

מבואותי מזהרין

קמא

דף נ: נא.

עם

ביאור חברותא

ללימוד בעיון

תורה לו

אמר שהמתמיד בלימוד ספרו יהיה נעשה איש כשר באמת
ובעל מח גדול כי יש בה עמקות נוראה שאין בשום ספר

(ה"מ שמו שמה)

ליקוטי

שׁע"ע [א], לרמוז שׁע"י החשמ"ל הזה, שהוא בחי' **דובר אמת בלבבו**, נשמר האמונה והנשמה היינו המוחין שבתוכה, ומקבלת מאור הפנים, שהוא שׁע"ע נהרין של פנים עליונים, הנמשכים מתיקון **ואמת** [ב] כידוע [ג]: **וזהו שאמר י'שם [ד] רב לר"ש הנ"ל** דקרי קרי ודלא קרי להווי צוותא לחבירו. כי הדבר קשה, הא תינה מי שהוא בר אוריין ועוסק במו"מ באמונה, אוי המו"מ הוא טובה אצלו, שהמוחין שלו מתחדשין, אבל מי שהוא אינו בר אוריין, מה הנאה יש לו שעוסק במו"מ. דע, מי שהוא עוסק במו"מ באמונה הוא עושה טובה לחבירו שהוא משרשו, שמוחין של חבירו מתחדשין בתוך המו"מ שלו שבאמונה. וזהו דקרי קרי, מי שהיא' בר אוריין, אוי טובה לו שנתחדש שכלו בתוך האמונה, ויהי' לו מוחין חדשים ללמוד ולדביקות הבורא, ודלא קרי ליהוי צוותא לחבירו, היינו שהוא עושה טובה לחבירו שמשרשו :

י וזה בחי' תקיעות ר"ה, כי ר"ה היא"ח בחי' שינה כידוע [א], שהיא' בחי' מו"מ באמונה, בחי' פשמא"א אורייתא, בחי' עוסק בדיני ממונות. ותקיעות הם התעוררות השינה [א], "שהיא חידוש המוחין מאור הפנים. ומזה הוא התאדמות פני התוקע [א].

שנתעוררו אורות מפנים עליונים :

וזהו פי' **אשרי העם יודעי תרועה**, הוא בחי' העלאת י"א סממני הקמורת שבתוך העינ"ם והארצות השוכנים סביבות המו"מ באמונה שנתחברים אליו הניצוצות. וזה **יודעי תרועה**, לשון התחברות [א]. **תרועה**, מלשון שבירה [א]. כי הניצוצות הם משבירת כלים. ה' **באור פניך יהלכון**, בחי' מו"מ, כמ"ש (דברים לג) **שמה זבולון בצאתך**. היינו כשעוסק במו"מ באמונה, כדי להביא את נשמתו בבחי' **הדשים לבקרים רבה אמונתיו**, כדי לקבל מאור הפנים חידוש המוחין חידוש הנשמה, עי"ז עולים כל הניצוצות עי"י י"א סממני הקמורת :

לו [א] (תהלים כו) **בקרוּב עלי מרעים לאכול את בשרי וכו'** :

א וזהו כלל, כי כל נפש מישראל הוא מושרש בע' נפש של **בית יעקב** [א], וע' נפש של **בית יעקב מושרשים בע'** פנים של תורה (פ') [א]. **זה לעומת זה עשה האלקים** [א], שכנגד ע' נפש של **בית יעקב**, הם ע' לשון [א]. שכל לשון ולשון יש לה מדה רעה [א] בפני עצמה מה שאין בהבירתה, ומחמת המדות האלו הם מרוחקים מע' פנים של תורה. וכשהנפש של בית יעקב באה בגלות תחת יד ע' לשונות, היינו במדותיהם הרעים, אוי היא ראמת עין קלון [א], כיוולדת שקודם הלידה היא צועקת ע' קלון (וזהר פנחס רמטא); כנגד ע' תיבון שבמזמור **יענך** [א], שבלא זה א"א לא לילד : וזהו כלל שכל נפש מישראל קודם שיש לה התגלות בתורה ובעבודה, אוי מנסין ומצרפים את הנפש בגלות של ע' לשון, היינו בתאוותיהן [א], וכשהיא באה במדותיהן בגלות, אוי היא ראמת ע' קלון. כי התגלות היא בחי' לידה, כי קודם התגלות של תורה, אוי היא בבחי' עיבור, שהתורה היא נעלם ממנו

אשרי זרקא לה בקרוב לו

כעצמים כמטן המלאה [א], בבחי' (דברים לא) **ואנכי הסתריכט אסתרי**, היינו בגלות במדות הרעות, של ע' לשון. כי הקליפה קדמה לפירי [א], ומי שרוצה לאכול הפירי צריך לשבר קודם לקליפה. לכן קודם התגלות, מוכרח הנפש לבא בגלות, היינו במדותיהם, כדי לשברם, ולכא אה"כ להתגלות :

ב ודע שכללות של ע' לשון של מדותיהן הרעות הללו, היא תאוות"ג ניאוף [א]. והוא תיקון הכללי, מי שמשובר ל"התאוה הוואת [א], אוי בקל יכול לשבר כל התאוות. ובשביל זה, משה רבינו לפי שהוא כלל של התגלות התורה, שהוא בחי' דעת [א], כי התורה נקרא **ראשית דעת** [א]. גם איתא **משה רבינו** עולה כגימ' **תרי"ג** (ספר הקנה יב, רוקח סי' רצו, מגלה עמוקות אופן קיג), שהוא כללות כל התורה. ובשביל זה היה צריך לפרוש א"ע מכל

וכל, כמ"ש (דברים ה) **ואתה פה עמד עמדי**. ובלעם שדיח כנגד משה בקליפה [א], כמ"ש (במדבר כד) **וידוע דעת עליך**, גם אותיות **בלעם** מרמוזין שהוא בקליפה כנגד התורה [א], כי **ב' היא התחלת התורה, ול' היא סוף התורה, וע' כנגד ע' פנים, ומ"ם כנגד מ"ם** יום שניתנה תורה [א]. ומחמת שהוא בקליפה,

לפיכך הוא משוקע בתאוה הוואת ביותר, כמ"ש (שם כב) **הסכנ הפכתי** [א]: גם יוסף קודם שהיתה לו התגלות בתורה, היינו

הכמה בינה, כמ"ש (תהלים קיא) **ראשית חכמה, כי אם לבינה תקרא** (משלי ב). וקודם שזכה להתגלות התורה, הוצרך לכא כנסיון בצירוף בתוך התאוה הכלליות של ע' לשון הנזיל. ועי' שעמד כנסיון ושבר הקליפה שקדמה לפירי, וזה לפירי, היינו להתגלות התורה, שהיא חכמה ובינה, כמ"ש (בראשית מוא) **אין חכם ונבון** [א] כמיוך:

ובשביל זה דרשו חז"ל (ברכות יב): על פסוק [א] **אחרי לכבב וכו'**, [א] (**אחרי לכבב** זהו מינות ואחרי עניינם זו ניאוף) [א] גם שמשון הלך אחר עיניו (בוטה ט ע"ב) [א] גם בלעם נקרא **שתום העין** [א] מחמת שהוא כלליות מידה"ח רעה של מדות רעות של הע' לשון [א] :

ג לפיכך כשקורין פסוק ראשון של ק"ש, צריך להעצים את עיניו [א] (וכמוכא בכהארו"ל עי' בשע"ת סי' סא ס"ק ג') [א] בבחי' עולומתא שפירתא דלית לה עייניו [א] (סבא משפטים דף צה.). כי תיקון של הרהורי זנות שבא לאדם שיאמר **שמע** [א] וברוך **שם** [א]. כי תאות ניאוף היא באה מעכירת דמים, היינו מחוול [א], שהיא לילית שהיא"י שפחה אמא **דערב רב** [א] [א], שהיא מלכות הרשעה. ומלכותא דשמיא הוא בבחי' גבירתא, **אשה יראת ה'** [א]. שהיא בבחי' ים של שלמה **העומדת על שנים עשר בקר** [א], שהם שנים עשר **שבטי יח** [א] (וזהר ויהי רמא). וכשאדם מקבל עליו עול מלכות שמים כאלו הפסוקים [א], שכולל את נשמתו בשנים עשר **שבטי יח** [א], ומפריש את נשמתו מנשמת **ערב רב** הכאים מואשה זונה, שהיא שפחה כישא, שהיא בבחי' (בראשית מז) **מפני שרי גבירתי אנכי בורחת**, שהתאוה"ח בורחת ונפרדת ממנה. ואם אינו משתדל לגרש את האשה זונה, אוי הוא בבחי' (משלי ז) **שפחה תירש גבירתה** :

- ↑ לך יך וישה ויעין שבת עט: ברישא הסבא והרי נגורא ועיין תורה ה' הנגא את ב' [א]
- ↑ גם בדפדפו תורלי - קודם, ומתורל - שיקודם
- ↑ מתורל - תאות
- ↑ ניאוף - לשה"ל על מנאף ועיין במדבר רבה י' ביום חנוך אף. ועיין לקטן בסוף התורה שהוא עיקר הענין והצורך שמסבין לאדם
- ↑ גם בדפדפו תורלי - התאוה ומתורל - התאוה
- ↑ ועיין לעיל תורה טכ את' ה' ותורה י' את' ג' ועיין פ"ח שבין לעיין וזהו ח"ה דף קנח: כל פקוד אורייתא מתקשרין בנידור ודבית ועל פני קצו נדעתי ברית כאלו קיים כל התורה וכו"ל דף י' דף קע: ודבר רבה: וזהו חידוש פרשת חקת
- ↑ לקסי תורה להארו"ל שבות ושערי הפסקים שבת קע"פ וירא מלאך. פרי עץ חיים תורת עבירה פי"ד. ועיין לעיל תורה נו את' ה' ותורה ו' את' ה' תורה נו את' ה' תורה כ' את' ה' משלי א' ו'
- ↑ ספר הלוקטים שמת פ"ב ח"ה וירא ה' כי סך לראות ה"ה מתורל לעיין
- ↑ ועיין לקט ברשת השרה ה' עכ'

- ↑ עין תורה לה סוף את ה' ובש"ש ח"ה תכו
- ↑ קולת ז' די
- ↑ זוהר שבות טו: על גפס כנגד ע' האומות
- ↑ עין גפס"ל עי"ח ביראשת אתו לו ובאר מים חיים שם את' ל' בשם הגדל מנחה אכרים פ' בלק. ועיין תפלות ג' רגלים ורוממנו ככל לשון עין תורה י' את' ל'. עיין לקטן תורה קא ועיין חיי שורד"ג סבב הקטני שלה לתורה לא סעל אתה טחן אמר רבינו שרומנו בה כוונת קידוש של עיני
- ↑ פי' רועמת ונשבת כסענים קולות
- ↑ תהלים כ' ב', ופרי עץ חיים קריאת התורה
- ↑ עיין תורה קא עי"ח הופיע נוה פארן
- ↑ קולת א' ה'
- ↑ גם בדפדפו תורלי-הסתי, ומתורל-הסתר (כשלון הפסוק ועיין לקטן תורה נו את' ב' דף סה: גם סבב כתב דבינו הסתיך אבל שם אח"כ בדין פסוק בחוף אות' ב' סתחת)
- ↑ מגלה עמוקות פ' מלכות עי"ח ומירעבו הנבני ספר הלוקטים יציא פרק לו ר"ה ואלה המלכים ושם משלי ז' ובלקטין תורה ביראשת

- ↑ עין שערי המנוחת תפילין דודס ז' רענה בני ס"ג"א ח"ה ס"ע א"ל כילואם העלים ס"ע הטבלו חיי
- ↑ מיג מידות של וריחים ועיין זוהר ח"ג דף קעה. רוא וכל אטון גנים בלאן, דאטון גנים רקסות. ונעמי אשת, וכלילן באסת דרקסא. ובשערי המנוחת דודסו ועיבור דודס ז' ע"ש שבת חגי הקני
- ↑ הא כפנים הלוקים המתי שטיע
- ↑ ע"ה טע"י ע"ג פ"ד, שערי הכוונות ועיבור דודס ז' ר"ה ונחנה תפילין דודס ז' ר"ה עין הרצועות. ולקטי תורה נו' פ' חיי שרה. כילא תורה ככ את' א' ולקטן תורה נו ותורה ט' את' ה' ותורה קעב
- ↑ הוספת מורה"ח בתקעא
- ↑ כ"ב כ"א, כאשר כד תמחי לניקא וכו' הנ"ל וכל רב לרב שכולא די שילה וקאי קאי'
- ↑ ובלי
- ↑ גם בדפדפו תורלי-לחוו, ומתורל - לחוי
- ↑ גם בדפדפו-שוריא, מתורל ומתורל - שווא
- ↑ גם בדפדפו תורלי-חיא, ומתורל-הוא
- ↑ עין פרי עץ חיים ראש השנה פ"א ו"ב סב"ח הכל חוץ לרוממות הא"ת בבסן וביראה נעשית

נ.

מוהר"ן

תהלים פט (טו) **אשרי ימים ידעי** תרועה ויזן באור פניך ויחלכון: ודברים וואת הברכה לג (יח) ולזבולן אפר שמה וזבולן בבאתך ויששכר באגלתי:

איכה ג (כב) **תקדים לקדמי רבה** אמונתך:

תורה לו

תהילים כו (ב) **פקוד עלי מרעים** לאכל את בשרי צרי ואובי לי נקה כשלו ונפלו: קולת ז' (די) **ביום טובה היה כטוב** ידועים רעה ראה גם את זה לעצת זה עשה האלויים על דבתי שלא תיקא נאום אוריין מאופי:

תהלים כ' (ב) **יענך יקוק ביום צרה** וישכך שם אלוהי יעקב: קולת י' (ה) **כאשר איבך יודע יע** דרך הרוח פשענים כמטן המלאה נקה לא תרע את שפחה האלהים אשר עשה את הכל:

דברים ויכל לא (יח) ואנכי הסתי אסתרי פני ביום הוא על כל תרעה אשר עשה יי כי פנה אל אלהים אתרים:

משלי א' (ו) **יראת יקוק ראשית דעת** ותקפה ומיטר אורלים בזה: פ' **דברים ואתנתן ה' (וכח) ואתה פה עמד עפדי וארבה לך אף את כל הפנעה והספקים ומשפטים אשר תולדם ועשו כפאר אשר אנכי נתן לכם להרשתה**: **מדבר בלק** (טו) נאם שפע אפרי אל וידע דעת עליון מנחה שדי יתוה נפל וגלוי עינים:

מדבר בלק כב (ל) ותאמר האתון אל בלקם הלוא אנכי אתקף אשר נדבבתי עלי מעודך עז היום הנה הוספן הסכני לעשות לך כה

ויאמר לא:

תהילים קיא (י) **ראשית חכמה** יראת ידך שכל טוב לכל עשירים תתלתו עקבת לעי:

משלי ב' (ג) **כי אם לבינה תקרא** תלבנתו מתן קולך:

בראשית כקז סא (לט) **ויאמר פרעה אל יוסף אפרי הודיע אלהים אותך את כל אמת און נבון ונקם נבון:**

במדבר שלה טו (לט) ותיה לבם לעצית ויראתם אתו ויכרתם את כל מצות יקוק ועשיתם אתם ולא תמיו אותה ללבכם ואתרי עינים אשר אתם גנים אתריהם:

דברים ואתנתן ו דע מיד ישראל ה אלקינו ה' אתה

מדבר בלק כד (ג) וישא משלו ויאמר נאם בלקם בנה בער וגאם נקבר שתם עיניך: **שמות יב** (לח) וגם ערב רב עלה אתם וצאו ופקדו טקנה פכר מאד: **משלי לא** (ל) שקר מתן ונביל יופי' אשה יראת יקוק היא תתהלל:

מלכים א' - (כג) **ונשמ את הים** וצקל עשר באשה משפחו עשהו ונצל פסב וקמש באשה קומתו וקוה וקו שלשים באקף יסכ אתו כסבי: (כה) **עמד על שני עשר בקר** שלשה פנים צפונה ושלשה פנים ימנה ושלשה פנים גנבה ושלשה פנים מזרחה ונחם עליהם מלקעלה וכל אתריהם ביתם:

תהלים קכב (ד) **ששם עלי שבטים** שבי' די עדות לישראל להדות לשם יקוק:

בראשית ק"ח לך יח (ח) **ויאמר הקד** שפתי פרי א' מהה באת ואנא מלכי ותאמר שפני שרי גבירתי:

אנכי ברותם:

משלי ג (כב) **תחת שנואה כי תפעל** וספחה כי תרש גבירתה:

^[1] פסחים נו. ועיין לק"ה ק"ס ז' את' ו'

^[2] עיין תורה ו' הנגא ותקעה שם

^[3] תיבכשט - שווא

^[4] שבות יב יח

^[5] התקמת התיקונים [דף טו]. ומתיוקן ג' [כז]

^[6] משלי לא ל'

^[7] מלכים-א' ז' כה ועי"ש פסוק כה ויעט את הים

^[8] תהלים קכב ז'

^[9] עיין ריש תורה יא שם יזואד קלאה וירוא

^[10] תהלה - משלי ז' (כב) תחת שנואה כי תפעל וספחה כי תרש גבירתה:

^[11] בתורל - שהתאוה

מאמר בקרוב עלי מרעים

מספה"ק ליקוטי מוהר"ן

לשון רבנו, זכרנו לברכה

זמן ומקום אמירת התורה

לא ידוע היכן ומתי נאמרה/?

פתיחה

בתורה זו מבאר רבנו מדוע צריך לשמוע תורה מהצדיק דווקא, ומבאר שהתורה בשרשה היא אור פשוט המצטייר לכל אחד לפי המדות שלו, לכן יש בתורה סם חיים וסם מוות, והרע של ע' לשון של הגויים טובב על התגלות התורה, על כן כשרוצים לגלות לאדם התגלות בתורה ועבודה מפילין אותו לתאוות ניאוף שהיא כלליות הרע שבכל התאוות ומדות רעות, ואזי צריך לצעוק שבעים קולות לשבר הקליפה שמונעת את לידת התורה, ועוד לבטל ההרהורים טמאים יוריד דמעות בשעה שאומר שמע וברוך שם, וכשמשבר אותה אזי יכול להבין דבורים של הצדיק וזוכה לתורה ונשמה חדשה. כי התורה של הצדיק מצטיירת אצלו לפי מדותיו המתוקנות. והוא אומר אותה באופן שכל אחד ישמע מה שבכוחו לתפוס.

ליקוטי הלכות

או"ח ברכות התורה א
או"ח קריאת שמע ד'
או"ח קריאת שמע שעל המטה א'
או"ח פסח ה'
יו"ד יין נסך ד'
חור"מ נזקי שכנים ב'

שיחות השייך לתורה זו

התורות והמאמרים שבספריו הקדושים הם כלליות, וכל מה שאתה ממשמש בהם אתה מוצא בהם טעם נפלא וחדש ומתוק לחך ומאיר עינים מאד, ויש בהם עמקות גדול בדרך פשוט ובדרך סוד ונסתר, כי כל התורות יש בהם סודות נסתרים ונפלאים ונוראים מאד מאד, ואי אפשר לבאר זאת. גם בכל מאמר יש פגנות של מצוות, שכל מאמר שיהי לאיזה פגנות המבארים בפתיחה, בעץ-חיים ופרי-עץ-חיים, כגון התורה של "מי האיש החפץ חיים" (בלקוטי מוהר"ן ח"א, סימן ל"ג) יש בו סוד פגנת לולב, אף-על-פי שלא נזכר בו דבר ממצוות לולב, וכן "בקרוב עלי מרעים" (שם ל"ו, ו-ק"א), במדמה לי שיש בו פגנת קדוש (עין בחיי"מ סימן שפ"ז), וכיצא בזה שארי המאמרים. ושמעתי מפיו הקדוש שאמר, שרצה לעשות פרוש על העץ-חיים, אף פרוש פשוט אינו נצרך, רק צריכין לומר תורה שיהיו פרוש, וכבר אמרתי כמה תורות השייכים לעץ-חיים. גם שמעתי בשמו שאמר, שזה סמוך גמר העץ-חיים וראה שהוא פלו מוסר. וכן כמה תורות יש בהספר, כגון "מרכבות פרעה" (בלקוטי מוהר"ן ח"א, סימן ל"ח), "בפצוצרות" (שם, סימן ה'), "אנכי" (שם, סימן ד'), "אשרי העם-זרקא" (שם, סימן ל"ה), ועוד כמה תורות שאמר באותן העתים, וכלם הם סוד פגנות תפלין. ובפרט התורות שנכתבו בלשונו הקדושה בעצמו אמר, שיכולים לרקוד בהם כמו במקרא, כי יש שם פגנות הרבה, פי לפעמים הוא חוזר וכופל הדברים, שנדמה שהוא ללא צורך, ובאמת יש שם לרקוד בזה, פי יש שם פגנה גדולה. גם אמר, שהתורות שנכתבו בלשונו הקדושה בעצמו מסגל, כי הוא כלליות, ועקר הוא המוסר וההנהגות טובות ועצות טובות היוצא מהם, מכל מאמר ומאמר, מלבד הנסתרות שיש בהם וכו' וכו' כנזכר-לעיל. ואי אפשר לבאר יותר בכתב, כי-אם כל חד בפנים מה דמשער בלבה: (חיי מוהר"ן, סעיף שט"ב).

שייך לענין מה שכתבנו (בחיי"מ סי' ש"ב הנזכר-לעיל) שבמאמר "בקרוב" (ליקו"מ ח"א, סי' ל"ו) שם יש כוונת קידוש. אחר-כך שמעתי שכוונת של קידוש הם באמת במאמר "בקרוב עלי" השני - בסימן ק"א: (חיי מוהר"ן, סעיף שפ"ז).

אמרו, שבחינת השבעים פנים שיש בתורה (המבואר ממנו בליקוטי מוהר"ן ח"א, סימן ל"ו) השייך לאנשים כערבנו למעשה, הוא בזה שנתחדש בתורה יותר ויותר בפרט על פי דרכי עצותיו של רבינו הקדוש, כי בחינת השבעים פנים שבתורה הוא ענין החידוש החדש שיש בפירושי התורה, ולנו שייך הדבר כפי מידת ההתחדשות כפשוטם בקיומם של הדברים למעשה, ומיום ליום נתעלה עד ששיג ונבין לאמת סודות השבעים פנים שיש בתורה: (שיש"ק ח"ה, סעיף תכ"ז).

א סוף תשע עירושלים. תנחות ותקונים רבים בו אייר עד יא סוף תשפ"ו ירושלים

ב במהדורת משך הנחל בלוח זמני התורות כתב עפ"י חיי מוהר"ן סימן תקי שכנראה נאמרה בשנת תקסב. וצ"ע גדול כי הכוונה שם לתורות שרמוזו בהן כוונות תפלין שהן כנראה נאמרו בשנת תקסב, אבל תורה לו לא כתוב שם שרמוזו בה כוונות תפלין אלא רק שיש עוד תורות שנאמרו באותו זמן ורמוזו בהן כוונות תפלין.

פירשו אנשי שלומנו בצחות הכתוב (תהלים ו) "בדמעתני ערשי אמסה" – שעיקר מיסוס וביטול התאווה היא על-ידי הדמעות, בבחינת המבואר בתורה ל"ו בבחינת 'בכיינ וקורין את שמע'. שעל-ידי הדמעות ממסמסים ומבטלים את התאווה, וזוהו "בדמעתני ערשי אמסה", וכמבואר פנים על הכתוב בתרגום 'בכיינ וקורין את שמע', כדי לבטל התאווה: (– שיש"ק ח"ו, סעיף ר"ט).

היה אומר רבי לוי יצחק זכרון-לברכה, בשם בעל ה"תולדות-יעקב-יוסף", על הנאמר בתרגום יונתן על הפסוק (במדבר כה, ו): "והמה בוכים פתח האוהל" – הנאמר במעשה מדין – "בכיינ וקורין את שמע" (וכמבואר בתורה ל"ו, סעיף ד' עיין שם). ופירש: "בכיינ" בברכת "אהבה רבה", ואחר-כך קורין את שמע, כי צריך הכנה רבה בבכיות רבות קודם שקורים את שמע, שעל ידי זה יהיה ניצול מהשפחה בישא ערב רב, כמבואר בתורה (סעיפים: ג-ד). והבכיה מתחלת בברכת "אהבה רבה", שעל ידי זה נזכה להתגלות בתורה, בזה שנבכה היטב באמירת "שמע ישראל", וכמבואר פנים: (– שיש"ק ח"ו, סעיף רס"ז, ו-שפ"ו).

היה אומר רבי שמואל שפירא זכרון-לברכה בצחות על פי המבואר בתורה ל"ו, עיין שם, שאכן מי שיעסוק היטב ויקיים הנאמר בה בענין קדושת המחשבה והברית כראוי, יהיה בודאי מהל"ו צדיקים שבדור. עיין שם פנים היטב. ועל-כן בא מאמר זה בסדר הספר בטימן ל"ו, לרמז על מדרגות הקדושה של הל"ו צדיקים שבדור: (– שיש"ק ח"ו, סעיף רס"ח).

מענין צעקת השבעים קלין המבואר בפנים (בסעיף א'). הנה רבי נתן זכרון-לברכה בליקוטי תפלות על תורה זו (תפילה לו) בסופו, הביא את לשון תפילת "עננו" שבסליחות (בלשון יחיד): "ענני ה' ענני, ענני גואלי ענני" וכתוב שם "וכו", והיינו שהייתה כוונתו שהאומר התפילה יסיים מאליו את כל לשון התפילה הנזכר-לעיל. ושמעתי בשם הרב החסיד רבי שמואל שפירא זכרון-לברכה: שכאשר נמנה מספר תיבות "עננו", יעלו לחשבון שבעים, לרמזו לשבעים קלין המבואר בפנים. ודפח"ה: (– מעדני מלך).

עד כאן השיחות

הקדמה

רבנו מבאר שכל נפש מישראל קודם שיש לה התגלות בתורה ועבודה דהיינו קודם שזוכה להתגלות הדעת והחכמה האמיתית, צריך לשבר תחילה את הקליפה שיש עליה, וקליפה היא ע' מדות רעות ובעיקר התאוה והידועה שהיא כוללת את כולם, כי היא עיקר הסטייה ופניה ממנו ית' דהיינו פגם הברית והקשר עמו ית'.

ממה שאומר שהקליפה היא מדות רעות מבואר שאין הכוונה לפשט שבתורה שהרי אפשר להיות אפילו פוסק גדול בהלכה ומגיד שיעור נפלא בכל חלקי התורה עם מדות רעות, כמו שלמדו אותנו חז"ל במה שספרו לנו על דואג ואחיתופל שלא היה להם יראת שמים, ואף על פי כן דואג היה ראש סנהדרין ואחיתופל יועץ לדוד ורבו של שלמה המלך, ובוודאי לא זכו לזה אלא ע"י לימוד התורה הרבה (עיין חגיגה טו. וסנהדרין קו). מאידך ידוע שבכל הדורות היו צדיקים גדולים מאד שלא נקבעה הלכה כמותם. לכן מוכרח שהכוונה לפנימיות התורה, דהיינו לחכמה עילאה המלוכשת בחכמה תתאה הנגלית. כי חכמה עילאה דהיינו פנימיות החכמה היא אור פשוט המצטייר לכל אחד לפי המדות שלו. נמצא שאת הנגלה יכול כל אחד ללמוד, אבל שבתוך הנגלה יתגלה לו פנימיות התורה האמיתית לזה צריך לשבר את הקליפה הסובבת ומחפה על התורה.

עוד מבאר רבנו שיש ע' פנים לתורה, דהיינו שכל התורה כולה יש ע' פנים לבאר אותה, ועם ישראל שרשו ביעקב אבינו וי"ב בניו ובניו בניו ורק כשנמנו ע' נפשות, אזי נעשו שרש לעם ישראל שהוא כנגד ע' הפנים של תורה, כי בהם משרשים. נמצא שכל נפש מבית יעקב היתה משרשת בפן אחד מהע' פנים (אמנם גם היא בחי' ע' פנים כי ברוחניות כל בחי' כוללת את כל הבחינות) ואע"פ שידוע שכלל נשמות ישראל הן שש מאות אלף, אע"כ השרש הוא שבעים ו"ו המשרשים בע' פנים של תורה.

עוד מבאר רבנו (אות ה) שהתגלות התורה היא בחי' נשמה חרשה, ובודאי אין הכוונה שיש לאדם כמה נשמות ובכל התגלות תורה מקבל עוד אחת. אלא הכוונה שבנשמתו חבויה בכח כל התורה השייכת לו (אותה למד כשהיה עובר ונשכח ממנו כשנולד) כי כל נשמה משרשת בע' נפש של בית יעקב המשרשים בכל התורה כולה, כי התורה היא שרש נשמות ישראל (שער הגלגולים יז). נמצא כל נשמה יש לה חלק באחד מהע' פנים, והוא חלק

¹ עניין החלוקות לע' וס' רבוא עיין לקמן בהערה ביאור רבינו בחי'.

ועיין בן יהוידע על בבורות דף נו: – מ"ש בס"ד בסה"ק אדרת אליהו בפרשת בלק הקדמה נפלאה מדברי רבינו האר"י ז"ל בענין נשמות ישראל, בתחלה היו כולם כלולים בשלשה אבות, ואח"כ נפרטו ב"ב שבטים, ואח"כ בשבעים נפש, עד שנחלקו לששים רבוא, וכל מה שמתרבים החלקים והפרטים יותר יורדת מעלתם בזה, ושם מבואר שרבויה ההתחלקות בין רב למעט הוא כפי העונות והפגמים, ואמנם על כל פנים אי אפשר שיתחלקו הניצוצות יותר מששים רבוא, וידוע כאשר יתחלקו לששים רבוא ניצוצות קטנים מוכרח שגם הרע שהוא הקליפה הדבוקה בהם תתחלק בב' חלקים כי זה לעומת זה עשה האלהים:

ועיין שער הגלגולים – הקדמה יז – דע, כי כללות כל הנשמות הם ס' רבוא ולא יותר. והנה התורה היא שרש נשמות ישראל, כי ממנה חוצבו, ובה נשרשו. ולכן יש בתורה ס' רבוא פירושים, וכלם כפי הפשט. וס' רבוא ברמז. וס' רבוא בדרש. וס' רבוא בסוד. ונמצא, כי מכל פי' מן הס' רבוא פירושים, ממנו נתהווה נשמה אחת של ישראל, ולעתיד לבא כל אחד ואחד מישראל, ישיג לדעת כל התורה כפי אותו הפירוש המכוון עם שרש נשמתו, אשר ע"י הפרוש ההוא נברא ונתהווה כנוכח. וכן בג"ע אחר פטירת האדם,

התורה שייך לה. אותו צריכה להוציא לפועל בלימוד התורה הנגלה, וע"י שממית עצמו בלימוד¹⁷, משבר המדות הרעות, וזוכה גם לפנימיות התורה המלוּבשת בה, שהיא הדעת האמיתית של התורה, בחי' חכמה עלאה שהיא תורה של קשר פנימי עם הקב"ה, שהוא אור פשוט המצטייר אצל כל אחד כפי שיבור המדות הרעות ובפרט התאוּוה הידועה.

עוד מבאר רבנו שהע' פנים של תורה שהן שרש לע' נפש של בית יעקב, לעומתם הן שבעים לשון של השבעים אומות של גויים, שלכל אומה יש מדה רעה המחיייה אותה. נמצא שלשון הקדש היא התורה בעצמה והקליפה שעליה היא ע' לשון של גויים שכל אחת היא בטוי למדה רעה של אותה אומה השייכת לה.

ואיתא בזוהר (ויקרא עג) שהקב"ה והתורה וישראל אחד, והביאור כנ"ל שהם קשורים ואחוזים ומלוּבשים זה בזה עיין שערי קדושה למהר"ן ג' ב"י¹⁸ שאוצר נשמות ישראל מלביש את עשר ספירות של אלוקותו ית' ומחצב המלאכים סובב על נשמות ישראל ואוצר חשוך של הקליפות שהוא אוצר נשמות הגויים הנולדים מזיווג ס"מ ולילי¹⁹ סובב עליהם. נמצא שישראל והקב"ה דבוקים ביותר זה לזה. והתורה יוצאת ממנו ית' גם היא שם. וקליפת נשמות הגויים סובבת עליהם.

ומה שהרע מתייחס רק לע' אומות מבואר בחסד לאברהם²⁰ שיש למעלה אוצר נשמות קדושות ואוצר נשמות טמאות²¹ ועד דור הפלגה גם גוי יכול היה למשוך נשמה לבנו מאוצר נשמות קדושות, אבל בדור הפלגה היה אברהם אבינו אז יחיד בכל העולם שהאמין בהקב"ה, לכן בחר בו הקב"ה שרק בזרעו ירדו נשמות מאוצר הקדוש, וכל שאר ע' אומות כולם יקבלו נשמות רק מאוצר הטמא, שהן מזיווג ס"מ ונוק' לילי נשמות טמאות בכל הטומאות, אלא שכל אומה יש בה מידה רעה שגוברת בה יותר וממנה חיותה וגם השגחתם והשפע שלהם הוא דרך ע' שרים כל אומה והשר שלה, ורק עם ישראל מזרע אברהם השגחתם והשפע שלהם ע"י הקב"ה בעצמו.

נמצא מצד הנשמות אין רע בעם ישראל כלל ובאומות אין טוב כלל, ורק למטה ע"י שבירת הכלים וחסא אדם הראשון נתערבו טוב ורע, אבל בישראל זו מידה רעה של ע' אומות שדבקה ונתערבה בו, לכן יכול להכניע

¹⁷ שבת דף פג: אמר ריש לקיש אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה שנאמר זאת התורה אדם כי ימות באהל. וראה עוד בתורה קא

¹⁸ שערי קדושה - חלק ג שער ב - ועתה נבאר מה שלא נתבאר שם. והוא כי כמו שזה האור המיוחד הנקרא עולם העשר ספירות בתמונת אדם אחד, כן יש עוד אור אחד הנקרא מחצב הנשמות של בני אדם נכלל ממש בכל אותם פרטי הבחינות שנתבאר באדם של העשר ספירות שהוא הנקרא אלהות גמור והוא מתלבש תוך האור הזה הנקרא מחצב הנשמות בכל פרטיו: עוד יש אור אחר בצורת אדם הנקרא מחצב המלאכים, שממנו נחצבו כל המלאכים וגם הוא נכלל מכל פרטים הנזכרים כולן והוא מלביש חיצון על אור מחצב הנשמות: ועוד יש אור אחד מעט ונקרא אור חשוך וכלו דינים קשים שממנו נאצלו כל הקליפות שבאותו עולם, ומלביש על אור מחצב המלאכים וגם הוא תמונת אדם. וחיצוה לכל אורות הנזכרים הם הרקיעים עצמן שבאותו עולם, והם הנקראים גוף לאותו עולם, ובפנים ממנו חמשה אורות הנזכרים, אור האין סוף כפי ערך אותו עולם לפניו מן הכל, ועליו אור העשר ספירות, ועליו אור מחצב הנשמות, ועליו אור מחצב המלאכים, ועליו אור מחצב הקליפות, ועליו העולם עצמו שהן הרקיעים גוף האורות הנזכרים. ואחר כך זוה הגוף הנקרא רקיעין נבראו שם תולדות העולם ההוא והם כלולים מכל הבחינות, כי כל אחד מהם יש לו כח נמשך מן הרקיעין והוא גוף שלו, ובתוכו אור הדינין, ובתוכו אור המלאכים, ובתוכו אור מחצב הנשמות, ובתוכו אור העשר ספירות, רוכב עליהם ומחיה כולן. ואותו הכח הנמשך מאור מחצב הנשמות נקרא מזל עליון של נפש האדם השפל, והבן זה מאוד. אלא שזה בבריאה נקרא מזל הנשמה, ושביצירה נקרא מזל הרוח, ושבעשיה נקרא מזל הנפש:

¹⁹ כמבואר בחסד לאברהם ו' ה' והם מג' קליפות טמאות כמבואר שם. ובעץ חיים שער מט פ"ג - וזוה תדע נפש הבהמית שבאדם מה הוא והוא יצר טוב ויצר הרע שבאדם ונשמתן של הגוים הם מג' קליפות רוח וענן ואש שכולם רע וכן הבהמות וחיות ועופות טמאים אך נפש הבהמית דישראל ונפש הבהמית דבהמות וחיות ועופות הטהורים כולם מנוגה לכן יש חלב מהחזה ולמטה של הבהמות כולם חלב טמא וחלב טהור טוב ורע נגד נוקבא דנגה הני"ל וכמ"ש בע"ה ובתקון מ"ג. עכ"ל הע"ח.

²⁰ חסד לאברהם (אזול"י) מעין ו' נהר ה' - דע שכל הנשמות החולפות הכשרות שנשתלחו בעולם עד דור הפלגה, שהיה אז אוצר הנשמות פתוח לכל הנולדים, עד דור הפלגה, שחלק הקדוש ברוך הוא האומות לשרים, ולא נתן עוד נשמה קדושה בבני אדם מפני שהם תחת השרים, אינם שואבים אלא מתחת ידי שריהם מצד החיצוניות השולטות עליהם, כי ע' שרי האומות הם בסוד הקליפה התחתונה, שהם ארבע קליפות למטה למעלה שהם רוח סערה, ענן גדול, ואש מתלקחת, ונוגה לו, היא הד' הקרובה אל הקדושה שבה נאחזים חסידי א"ה, אמנם הג' קליפות האחרות, שהם ג' קליפות האגוז הקשות, הנה הקליפה הג' הנקראת אש מתלקחת יש בה ע' ענפין הנכללים בהם ע' שרים, והם תחתונים למטה שולטים למעלה מגלגלי העולם, והם מחלקים העולם לשבעים חלקים, לשבעים גבולי האומות, כל אחד ואחד ממש מכון חלק ממשלתו כנגד אומתו כמו שנתבאר לעיל, כאומרו "יצב גבולות עמים", וכה"א כי לבני לוט נתתי את ער וגו', והם שואבים מבחינת שרשם ואחדותם כ"א בקליפת אש מתלקחת האוחזת ע' ענפים ונעשים בה כולם כאחד, ובחינה זו עולה ומסתלקת מבחינה אל בחינה עד הנוגה, והיא מקבלת נשמות מסוד הקליפות ונותנת לע' שרים, וכן השפע, ושופעת לשרים, והשרים לרקיעים המכוונים כנגד כל חלק וחלק שכנגד גבול האומה: והנה מיום שחלק י"י גבול העמים, אין אותה קליפה שהיא שורש לשריהם נוטלת נשמות קדושות מלמעלה מאוצר הקדוש כלל, אלא יש להם נשמות מזיווג לילי"ת וסמ"אל שרי הקליפות הנזכרים, והם מייחודים עושים נשמות לשרים, ונותנים ומשפיעים להם, והם שורצים שרץ נפש חיה טמאה לרוב.... עי"ש

²¹ ועיין שערי קדושה למהר"ן ח"ג שער ב' כיצד סדרם - עי"ש שעל אור אין סוף טוב עולם עשר ספירות אלוקות גמור ועליו טוב דבוק בו אוצר נשמות קדושות ועליו טוב אוצר נשמות המלאכים ועליו טוב עולם חשוך של הקליפות שממנו נמשות ע' האומות. ובתורה קא הארכנו יותר בכל זה עי"ש.

ולבטל אותה ממנו, אבל גוי לא יכול אלא אם יש בו ניצוץ ישראל^ט ובא ומתגייר ואזי מקבל נשמה של ישראל.

וכל אחד מישראל הוא עולם קטן לכן בשבירת הכלים וחטא אדם הראשון נתערב טוב ורע בעולמות בריאה יצירה ועשייה עד שבכל אחד מישראל בלבו יש בחי' ע' נפש בית יעקב ויש ע' לשונות הגויים. והם יצה"ר ויצ"ט, מלאך וש-ד, וקליפת הגויים קודמת לפרי. ועיין תורה קא שם רבנו מבאר זאת יותר.

ומה שהתורה היא ע' פנים כי פנים הם מדת "ואמת" של הקב"ה שבי"ג מדות של רחמים, וכנגדן בי"ג תיקוני דיקנא הם תריץ תפוחים הפנויים משיער בלחיים והם נקראים פני ה'. וכל התגלות בתורה נקראת הארת פני ה' דהיינו אמת.

וע' פנים של תורה הם שבעים גלויי אמת, דהיינו פני ה' שמתגלים בתורה לכל אחד כפי גוון מדתו, כי לכל אחד מתגלה כפי מדתו ומי שמדתו חסד שבחסד מתגלה לו כפני מדת אברהם ומי שהוא גבורה שבגבורה מתגלה לו כפני מדת יצחק וכן על דרך זה חסד שבגבורה וחכמה שבגבורה עד שבעים מדות^י שכל מדה מתגלה לה גוון אחר של פני ה' שכולם אמת.

וע' נפש שבאו למצרים התרבו מאד וביציאת מצרים היו עם ישראל שש מאות אלף שהן כלל נשמות ישראל באוצר הנשמות, ועוד הרבה יותר שהם חלקי נשמות. וכל 8571 נפשות מהס' רבוא משרשות בנפש אחת מהע' נפש של בית יעקב. וכל נפש שמשרתת את קליפת הניאוף שעליה מתגלה להן תורת אמת שהיא פני ה' שבאותו אבר שמשרשים בו. וגם באותו אבר לכל נפש מקום אחר עד שתמיד אין שתי נפשות שמשיות את אותה אמת, אלא לכל אחד חלק בתורת אמת כפי שרשו בקומת ישראל, וקומת התורה שהיא התגלות פני קומתו ית' כנ"ל. כי גם פניו ית' יש להם קומה שלימה כידוע הכלל שכל בחי' כלולה מכל הבחינות, נמצא שגם פני ה' הן קומת אדם, ולכל אחד מתגלה פן כפי שרשו בקומה. נמצא שהם ע' פנים של תורה ומתחלקות לס' רבוא פנים ועוד חלקי פנים שגם הם פנים כי כל בחי' וניצוץ כלול מכל הבחינות. כל כאחד מישראל חלקו בתורה השייך רק לו ורק הוא יכול לגלותו^{יא} הוא פני ה' השייך לו בתורה.

אבל כנ"ל שמי שלא שיבר מדותיו בתכלית אזי התורה לא מתיישבת בלבו כראוי ואפשר שתהפך בלבו לסם המוות כמבואר בגמ' על הפסוק ושמעתם את דברי אלה וכו', כי כנ"ל שהתורה שעליה אנו מדברים כאן היא אור פשוט המצטייר לכל אחד כפי תיקון המדות שלו^{יב}.

ועל כן חייב אדם לשמוע תורה מהצדיק, כי התורה שלו כלולה מכל חלקי התורה שלנו, והוא מוריד אותה משרשה למעלה בבחי' תורה משולשת בספר סופר וסיפור ללב נתיבות חכמה המתגלות בבניה, בהם נברא עולם הגשמי שלנו בל"ב אלקים גמט' טבע. ואצל הצדיק היא מצטיירת לפי המדות שלו לטובה. והוא מתגלה לכל אחד את חלקו בתורה לפי תפיסתו, (כמבואר בתורה מזו תנינא דאי לאו הכי אסור לו לומר תורה) ואעפ"כ כולי האי ואולי נזכה להבין את הדבור של הצדיק, כיון שהוא כל כך גבוה מאיתנו, עד שאפילו שמצייר לטובה ומגלה לכל אחד רק הראוי לו לפי תפיסתו, עדיין רק מי שתיקן הברית וזכה להבין באמת את דברי הצדיק.

כי התגלות התורה, דהיינו חכמה ובניה, הם התגלות פני ה', בבחי' מרחוק נראה לי ה'. והתגלות זו גורמת ללב האדם כסופים אליו ית', וככל שהתגלות גדולה וחזקה יותר, כן הכסופים.

הביאור בזה נ"ל לבאר עפ"י לק"ה ערובי תחומין הלכה ה' (עיין הקדמה שכתבנו לתורה ג' שם מבואר העניין באריכות) כי יש למעלה יחוד תדיר של חכמה ובניה לקיום העולמות, ועל כן הם נקראים תרי רעין דלא מתפרשין, ויחוד זה לא תלוי בנו ולא במעשים שלנו (דהיינו במיין נוקבין שלנו) ולכן הוא תדיר. אבל החיות הנמשכת מייחוד זה אע"פ שלמעלה אצל המלאכים היא גדולה מאד וגורמת להם להיות נשרפים מרוב התלהבות, אבל בירידתה לעוה"ז החשוך, היא מועטת מאד, בבחי' מרחוק נראה לי השם. וממנה יש הארה חלשה לכל אדם בעולם שעל ידה מרגיש חסרון בליבו, והיא הגורמת לכל העולם להיות רצים כל היום למלא חסרונם, אלא שרק מי שמוכן לעזוב הבלי עוה"ז נמשך אחריה באמת, ושב אליו ית', ומי שאחוז בהבליו אזי הארה זו גורמת לו לרוץ למלא חסרונו בהבלי עוה"ז ותאוותיו. אמנם מילוי כזה דומה למי שממלא חסרון בעוד יותר חסרון, כי אדרבה

^ט וזה לשון חז"ל גר שנתגייר ולא גוי שנתגייר, כי גוי לא יכול להתגייר אלא אם יש בו ניצוץ ישראל, דהיינו שבכך הוא כבר גר אלא שעדיין לא התגייר, וכמבואר בתורה יז שבסופו של דבר מוכרח להתגייר אם לא הוא אזי בנו או בן בנו. ושם באות ו' מבואר שניצוץ ישראל שנתערב בהם הוא ע"י שמונעים מישראל לעשות מצוות.

^י וכדמצינו בספירת העומר מט ימים מט ספירות אלא ששם כל מידה מהו' מדות היא קומה של ז' מדות וכאן כל מדה מהו' היא קומה של עשר לכן סה"כ הן שבעים.

^{יא} עיין ר' צדוק שזה הטעם שכל אחד מחיוב לחדש בתורה ולכתוב חדושו ולפרסם כי שמא זכה לחלקו בתורה שרק הוא יכול לגלותו ויתבעו ממנו למה לא לימד חלקו לאחרים דהיינו מה שלהם אין אפשרות כלל לגלותו.

^{יב} אמנם עיין בלקוטי תפילות על תורה זו שאפשר להתפלל ולבקש מהש"י שכן יצייר את האור לטובה. וכדמצינו בימי בלעם שהש"י צייר האור לטובה כבר בשרשו. אבל צ"ע כי בתורה עצמה משמע שזה אפשר רק כיון שישראל בעצמן היו גדורים בעריות דהיינו שהבינו כלים מתוקנים. ואולי התירוץ כי ידוע שהיו במט שערי טומאה דהיינו שאמנם היו גדורים בעריות אבל באמונה ודיעות שזה גם בחי' ניאוף בזה כן פגמו ממילא אפשר שמי לא פגום בעריות ממש כבר יכול לבקש על זה כמוהם.

התאווה גורמת לו להוסיף תאוה על תאוותו, בבחי' משביעו רעב, ובטן רשעים תחסר, ויש לו מנה רוצה מאתים.

אבל מי שבאמת עוזב הבלי עוה"ז ושב אליו ית', אזי המסירות נפש הזו עולה למיין נוקבין ומעורר יחוד פנימי של החכמה ובינה עליונים הנ"ל (יחוד שנקרא יחוד ישראל סבא ותבונה/י) ויחוד זה מוליד נשמות ישראל, ומשפיע לו הארת אמונה גדולה יותר ומקבל חיות יותר בעבודת ה' שמכוחה מעלה עוד מיין נוקבין וגורם ליותר יחוד וכו' עד שזוכה לתקן המלכות בשלימות דהיינו להמליך את הש"י על עצמו בשלימות האמונה והדעת.

וזהו שעל ידי שמשבר תאוות ניאוף מתגלה לו חכמה ובינה, דהיינו התגלות התורה דהיינו בחי' פני' ה' מע' פנים שבתורה.

רבנו מבאר שהתגלות התורה היא באופן של לידה דהיינו כשרוצים לגלות לאדם תורה אזי מפילין אותו לנסיון של מדות רעות ובעיקר התאוה הידועה שזה בחי' עיבור וגם בחי' חבלי לידה, וכשמשבר את המדות הרעות ואת התאוה, בזה מוליד את התגלות התורה. כי תיקון הברית עולה עד חכמה ובינה ומיחד אותם ומוריד משם התגלות התורה.

ובזה יתבאר הפסוק שבו פתח רבינו את התורה בקרוב עלי מרעים לאכול את בשרי צרי ואויבי המה כשלו ונפלו. ש"מרעים" הם תרין רעין דלא מתפרשין דהיינו חכמה ובינה. ואנו צריכים לקרב אותם, ועל ידי יחודם נזכה לנשמות חדשות, דהיינו התגלות התורה מחכמה ובינה. וקירובם הוא ע"י בחי' "לאכול את בשרי", דהיינו דהיינו לשבר את תאוות הבשר שהיא תאוות ניאוף, ואזי ממילא "צרי ואויבי" דהיינו כל המדות רעות של ע' לשון "המה כשלו ונפלו". ואזי תיקון הברית, הוא תיקון היסוד עולה עד חכמה ובינה וגורם יחוד פנימי/י' שממנו נולדות נשמות החדשות והתגלות התורה.

עד כאן עיקר ההקדמה

קושיות

- א. צ"ע מדוע הזה לעומת זה של ע' נפש של ישראל הם ע' לשון ולא ע' אומות? וגם בהמשך אומר כשרוצים לגלות לנפש ישראל תורה מפילים אותה לע' לשון היינו במדותיהם הרעות, ולכאורה צ"ל להפך שמפיל אותה למדות הרעות שלהם ועי"ז גם לתחת יד הלשון שלהם. ואולי רמו בזה שבתחילה זה בדקות לכן לא ניכר במדות הרעות בעצמן אלא רק במה שאדם לא מצליח לדבר דבור אמת לפני ה', שזה כבר בחי' של ע' לשון שהן מהות של פניה ממנו ית', אבל עדיין לא ניכר המדה הרעה בעצמה בנפש יעקב.
- ב. מבואר שאין הבנה בתורה אלא למי שתיקן מדותיו ויצא מע' לשון של גויים, וצ"ע למדנו בגמרא על גדולי עולם שהיו עם מדות רעות כדואג שהיה ראש סנהדרין בימי שאול ואחיתופל יועץ לדוד ורבו של שלמה בנו.
- ג. צ"ע מבואר שהצדיק מוריד תורה משרשה והיא מצטיירת אצלו לפי מדותיו והוא מגלה לכל אחד רק לפי תפיסתו א"כ מדוע עדיין יש גם סם מוות בתורה של הצדיק.
- ד. מדוע נקט בית יעקב הרי מונה בעיקר גברים ובית יעקב הם הנשים? ונ"ל כי מדבר על הולדת המוחין ממילא עדיין הוא רק קומה של מדות וזה בחי' יעקב להבדיל מישראל שהוא נקרא אחרי שזכה למוחין. הכי נמי נפש יעקב נורעה במצרים ונולד אחרי שבעה פעמים שלשים שנה בחי' ז' חדשים עם ישראל, ישראל דייקא דהיינו שנורעו מדות ונולדו עם מוחין.
- ה. כי המה בוכים וקורין את שמע מדובר של על משה ואהרן וכל עדת ישראל שהיו עימו, ולדברי רבינו בכו כדי שיצא עכירת הדמים של תאוות ניאוף בדמעות ותתבטל מהם התאוה. וצ"ע עיין תורה עב שכל מי שיש בו מעט דעת וכ"ש צדיקים אין לו תאוה גשמית מעכירת הדמים אלא היצירה שלו הוא מלאך קדוש וכל נסיונם אינו אלא בהמתקת הדינים ודחיקת השעה. ונראה עפ"י דברי רי"ח שאמר שזה שמשה שכח הלכה של קנאים פוגעים בו הוא איזה בחי' של פגם הזנות שבישראל פשט כפשוטו ובגדולי הדור פגם קצת במוחין, ועל זה הבינו שצריך לקבל עול מלכות שמים עם דמעות להוציא העכירות דמים שהגיע למוחם בדקות.

² א"ע שישאל סבא ותבונה הם חיצוניות של חכמה ובינה עליונים, אבל היחוד שלהם נקרא פנימי יותר והוא תלוי בתחונות דהיינו במיין נוקבין העולים ע"י מעשים טובים לשל ישראל, ולכן הוא אינו תדיר.

ועיין עץ חיים – שער כט פרק ב מ"ב – ודע כי ב' מיני זוגים הם באו"א זוג חיות וזוג מוחין פנימים שהם נשמות זו"ן פנימית העולמות, ואחד תדיר והב' נפסק לפעמים, ולזוג אחד שהוא חיות וחיצוניות העולמות די שברוחא שבגוה יעלה מ"ן ולכן נעשה שלא על ידינו ולזוג הפנימי הב' צריך שזו"ן עצמן יעלו מ"ן ובחי' המוחין שלהם הם המעלים מ"ן הנ"ל דפנימית וזה אינו נעשה אלא על ידינו. וכו' ...ע"ש הביאור בזה.

³ כי צ"ע למה לקרב תרין רעין דלא מתפרשין, הרי הם תמיד קרובים. אבל עפ"י לק"ה ע"ת ה' הנ"ל נראה ברור כי חכמה ובינה בעצמם לא מתפרשים, אבל בבחי' החיצוניות שלהם (ישראל סבא ותבונה) הם כן מתפרשים, ויחוד של הבחי' החיצונית הוא יחוד פנימי שממנו נולדות נשמות חדשות לישראל, והן התגלות התורה בחי' חכמה ובינה לכל אחד מבחי' חלקו שבתורה בחי' פן מע' פנים שבתורה שמתגלה לכל אחד השייך לו.

1. בקרוב עלי מרעים דהיינו יחוד חכמה ובינה שהם רעין דלא מתפרשין, צ"ע אם לא מתפרשין למה צריך לקרבם, ובוודאי אין הכוונה לשפע שנולד מהיחוד התמידי שלהם, שהרי הוא כבר נמצא, ואין זו נשמה חדשה. ואם הכוונה לישראל סבא ותבונה מדוע נקראים רעין דלא מתפרשין, הרי צריך לקרבם כדי שיולידו? מבואר בהקדמה שישראל סבא ותבונה הם חיצוניות בחי' רגלי החכמה ובינה לכן לא נחשבים פרצוף לעצמו אלא חלק מחכמה ובינה שהם באמת לא מתפרשין. ואע"פ שהן חיצוניות היחוד שלהם הוא פנימי ומוליד נשמות. כמבואר בלק"ה ערובי תחומין ה'.

2. רבנו לומד מזהר משפטים (דף קי) דסלוקא דיסודא עד אבא ואמא. ומביא משם ראייה שרק ע"י תיקון היסוד זוכים לחכמה ובינה. וצ"ע כי שם רק מבואר שהיסוד בכוחו להוריד מהמח את הטפה כדי להשפיע אותה לנוק'. ומה הראייה משם להנ"ל. ונראה כוונתו שהיסוד העולה עד חכמה ובינה אין הכוונה רק לחכמה ובינה של האב, כי המוחין של הולדה נמשכים מגבוה מעל גבוה, וכח היסוד למשוך חכמה ובינה עליונים אל מוחו וממוחו ליסוד.

3. מהזוהר הנ"ל רבנו מביא ראייה שא"ל להבין את הצדיק בלא תיקון הברית וצ"ע מה הראייה משם שהרי מבאר על פי זוהר זה שע"י תיקון הברית זוכים למוחין, אבל מה הראייה שזוכים להבין את הדבור של הצדיק שהרי התורה של הצדיק היא מוחין גבוהים הרבה יותר מהמוחין שלי שאותם אני מוריד ע"י תיקון הברית.

4. צ"ע מדוע צריך לשמוע תורה מהצדיק? הרי כל התורה שלנו היא תורה של צדיקים וכבר ציירו אותה לפי מדותיהם המתוקנות, ואדרבה כיון שיש ירידת הדורות, לכאורה הם כבר ציירו טוב יותר מכל צדיק אחרון שיהיה. בספר הגלגולים פל"ב ועוד ספרים¹⁰ מבואר שאע"פ שבכלליות יש ירידת הדורות אבל רשומים שבכל דור להפך מתעלים על קודמיהם. וכן מבואר בתורה ל' שככל שמחלת הדור גדולה יותר צריך רופא גדול יותר. (ועיין בזה בהקדמה למאמר לכו חזו)

5. בלקוטי תפלות על תורה זו (אות תקלה/10) שמוהר"ן מבקש שבגלל רוב ועוצם הפגמים וקלקולים שלו בכלי המוחין תעשה עימי נסים ותצייר בעצמך האור הבא מלמעלה בבחי' ברכה וכו' כמ"ש אצל בלעם שהפכתה את הקללה לברכה. ולכאורה לא מובן שהרי אצל בלעם מבואר בתורה באות ו' הטעם כיון שישראל היו גדורים בעריות לכן יכול היה הקב"ה לצייר לטובה.

6. צ"ע שרבינו מביא ראייה שהיו גדורים בעריות מהמדרש וילקוט שמעוני שהקב"ה העיד על יחוסם ע"י שהוסיף אותיות – ה בשם משפחותיהם דכתיב החנוכי וכו', והרי זה היה ביציאת מצרים ואילו בלעם רצה לקלל בסוף ארבעים שנה במדבר ואז כבר היה דור אחר. (בכאריז"ל שלא רק דור אחר אלא גם משרש אחר כי יצאו דור דעה בני לאה משרש משה רבינו שהוא הדעת ונכנסו לארץ בני רחל שהיו נשמותיהם נמוכות יותר) ושמה דייקא דור דיעה שיצאו ממצרים היו גדורים כמבואר בתורה עב מי שיש בו דעת צח כל שהוא אין

¹⁰ ראה ספר הגלגולים להאריז"ל פרק לב ח"ל אע"פ שבגמ' אמרו וכי אכשיר דרא ובירא תוכיח שחזרה לראשונים ולא חזרה לאחרונים היינו בכללות הדור אבל באנשים רשומים אפשר דאכשיר דרא. וכ"ש בדורותינו זה עתה שהוא דרא בתראי וצריך לגלות בו חכמת האמת כדי שיבוא. עכ"ל. והוא בספר שעת רצון בפירושו על התחלת הקדמת תקוני זוהר ד"ה לגלאה רוזין טמירין. (ושם בטעות כתב שער הגלגולים פרק לג) וכעין זה ראה בספר אור לשמים (לרבי מאיר הלוי רוטמברג מאפטא) פרשת תצוה בשם ברית מנוחה.

עייני חיי מוהר"ן סימן שמה (מעלת תורתו אות ו') שאמר שתורתו אין היא נאמרים אפילו בימי רשב"י היה רעש גדול מאד. וכן איתא בכבבי אור חלק אנשי מוהר"ן אות יא ופעם אחת נסע (ר"מ שהיה בן בית אצל רביה"ק) ב'יחד עם הרב ר' יודיל ז"ל לאדמו"ר זצ"ל וספר הרב ר' יודיל ז"ל שאם היה רבנו ז"ל ב'דור של תנאים היה גם כן חדיש ו'ענה הר' מאיר הנ"ל שהוא אינו מחזיק את רבנו ז"ל גדול כל כך רק לגדול הדור של עכשו וכש'באו אל רבנו ז"ל אמר לו רבנו ז"ל כ'ש'אין מאמינים בי למה נוסעים אלי.

ועיין שיש"ק ח"ב אות תקכח שמוהר"ן אמר אם כל מה שקיבל רבי אבא מרשב"י זה מה שכתוב בזה"ק והתקונים אנו קבלנו מרביה"ק יותר וכן מבואר בהשמטות לסוף מאמר לכו חזו "ועכשיו יש נגמ"ח שגם העיר וקדיש מקבל ממנו". ועיי"ש סוף המאמר בביאור תיבת וכו'.

¹¹ לקוטי תפילות חלק ראשון – תפילה לו (תקלה): ועורני ברחמיך שאזכה לשמע חדושי תורה אמתיים, מפי צדיקים אמתיים הגדולים במעלה, שיש להם כח להמשיך נשמות חדשות לכל השומעים דברי תורתם הקדושה. ואזכה ברחמיך להמשיך עלי ולקבל נשמה חדשה קדושה בכל עת, על ידי חדושי תורה שאזכה לשמע מפייהם, וללמד בספרים קדושים של צדיקים אמתיים גדולים ונוראים. ותעורני שיהיה נעשה אצלי מחידושי תורתם סם חיים. ואזכה לציר את האור הפשוט הבא מלמעלה, בבחינת ברכה וטובה, אף על פי שאיני כדאי לזה. כי אתה ידעת את עצם הפגמים והקלקולים שפגמתי וקלקלתי את כלי המוחין שלי מאד. על ידי פגם הברית שהוא פגם הדעת. ומאין יבא עזרי לציר את האור לברכה. אף על פי כן על רחמיך הרבים אני בוטח, ועל חסדיך אני נשען, ולישועתך אני מצפה, ולסליחותיך אני מקוה, שתעשה עמי כחסדיך ונפלאותיך הגדולים והנוראים, ותמלא עלי רחמים, ותעשה עמי נסים ונפלאות גדולות ונוראות, ותצייר בעצמך האור הבא מלמעלה בבחינת ברכה ושלום וחיים וטוב. ויומשך עלינו האור הקדוש מלמעלה לברכה ולא לקללה. כמו שכתוב: "הנה ברך לקחתי וברך ולא אשיבנה". ויקיים מקרא שכתוב: "ולא אבה יהוה אלהיך לשמע אל בלעם. ויהפך יהוה אלהיך לך את הקללה לברכה כי אהבך יהוה אלהיך". כי אין לי שום תקוה ומנוס ומבטח ומשען, כי אם עליך לבד. ועל הצדיקים אמתיים אשר אנו נשענים עליהם תמיד, בכחם נשענתי לצעק אליך תמיד, ולצפות לרחמיך ולישועתך. עשה עמי מה שתעשה, באופן שאזכה בחיי חיש קל מהרה לשמירת הברית באמת מעתה ועד עולם בקדושה גדולה. ואזכה להתקדש בקדושתך העליונה. עד שאזכה לשבעים פנים של התורה הקדושה:

התאווה הזאת נסיון אצלו אלא שטות ושגעון.¹⁰ אבל אינה קושיא שהרי בוודאי אם במצרים היו גורים בעריות כל שכן במדבר שלא היה עם מי לפגום, וגם כל פוגם היה ענן מתקפל מעליו ומפורסם לכל.

יב. עוד צ"ע על דור המדבר בעצמו, הרי כל העדות היתה רק על עריות, אבל בע"ז כן פגמו כמבואר במדרש אלו ואלו עע"ז, והרי עריות היא ע"ז, וע"ז היא בחי' ניאוף כמבואר בתורה זו, א"כ מה הראיה מהייחוס שהיו כליהם מתוקנים?¹¹ וכנראה כוונת רבנו רק לבאר מדוע בלעם לא הצליח לקללה כרצונו אבל באמת לגבי התגלות תורה ונשמה היו צריכים עוד ישועות ועיין תורה ד' שמשא רבנו היה כוחו גדול להכניס דעת גדול בכלל ישראל כמ"ש אתה הראת לדעת, וכיון שקבל עם מיוחס היה למי להכניס דעת ואחרי מ' שנה עם משה רבנו בוודאי גם מעבורה זרה תוקנו.

יג. רבנו מביא ראייה מבלעם שרצה להמשיך קללה משרש התורה היכן שהיא אור פשוט וצייר אותה לפי מדותיו לקללה. וטרח הרבה כדי לטמא עצמו שיהיו הכלים שלו פגומים הרב ביותר מסתם גוי. ולעומת זה הצדיק שמוריד תורה מצייר אותה לפי מדותיו הטהורות וגם אומר אותה לפי המדרגה של כל שומע, ואעפ"כ עדיין צריך תיקון הברית כדי להבין דבריו שיפעלו עלי כראוי לקבל תורה ונשמה. ומדוע כדי לקבל מבלעם לא צריך להיות טמא כמוהו? נראה שבאמת כדי לקבל מבלעם כמו שהוא עצמו קיבל צריך להיות פגום כמוהו ממש ואזי אפשר לזכות גם לחכמת הכישוף וקסמים ושאר ידיעות הטומאה. אבל לנו גם טיפת טומאה מזיקה מאד כמו שבאמת קרה בשיטים עם בנות מואב שאע"פ שבלעם לא הצליח כרצונו אבל מעט הצליח והמעט היה פגם נורא. וכמו שאומרים שכתם קטן על בד לבן ניכר מאד. ולעומת זה מהצדיק אנו רוצים להשיג תורה נפלאה שממיק מעתיק יומין ועי"ז נשמה טהורה לכן אפילו מעט תאווה כבר מקלקל את הכלי.

יד. קושיית הפל"ח – אם א"א להבין את הצדיק בלי תיקון הברית למי השאיר רבנו את הכל התורות שלו, הרי הדורות רק יורדים בשמירת הברית. ותירץ שהעיקר שיתלה את חסרון ההבנה בעצמו ולא בצדיק ואזי מתוך שלא לשמה יבוא ללשמה אם ירצה. והעיקר להתחזק באמונה בה' ובצדיק האמת.

טו. מזה היא העצה למעשה להנצל מהתאווה הזו של ע' אומות? כי הצעקות של ע' קלין הן דווקא בשעת הנסיון שלפני התגלות התורה, וק"ש וברוך שם בדמעות הוא גם בשעה שמתגברות המחשבות טומאה. אבל איך יוצאי לגמרי משליטת הע' לשון? נראה שגם זה כלול במה שאמר שצריך לבוא לשמוע תורה מהצדיק ולהיות מקושר אליו ולתורתו כמבואר בסוף התורה בכת"י (ועיין סוף תורה עב)

טז. צ"ע האם "בקרוב עלי מרעים לאכול את בשרי" הכוונה למ"ן של תיקון הברית הנקרא בשר, או שסילוקא דיסוד הנקרא בשר מעורר יחוד או"א לא בבחי' מ"ן? נ"ל שזה בחי' אחת

יז. צ"ע למי מדבר רבנו כאן הרי אנו לא בדרגה של להוריד תורה חדשה שיש בה סם מוות למי שכליו פגומים, וכל התורה שאנו לומדים כבר מצויירת ע"י צדיק שגילה אותה. עיין בסוף ההקדמה הזו ומה שמבואר בתורה ריד ותורה קא שגם לימוד תורה פשוט מוריד אור פשוט המצטייר לפי הכלים הפגומים שלנו וכל אחד מישראל הוא עולם קטן ויש בו את כל הרע של ע' אומות לעומת הנשמה הקדושה ויצה"ר מתגבר בלומדי תורה יותר מכולם והבחירה נוראה וחייבים צדיק שרק על ידו זוכים לתיקון הברית כי ע"י התורה שלנו זוכים לנשמה וחיות קדושה וכח להתגבר על התאווה.

ע' נפש של בית יעקב

הוא יעקב אבינו הנקרא ישראל שמטתו שלימה כי לא יצאה ממנו פסולת וזכה לנחלה בלי מיצרים, שכל יוצאי חלציו יצאו מדין בני נח/טו. ומדתו אמת כמ"ש תתן אמת ליעקב. אמת ליעקב אותיות יעקב לא מת. 12) וממנו

¹⁰ עוד יש לפלפל בזה עפ"י תורה מג איזה דברים של בלעם זרעו הבל ארס התאווה, כי אם הכוונה לכל דבריו בפרשת בלק אולי עדיין ישראל לא שמעו את הכל ולכן רק אח"כ פעלו הדברים כשבאו בנות מואב. וכן מבואר שם בתורה שבזמן הנקמה במדיין עדיין פעלו דבריו וגרמו אפילו אצל הצדיקים להרהור. שמה אולי אפשר לדייק שההבל פועל לאחר זמן קצת ולא מיד. אבל אם הכוונה לדבריו בעלמא הרי שכבר היה הארס מקלקל כליהם לפני כן. מאידך אולי כל זמן שלא גורם לפגם במעשה לא נפגם הכלי לכן רק כשבאו בנות מואב נפגם הכלי.

¹¹ עוד לכאורה יש להקשות שכל העדות היתה על יחוס דהיינו שהנשים לא פגמו אבל הגברים מניין שלא פגמו.

¹² כך שמעתי מהריצ"ח. אמנם היא מחלוקת גדולה כמבואר בפרשת דרכים דרוש א' אם אברהם משעה שנימול יצאו הוא וזרעו מדין בן נח גם להקל ומוכיח שם שהיא מחלוקת גמרא דידן והמדרש. ואחריהן נחלקו בזה הראשונים ועל כן נחלקו בעשו האם הוא גוי (דעת הרא"ש ור"ת או ישראל מומר (רמב"ן ויקרא כד י' עפ"י קדושין יח), עכ"פ מהא דכל בניו היו צדיקים משמע שבו פסקא הזוהמת נחש. כמבואר בשבת קמו ופליגא דמ"ד שרק בהר סיני פסקא זוהמתם ומסתמר היא היא המחלוקת הנ"ל. ועיין חסד לאברהם ו' ה' שמדור הפלגה אברהם אבינו נתייחד מכל הגויים שרק זרעו יהיה מאוצר נשמות הקדושות ואילו כל הגויים נשמותיהם מאוצר טמא של הקליפות. מוכח מזה שיצאו מדין בן נח. ואולי גם דבריו הם לשיטה שישראל יצאו מדין בן נח גם להקל. ומסתמא אלו ואלו דברי אלקים חיים ובאמת יצאו מדין בן נח גמור אבל לא נכנסו לגדר ישראל גמור.

¹³ כי אמת מפקיע ממיטה כמובא שבעיר קושטא שהיא עיר שלא דברו בה שקר, לא מת אדם (סנהדרין צז). וכן מבואר בתורה מז שתפלין בחי' אמת בחי' חיים כמ"ש ה' עליהם יחיו.

יצאו יב שבטים^{כא} שהם בחי' כסא למלכות שמים^{כב} בחי' יב בקר שעליהם עמד ים של שלמה, ובניהם השלימו לע' נפש, וע' נפש נזרעו במצרים להוליד ס' רבוא שהם כלל נשמות עם ישראל. ע' נפש של בית יעקב "יוצאי ירכו" דייקא (שמות א')^{כג}, כי הוא לא נמנה עמהם אלא היה שרש להם, וכן הנשים לא נמנו עם בעליהם כדכתיב שם "איש וביתו", כי איש וביתו אחד הם כמבואר ברמב"ן. וסוד המניין שבעים עיין רבינו בחיי^{כד}

^{כא} יעקב אחיזתו בשם הויה (כמבואר בוהר יעקב מלבר ומשה מלגאו) ובניו יב צרופי הויה יב גבולי אלכסון אבל לא נקראו נפש רק כשנשלמו לע' נפש בהולדת בני הבנים.

ועיין קדושת לוי בראשית פרשת ויצא – וז"ל – והנה יעקב אבינו נתן שכלו ומחשבתו והניח מוחו על זה הענין, שהשתוקק יעקב אבינו להוציא הדבר מכח אל הפועל, משורש אשר 'משם רועה אבן ישראל' (להלן מט, כד) אל התפשטות, לנטוע כנסת ישראל בנין שלם בכל ענינם, בשנים עשר שבטי י"ה המכוונין נגד י"ב גבולי אלכסון (עי' ספר יצירה פרק ה' משנה א; וזה"ק נשא) אדרא רבה) דף קלד: שם הלשון יב תחומין (ועי"ש מתוק מדבש); שערי אורה השער החמישי ספירה ישית (ד"ה וא"כ מתוך העקרין)). ולהיות המרכבה שלימה מששים רבוא ישראל, כמאמר חכמינו ז"ל (ב"ר עד, יו; ד"ר ז, ח) 'אין השכינה שורה פחות מששים רבוא ישראל', ולהיות קומה שלימה מאברים ופרקים, ולהיות הכל מכוון נגד העולמות ואורות העליונים, ולהוציא זה האבן מן הכלל אל הפרט, על זה הניח יעקב אבינו מוחו וראשו.

^{כב} עיין אוהב ישראל פרשת וישב – כי נודע מספרים הקדושים כי הי"ב שבטים הם מרכבה להשכינה הקדושה ומקור מחצבתם ושורשם הרמה הוא מ"ב צירופי הויה הקדוש סוד י"ב גבולי אלכסון.

^{כג} כמבואר בפרשת ויגש פרק מו מפסוק ח' וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרֵימָה יַעֲקֹב וּבָנָיו כָּכָה יַעֲקֹב רְאוּבֵן:

ובשמות פרק א' פסוק ה' וַיְהִי כֹל נֶפֶשׁ יִצְאֵי יִרְךָ יַעֲקֹב שְׁבָעִים נֶפֶשׁ וַיֹּסֶף הֵיחָא בְּמִצְרַיִם: ועי"ש חזקוני שדייק יוצאי ירך יעקב אבל הוא לא נמנה עמהם ולא ד' נשותיו. וכן היא דעת רוב המפרשים שמונים את יוכבד (לבד מדעת בעלי התוס' ורשב"ם שמונים את יעקב ולא את יוכבד) ולבד מיוכבד ודינה וסרח לא נמנו נשים ופרש"י שמתו וצ"ע א"כ נשות יעקב ואסנת שנזכרו מדוע לא נמנו? ועיין רמב"ן (בראשית מו כו) שתירץ וזה לשונו – ונשיהם לא ימנו כי האיש עם אשתו הוא אחד: לפ"ז מובן היכן שנמנה האיש לא מנו את אשתו אבל ג' שנמנו עדין לא היו בעליהם עמהם כי עמרם בעל יוכבד לא נולד עדיין, ואת דינה לקח שכם ואח"כ לאיוב ולמ"ד שגאה שמעון צ"ל שלא היתה בת זוגו ממש.

ואלו הם –

(ט) ובני ראוּבֵן חֲנוּךְ וּפְלוּא וְחֶצְרֹן וְכַרְמִי: 5

(י) ובני שמעון ימואל וימין ואהד ויכין וזכור ושאול בן הכנענית: 6 בלי שאול שהיה בן שכם

(יא) ובני לוי גרשון וקת ומרי: 4

(יב) ובני יהודה ער ואון ושלמה ופרץ וזרח וימת ער ואון בארץ פנען ויהי בני פרץ חצרן וקמול: 7 בלי ער שמת קודם שבאו למצרים

(יג) ובני יששכר תולע ופנה ויוב ושמרון: 5

(יד) ובני זבולון סרד ואלון ויחאל: 4

(טו) אלה בני לאה אשר ילדה ליעקב בפרדן ארם ואת דינה בתו כל נפש בניו ובנותיו שלשים ושלש: 1

פרש"י – שלשים ושלש – ובפרטן אי אתה מוצא אלא ל"ב אלא זו יוכבד שנולדה בין החומות בכניסתן לעיר שגא' אשר ילדה אותה ללוי במצרים לידתה במצרים ואין הורתה במצרים:

(טז) ובני גד צפיון וחגי שוני ואעבן ערי וארודי ואראלי: 8

(יז) ובני אשר ימנה וישור וישוי ובריעה ושרח אחרם ובני בריעה חבר ומלכאל: 8

(יח) אלה בני זלפה אשר נתן לכן ללאה בתו ותלד את אלה ליעקב שש עשרה נפש:

(יט) בני רחל אשת יעקב יוסף ובנימן:

(כ) וילד ליוסף בארץ מצרים אשר ילדה לו אסנת בת פוטי פרע בהן אן את מנשה ואת אפרים: 3

(כא) ובני בנימן בלע ובכר ואשבל גרא ונעמן אחי וראש מפים וחסים וארד: 11

(כב) אלה בני רחל אשר ילד ליעקב כל נפש ארבעה עשר:

(כג) ובני דן חשים: 2

(כד) ובני נפתלי יחצאל וגוני ויער ושלם: 5

(כה) אלה בני בלהה אשר נתן לכן לרחל בתו ותלד את אלה ליעקב כל נפש שבעה:

(כו) כל הנפש הבאה ליעקב מצרימה יצאי ירכו מלבד נשי בני יעקב כל נפש ששים ושלש: בני לאה 32 בלי יוכבד, בני זלפה 16, בני רחל

11, בני בלהה 7, סה"כ 66

(כז) ובני יוסף אשר ילד לו במצרים נפש שנים כל הנפש לבית יעקב הבאה מצרימה שבעים: 3 שכבר היו במצרים ויוכבד שנולדה בחומות

הרי 4 + 66

^{כד} עיין רבינו בחיי (בראשית מו כז) – כל הנפש לבית יעקב הבאה מצרימה שבעים – היו שבעים זולתי יעקב, שכן כתיב ויהי כל נפש יוצאי ירך יעקב שבעים נפש, ועמו ע"א. וכ"כ (במדבר יא) אספה לי שבעים איש מזקני ישראל, ועם משה ע"א. וכן סנהדרין גדולה במקדש שבעים, ועם הנשיא שעל גביהן ע"א. וכן אומות הקדמונים ע, ועם ישראל ע"א. וכל זה דוגמא של מעלה כנגד שבעים מלאכים הסובבים כסא הכבוד, ועם ה' אלהי ישראל ע"א, והם נקראים בית דינו. ועל כן כשהזכיר השבעים לא אמר ליעקב כמו שהזכיר בכתוב שלמעלה ממנו, אבל הזכיר לבית יעקב עם ביתו רמז לבית דינו של הקב"ה וזה ע"א: והתבונן מזה מעלתו של יעקב שנאצלו מכוח שבעים נפש שמהם יצאו ששים רבוא כנגד שבעים שמות שנאצלו מן השכינה, שאין מנינם פחות מששים רבוא והם תכלית כל הדעות, ולכן לא היו ישראל ראויין לקבל את התורה עד שעלו לששים רבוא כי אז היו כנגד המספר העליון ואז נתנה התורה בהסכמת הכל, והשכינה אינה שורה בישראל כי אם במנין ששים רבוא שהם שש מאות אלף. והענין כי השכינה כלולה משש קצוות ויש בשש מאות אלף ששה פעמים מאה אלף הם עשרה רבוא, לכל קצה וקצה עשרה רבוא. ומיום ששרתה שכינה בהר סיני במתן תורה לא זזה מישראל עד שחרב בית ראשון, ומיום שחרב בית ראשון לא שרתה שכינה בישראל כי בבית שני לא שרתה שכינה, ואין הכונה לומר שלא שרתה

ולעומת ע' נפשות בית יעקב יש ע' נפשות של עשו וישמעאל, בחי' אל"ה ברכב ואל"ה בסוסים לעומת ואנחנו בשם ה' ("אלה" א-לה הם עשו ול"ה הנפשות המתפרטים ממנו, שהם בחי' הבוטחים ברכב, ועוד "אלה" א-לה דהיינו ישמעאל ול"ה המתפרטים ממנו בחי' הבוטחים בסוסים, סה"כ הם ע' אומות וע' לשון שהן בטויה מדות הרעות שלהם, שראשיהם עשו וישמעאל, לעומת ע' נפשות היוצאים מיעקב אבינו/כ"ו שפסקה ממנו זוהמת הנחש (שבת קמ"ו), ומטתו שלימה בזרע צדיקים בעלי מדות טובות רחמנים בישנים וגומלי חסדים (יבמות ע"ט)).

וע' נפשות יעקב משרשים בע' פנים של תורה. כי יעקב הוא בחי' פנים, כי מדתו אמת שהיא בחי' פנים (עיין תורה קצב. כמבואר גם בתורה מז דכתיב תתן אמת ליעקב) ותיקון "ואמת" שבי"ג מדות של רחמים הוא כנגד י"ג תקוני דיקנא, ומדת "ואמת" שבדיקנא היא תרין תפוחין שבלחיים הפנוי משיער והם נקראים פני ה' (שער הכוונות/כ"ו).

לכן ע' נפש של בית יעקב משרשים בבחי' ע' פנים של תורת אמת, דהיינו כשם שהנפשות מתפרטות לע', כן הפנים. וכל נפש משרשת בבחי' פן אחד של תורה.

כי כל נפש היא בחי' מדה אחרת כגון חסד שבחסד וגבורה שבחסד וכו' (כמבואר בספירת העומר) ושם הם עד מט שבע פעמים שבע, אבל כאן כל מדה היא עם המוחין שלה דהיינו חב"ד נמצא הן שבע פעמים עשר סה"כ שבעים מדות/כ"ו.

המשותף לכולם שהם נפש יעקב, שמדתו אמת, אלא שכל אחת בגוון שונה מחבירתה. בבחי' המבואר בתורה לד שבכל אחד מישראל יש נקודה שאין בחברו. והיא בחי' הארת נשמתו שיש לה גוון מיוחד ומקום מיוחד בכלל קומת ישראל.

ונפשות ישראל נבראו לגלות את פני ה', בעולם המעלים ומסתיר אותו.

ובעיקר בכח התפלה דהיינו אמונה והתחברות אליו ית'/כ"ח

לכן שלימות העבודה היא להיות מדבר לפניו ית' ממש וכמבואר בתורה קיב שכל ימיו צריך אדם להתפלל ולכסוף שיזכה לדבר דבור אחד של אמת לפניו ית'. וזה נקרא לשון הקדש לשון הבא מקדש דהיינו מחכמה (תורה פ') שהיא השגת רוממותו ית'. דהיינו שהיא לשון שמבטא את הרגשת מציאותו ית', דהיינו לשון שפונה רק אליו ית' בכל מאורו והונו בבחי' כל עצמותי תאמרנה.

וכמו ששמעתי מהריצ"ח שכשניתן בו באדם הראשון כח הדיבור עדין לא היה לו אל מי לדבר אלא לפניו ית' כי באמת עיקר הכוונה כשניתן בו כח הדיבור הייתה כדי שידבר לפניו ית'.

ולעומת לשון הקדש יש ע' לשונות ששורשן בע' מדות רעות, שהם לעומת הע' פנים של תורה, דהיינו שהן ע' בחינות של פניה וסטייה מהש"י.

דהיינו שמחמת המידה הרעה, לכן גם הלשון היא לא לפניו ית', כי היא התבטאות של המידה הרעה המחיה אותם, כל אומה והמידה רעה שלה שמחיה אותה/כ"ט. וכנ"ל בשם החסד לאברהם שמדור הפלגה כל נשמותיהם של כל ע' אומות הגויים מאוצר טמא מזיווג הס"מ ולילי".

שכינה בבית שני כלל שהרי מצינו שכינה שורה בשתי רבוא, ממה שכתוב (במדבר י) שובה ה' רבבות אלפי ישראל, וכתוב (תהלים סח) רכב אלהים רבותים אלפי שנהאן ה' בס. ואין צריך לומר בארבע רבוא שהשכינה שורה בהם, ועוד שהכתוב מעיד (חגי א) וארצה בו ואכבד. כלומר אשרה בו הכבוד שהוא השכינה, אלא שלא שרתה בו תדיר כמו בבית ראשון לפי שלא היו שם ששים רבוא, שלא עלו מבבל כי אם מ' אלף שכן כתוב (עזרא ב') כל הקהל כאחד ארבע רבוא. והוא שדרשו רז"ל (חגי א) וארצה בו ואכבדה, ואכבד כתיב, חסר ה"א לפי שחסרו משם ה' דברים. ארון, שמן המשחה, אש, שכינה, ואורים ותומים. ומפני זה אמר ואכבד לבאר כי הכבוד היה שם שהיא השכינה לא התפארת, והוא ואכבד למעט התפארת, וחסרון ה"א שהיא אחרונה שבשם על שם שחסרה משם שכינה, שהרי היא מה' דברים שחסרו, והיא חסרה, והכתוב אומר ואכבדה, אלא שלא שרתה שם תדיר כמו בבית ראשון אלא חופף, אבל לעתיד לבא יהיו ישראל רבים בלא מספר, הוא שכתוב (הושע ב) והיה מספר בני ישראל כחול הים, לא אמר והיה זרע ישראל כחול הים אלא והיה מספר, כלומר אותם שהיו באים במספר מן עשרים שנה ומעלה יהיו כחול הים ואז יחזור התפארת והכבוד, וכן הבטיח ישעיה (ישעיה ס) קומי אורי כי בא אורך וכבוד ה' עליך ורח, והבן זה:

כ"ה כנ"ל שיעקב ונשותיו לא נכללו בע' נפש

כ"ו שמונת פרק לד פסוק ו' - יְדוּד יְדוּד אֵל רְחוּם וְחַנוּן אֶרֶץ אֲפִים וְרַב חֶסֶד וְאֵמֶת: (ז) נֶצַח חֶסֶד לְאֲלֵפִים נֶשְׂא עֵז וְנֶפֶשׁ וְחֶטְאָה וְנִקְהָה....

שער הכוונות - דרושי ויעבור דרוש ג - בביאור התיבות די"ג מדות שהם אל רחום וחנון כו' וגם סדרן ומקומן בדיקנא דא"א עצמה והנה א"ל הוא מדה א'. רחום מדה ב'. וחנון מדה ג'. ארך מדה ד'. אפים מדה ה'. והטעם הוא לפי שארך אפים נזכר בלשון רבים שלא אמר ארך אף, והורה בזה על חיבור שני מדות ביחד. ורב חסד מדה ששית. ואמת מדה ז'. נוצר חסד מדה ח'. לאלפים מדה ט'. יען שאפשר להיות נוצר חסד אבל לא לאלפים א"כ שני מדות הם. נושא עון מדה י'. ופשע מדה י"א. וחטא מדה י"ב. ונקה מדה י"ג: (ושם בהמשך מבאר כל מידה כנגד איזה מקום בדיקנא דארץ היא). .... תיקון הז' והוא מקום תרין תפוחין קדישין והם שני הפנים החלקים בלתי שער והוא מקום שתחת שני העינים והחוטם מפסיק בין שניהם ושתייהם הם תיקון א' בלבד ונקרא ואמת....

כ"ז ויש דרך אחרת (במגלה עמוקות ועוד) שהן מט כנ"ל ועוד כא כנגד שם אהי-ה בבינה, דהיינו שחב"ד של כל המדות מונים לחוד וביחד מט וכא הן ע'. עוד עיין אדרת אליהו להגר"א בראשית מו ח' שמונה ע' נפש כנגד ע' פנים ומונה בבני לאה לבד מט נפש כנגד מט פנים.

כ"ח עיין תורה פד תנינא - דע, שעקר התחברות ודבקות להשם יתברך הוא על - ידי התפלה. פי התפלה הוא שער, שדךך שם נכנסין להשם יתברך, ומשם אשקמודעין לה. פי תפלה היא מלכות, כמו שפתיב (תהלים ק"ט) "ואני תפלה"; ותפלה לשון התחברות, כמו שפתיב (בראשית ל): "נפתולי אלקים נפתלתי", תרגומו: 'לשון התחברות':

ובשנפש מישראל נופלת בגלות דהיינו למדה רעה של העמים אזי מיד זה מתבטא בלשון דהיינו שלא מסוגל לדבר דבור אמת לפניו ית'.

ועל כן מכנה רבינו את הנפילה הזו נפילה לע' לשון. דהיינו נפילה מהדיבור לפניו ית'. כי נפש היא דיבור כמ"ש נפשי יצאה בדבור.

וכמבואר בתורה לא שנפש בכח, היא הכסופים של האדם, ונעשית בפועל בדיבור, דהיינו שכפי הכסופים כן הדיבור. ועכו"ם שחיותם ממידות רעות לשם הם נכספים, ממילא נפש בכח שלהם היא פונה ממנו ית' ונעשית נפש בפועל בדיבור ולשון שהוא דיבור שמבטא את הפניה ממנו ית' הפך לשון הקדש שהיא פניה אליו ית'.

ויש מדה רעה שכוללת את כל המדות הרעות והיא הרע הכולל דהיינו מדה שמהותה פניה וסטיה מדה"י והיא תאות ניאוף/ל

ועל כן היא נקראת פגם הברית דהיינו שהיא בעצמה הפגם בברית – והקשר בין ישראל להקב"ה. ועל כן מי שלא תיקן פגה"ב לא יכול להתפלל בבחי' כל עצמותי דהיינו להרגיש מתיקות החיבור אליו ית' בדבור לפניו כראוי כמבואר בתורה נ'. כי היא תאוה שמפילה מלשון הקדש אל לשון העמים כנ"ל/לא. ולפ"ז מובן החידוש של רבינו כאן שמבאר שפגה"ב הוא ע"ז. כמבואר בלשונו השני כד חזי רשב"י נשי שפירין אמר אל תפנו אל האלילים, ולא אמר לא תתורו. וכן מפורש בלשונו שם שתיקון הברית הוא קוצא דאות ד' דאחד, דהיינו שפגה"ב הוא ע"ז. דהיינו שפונה לאל אחר. והביאור כנ"ל כי תאוה זו מיוחדת במה שנקראת פגם הברית דהיינו פגם בברית והקשר עם הקב"ה ונקראת זנות לשון סטיה וחוסר קשר עם הבן זוג.

כי ברית מרכבה ליסוד שהוא כח התקשרות כח מכוחות הנפש שבאדם שעל ידו מתקשר לדברים שבקדושה דהיינו לקשור עצמו בברית עם הקב"ה זה מכח הנפש הזה. וניאוף הוא פגם הברית פגם היסוד פגם הכח הזה, וממילא הוא נקשר לכל דבר אחר. במקום להתקשר לאחד הוא מתקשר לאחר.

עצה להנצל מהרהור

העצה שמביא רבנו להינצל מהרהור טמא היא לקבל על עצמו עול מלכות שמים באמירת שמע ישראל וברוך שם בעצימת עינים, ומבאר שמלבד עצם הכוונה של קבלת עול יש בהם גם סגולה כי הם יב תיבות ומט אותיות כנגד השבטים ובאמירתם נכלל ב"ב שבטים ומ"ט אותיות שמות שבטי י-ה שזכו לשבר הקליפה של ניאוף ועי"ז נקראו בשם (שם הוא מהות כידוע) שבטי י-ה דהיינו שבטי חכמה ובינה. שהיא התגלות התורה. עוד מבאר רבינו שמי שרגיל בהרהורים צריך גם להוריד דמעות בשעת קבלת עול מלכות שמים הנ"ל, כי הדמעות הם מותרות עכירות הדמים שמהם התאוה וכשמוציא אותן בדרך של קבלת עול מלכות שמים אזי מזכך הדמים.

ועיין תורה נא שם מבאר שהדמעות עכירת הדמים שמהם השקר ודבור שקר הוא ע"י שמעכיר דמיו ודבור אמת ע"י שמזכך דמיו מקודם. ונראה כי באמת ניאוף ושקר הם דבר אחד כי ניאוף מתחלק לשני דברים מחד נקרא אכילה כמ"ש את הלחם אשר הוא אוכל, על שם אהבת תענוגים, אבל עיקר הפגם שבו הוא הפגם הברית דהיינו הבחי' ע"ז שיש בו דהיינו מה שפוגם בברית והקשר שלו עם מי שחותמו אמת זה נובע מעכירת הדמים שפוגמת בכל התקשרות לאמת, כמו שגורם לדבר שקר.

ופשוט שהעצה הנ"ל אין הכוונה שבוה יתקן התאוה שהרי ביאר שהיא מעכירות הדמים ולזה צריך עבודה שנים רבות להתקדש ולזכך הדמים וכן מבואר בסוף תורה עב/ל"ב אבל נראה שכוונת רבינו כיצד להינצל בשעת ניסיון דהיינו עצה לשעה עד יעבור זעם. אבל עיקר העצה להינצל מהתאוה היא לצעוק ע' קלין כנ"ל וגם זה בשעת הניסיון אבל העיקר היא לזכך את עצמו ע"י שדבק בעצות של צדיק אמת (כמבואר בסוף תורה עב).

^ט כגון ממוזן לאמרקאים וניאוף מיוחד לצרפת וגול לרומנים ואע"פ שכולם שקועים בכולם ובפרט בניאוף שהיא תאוה כללית אבל לכל אומה יש מדה מיוחדת שמחיה אותה כמבואר בפנים.

^ל במקום אחר (כגון הקדמת תורה א' ותורה כג ועוד) נתבאר שתאוות ממוזן גרועה יותר. עד שרבינו אומר שכל העבודות זרות תחובות בה. אעפ"כ יש מיוחד בתאוות ניאוף שכיון שמדובר במדת היסוד שהיא כל כח ההתקשרות של האדם לכן פוגע בעצם כח ההתקשרות אל קדושה. לכן גם מוהר"נ"ת (קדושין ג' ג' ע"ש מסוף אות ב') מבאר לגבי תאות ממוזן שהיא נגרמת בגלל ניאוף. ועיין תורה נא איך מדרגת שלימות התפילה היא ביחס ישר לתיקון הברית.

^{לא} עניין זה מבואר גם בתורה יט ע"ש

^{לב} תורה עב וזה לשונו שם – על כן עקר התקנה, מי שיקבר נלפד בזה, ויש לו אלו המחשבות, הן הרהורי זנות, הן הרהורי עבודה זרה, חס ושלום, אין לו תקנה, רק שיקדש ויטהר גופו, כדי שיזדכך ויטהר דמיו. וילך אצל חכם האמת, ויורה לו דרכי התשובה, דרכי החכמה, עצות נכונות על כל דבר. אז יבנה לבבו הערל, ושב ורפא לו. אבל כל זמן שעדין לא נתקדש ונטהר גופו, אין שום תקנה מה שמתגבר ומתאמן, ויש לו יסורים גדולים, לסלק המחשבה כי יותר ויותר הם מתגברים כנ"ל: גם עצבות הוא מייק מאד, ונותן כח לזה היצר הרע העב הגשמי. על כן אדרבא, אם רוצה להיות ירא ה', ורוצה להתפלל, ואינו רוצה באלו המחשבות רעות, צריך שלא להשגיח עליהם כלל, ושלא יכפת לה מה שעומדים לפניו, ורק יעשה את שלו במה שהוא עוסק, בתורה או תפלה או משא ומתן, ולא ישגיח עליהם כלל.

מה שאמר שצריך בשעת קבלת עול מלכות שמים לעצום עיניו. ביאר כי המלכות היא בחי' עולמותא שפירתא דלית לה עינין, כי עינים הם התאוה, וכדאיתא במשנה בסוטה שמשון הלך אחר עיניו וכן בלעם נקרא שתום (דהיינו פתוח) העין כי היה שקוע בתאוה זו.

כי עיקר התאוה הזו היא מכח המדמה שהולך אחר החיצוניות תמיד ומתפעל רק מחיצוניות ושקר החן ואילו קבלת עול מלכות שמים היא שמתכוון לדבק בו ית' שאין לו דמות וחיצוניות כלל אלא רק פנימיות, לכן רק בעיני השכל אפשר לדבוק בו.

וממה שאמר שכך נקראת המלכות, מבואר שזו לא עצה רק לאותו רגע של ניסיון, אלא עצה תמידית לכל הרוצה לתקן המלכות, ולהיות מרכבה למדת המלכת הש"י בעולם. וכמבואר בתורה א' שצריך תמיד להסתכל בשכל של כל דבר דהיינו בעיני השכל ולהתפעל רק מפנימיות של כל דבר ולחפש אותו ית' בכל דבר בעיני השכל וזה בעינים הגשמיות עצומות וסגורות היטב.

כי התפעלות מדבר הנראה הוא יותר ממה שרק שומע ומאמין^{ל"ג}, לכן מיד בכל פתיחת עינים נקשר אל הנראה המגושם/ל"ד. ורק בעצימת עינים כולי האי ואולי יזכה לקשור מחשבת ליבו לשכל ולא לדמיון. כי גם בעצימת עינים עדיין הדמיון ממשיך לדמות ולצייר הכל בדמיון הגשמיות וצריך הרבה הרגל וברור המדמה שיהיה כח המדמה רק משרת השכל, דהיינו שלא יפריע לשכל להשיג בגדולתו ית', ורק אח"כ את ההשגות האלה לצייר קצת ללב באופן שיגרום להתפעלות.

מאיך גם עצימת עינים לבד בלא קבלת עול מלכות שמים וחיפוש בעיני השכל את הש"י אינה כלום, כי בהכרח שמיד נכנס לעולם הדמיון שהוא גרוע יותר. ולכן עיור אע"פ שעוצם עיניו תמיד אפשר שאפילו גרע בזה מפקח/ל"ה. וכן מי ששומר עיניו, אמנם זה עבודה יקרה מאד מצד הסור מרע, אבל כשלא מצטרף לזה קבלת עול וחיפוש בעיני השכל, זה נשאר בחי' חיצוניות בלא פנמיות, ולא נראה שיזכה להתקדש אלא יישאר במדרגתו, וצריך זהירות שלא יפול לדמיון.

אבל יש צדיקים שכבר תקנו את העינים וזוכים לפתוח אותם ואע"פ כ לא רואים עוה"ז כלל וכעין תורה רמג שלא רואים עליהם שום קדושה ואע"פ שהם קדושים מכולם.

ענין עצימת העינים מהבלי עוה"ז מבואר במעשה מז' בעטלערס ביום הראשון בא אליהם הבעטלער העיור ואמר אין אני עיור כלל רק שכל זמן העולם כולו אינו עולה אצלי כהרף עין (שאיין לו הסתכלות על העולם כלל) ועי"ז הוא זקן ויניק/ל"ו.

וסיפר שהיו עימו עוד שמונה צדיקים כולם בחי' עורים וכלם הסכימו שהוא גדול מכולם ע"י שזכה יותר מכולם לעצום עיניו ומבואר שם שע"י עצימת עינים מעוה"ז זוכה לזכרון/ל"ז עד שיכול לזכור אפילו מה נעשה עימו קודם שנולד/ל"ח וגם כיצד נצטוה הנשמה לרדת לעולם הזה, אבל הוא העיור שמספר אמר שזוכר לאו כלום דהיינו שהוא בחי' אין ממש בחי' תכלית הידיעה שלא נדע ומכח הזכרון הנ"ל נקראו כולם זקנים וכל הגדול

^{ל"ג} עיין תורה יז אות א'. ועיין גמ' ראש השנה כה: לא תהא שמיעה גדולה מראייה.

^{ל"ד} גם אולי אפ"ל כי עינים בחי' רגלין רוחניות לכן לתור נקרא לרגל (וכן בפרשת שלח פרשת המרגלים לא נזכר אלא לשון לתור יא פעמים ופעם יב בסוף הפרשה לא תתורו אחרי עיניכם) ואילו בהפטר של שלח נקראו כלב ופנחס מרגלים) וידוע בכהארז"ל שהיחוד הוא ע"י נה"י דהיינו העינים כנ"ל והיסוד ברוחניות הוא הדעת ואיתא בזה שוריא דעינא בליבא תליא. נמצא שבכל הסתכלות בהתבוננות נעשה ממש זיווג עם הדבר, וכשח"ו מסתכל על אשה הוא פגם גדול מאד. והיינו דאמר ר"ל טוב מראה עינים מגוף המעשה כמ"ש וכן ידוע גם כאלה שכבר אין להם תאוה גשמית אבל תאוות הסתכלות נשאר עד זיבולא בתרייתא (כמו ששמענו מוקנים צדיקים) ^{ל"ה} נ"ל שעיור אע"פ שהוא תמיד בעצימת עינים יותר קשה לו לזכות לתיקון העינים כי פקח בעצימת עינים מנתק עצמו מהרגיל ונקשר לשכל אבל עיור שתמיד הוא בעולם של דמיון אין לו את בחי' העצימת עינים שקצת מנתקת אותו מהדמיון.

^{ל"ו} עומק הביאור ענין זקן ויניק עיין בתורה ס' אות ג' מה שבארנו בזה באריכות.

^{ל"ז} ועיין תורה נד זכרון דקדושה בחי' טוב עין ושכחה בחי' רע עין ע"ש. ועיין סוף תורה ז' ע"י אמונה הוא למעלה מהזמן ושם לא שיין שכחה, ע"ש עיין לק"ה מלמדים הלכה ב' שכחה הסתלקות הדעת (בענין מחלוקת אחרונים האם שכחה אונס או פשיעה עיין עשרות מ"מ בספר שלום יעקב להרב יעקב חיים סופר סימן כא דף רנב). ולכאורה אין לזה קשר לזכרון הגשמי שאותו אפשר לרכוש גם ע"י תרופות כידוע מאמר חז"ל (ספר הפליאה ד"ה ראה והבן משה וששים) חזור חזור יפה מבלוור. גם עיין ענף יוסף על עין יעקב ערובין נג א"ל שמואל לר"י שינא פתח פומך וכו' ועי"ש פירוש ענף יוסף בשם גאולת עולם ששמואל אמר זאת לרב יהודה דייקא בגלל שהיה שנון וחרף כי הזכרון והחריפות הם שני הפכים זה מלחות המח וזה מיבושת המח. וצ"ע כל הזהירות חז"ל על דברים הקשים לשכחה כגון ללבוש שני בגדים יחד וכבי"ב האם כוונתם לזכרון רוחני או גשמי וכן סגולות לזכרון.

^{ל"ח} מבואר שם שגם השמונה האחרים היו זה למעלה מזה כי ע"י עצימת עינים זוכים לזכרון והקטן שבהם זכר לידתו והגדול ממנו את היותו עובר והג' ריקום הפרי והד' נטיעת הגרעין וה' את היותו במח האב והו' את טעם הפרי (נפש) והז' את הריח (רוח) והח' את המראה (נשמה). ונראה שהם כנגד הספירות והח' בחי' בינה ששם הציור כמבואר בתורה מח מט לכן הוא בחי' מראה. והעיור שמספר היה התשיעי אמר שזוכר לאו כלום. כנגד חכמה שהיא בחי' אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני דהיינו בחי' תכלית הידיעה שלא נדע כמבואר בתורה פג תנינא.

מחברו, צעיר מחברו, עד שהעיר שמספר נקרא זקן ויניק, וקיבל על זה הסכמה מהנשר הגדול, שהוא ממש כמוהו/ט¹.

ונ"ל טעם שנקרא זקן ויניק מכח הזיכרון, כי הוא בחי' למעלה מהזמן לגמרי, עד שיכול לעשות מהכל אחד, כמבואר בתורה סה שבסוף התפילה עדין נמצא בתחילתה, כי בכוחו לעשות מהכל אחד, וזה רק מכח שכלול באחד, בחי' (פסחים נ') לעתיד יהיה הוא אחד ושמו אחד עיין תורה ד') ובשלימות יכול לזה רק העיר הזה שאצלו הכל אחד, כי כלול באין ממש, כמבואר בתורה ד' שהצדיק כלול באין ממש.

נמצא שאצלו קודם הבריאה ואחר הבריאה הם כאחד. נמצא שהוא זקן ויניק כאחד. כי מצד שנכלל באין הרי עכשיו נולד, כמ"ש בתהלים שהקב"ה יאמר למשיח "אני היום ילידתיך", ומצד העולם הוא הזקן ביותר שהרי הוא כבן שש אלפים שנה/ט².

ועים שם שזה נקרא לחיות חיים ארוכים/ט³, דהיינו דייקא מכח שהוא מעל הזמן, עד שאצלו הכל בחי' הווה, הכל אחד, זה נקרא חיים ארוכים, כי תחילת חייו הם קודם הבריאה, עד היום, הרי שחייו ארוכים מכולם. וגם כי אינו חי כאן כלל, אלא בעולם שכולו ארוך.

נמצא עצימת העינים בדביקות אליו ית', בכוחה להוציא את האדם לגמרי מעוה"ז, לדבקות בעוה"ב/ט⁴, שזו עיקר הדביקות ושלימות היציאה מכל תאוות עוה"ז, ועי"ז מתגלים פני ה' בתורה וזוכה לנשמה.

בענין התגלות התורה

התגלות התורה שהיא גאולת הנפש (הנ"ל שנפלה בגלות ע' לשון כנ"ל) מבואר באות א' שנעשה בדרך של לידה עפ"י הזוהר בפנחס דף רמט: (היא סוגית כאיל תערוג המפורסמת שעליה מסר האריז"ל את נפשו) (עיין סוף תורה יג ועוד) והיא ביאור כיצד המלכות מולידה שפע לעולם ונשמות ישראל בשעה שהיא בקטנות/ט⁵. וכן מדובר אצלינו כיצד הנפש הבאה בגלות ע' לשון שהיא הקליפה על פרי התגלות התורה דהיינו נשמות חדשות.

ובאות ה' מבואר שנעשה ע"י ששומע תורה מהצדיק. נמצא שאע"פ שזוכה לזה ע"י ששומע תורה מהצדיק, אבל זה נעשה באופן של לידה, שבאה נפשו בעיבור בתוך קליפת תאוות ניאוף, ורק ע"י שצועק ע' קלין משבר התאוה, אז זוכה להתגלות התורה בכלי מתוקן, שעל ידו יהיה נעשה ממנה סם חיים ולא קללה.

ועיין תורה יג ותורה כ' כיצד משתתפים השומעים את התורה בהורדת התורה, כי הצדיק מכניע הרע שבהם ע"י מטה זכויותיו ומעלה אותן בעיבור ומוריד תורה.

עוד מבאר רבינו שהתורה של הצדיק היא בחי' אור פשוט שמצטייר לכל אחד כפי הכלי שהכין דהיינו

בעיקר עד כמה שמתוקן בברית.

ולכן ע"י שמיעת תורה מהצדיק אפשר לזכות לנשמה חדשה ואפשר להפך לקבל חיות לרע וכפירה. כי מהש"י יוצא אור פשוט ומצטייר לכל אחד לפי הכלי שלו (בלשון רבינו הקצר מבואר שהם אותיות והצירוף נעשה לפי הכלי של המקבל)

ובזה מבאר רבינו את הפסוק שאמר בלעם "בָּרַךְ לַקַּחְתִּי וּבָרַךְ וְלֹא אֶשִׁיבָנָה", כי בלעם רצה לקחת אור עליון פשוט ולצייר אותו לקללה על ישראל לפי הכלים הפגומים שלו, אבל לא יכול כי הש"י צייר את האור כבר למעלה לטוב, וזה מכח שישאל היה להם כלי מתוקן ע"י שגדרו עצמם בעריות כמ"ש שבטי י-ה החנוכי שהקב"ה העיד על יחוּסם.

ומבואר מכאן אם בלעם יכול לצייר את האור לקללה לוליא הנס, הרי מדה טובה מרובה והצדיק בוודאי יכול לצייר לנו את האור לטובה ולכן צריך להתקרב לצדיק שדייקא על ידו נזכה להתגלות התורה באופן שתהפך לנשמות חדשות וסם חיים ולא יצטייר לרעה בגלל רוב פגמינו.

*

למעשה כאמור צ"ע למי מדבר רבנו אם לצדיק גדול שבכוחו להוריד תורה חדשה הרי מסתמא זוכה לזה רק מי שמדותיו מתוקנות, ומה שמביא ראייה מבלעם לכאורה אחד היה ופרסמו הכתוב שהעמיד להם לגויים כנגד משה רבנו ואולי גם סבי דבי אתונא שהעמידם הקב"ה כנגד חכמת רשב"י (כמבואר בר' צדוק לקוטי אמרים אמצע אות ח') אבל בדור שלנו מסתמא לא נמצא כאלה, לכן צ"ל שעיקר הכוונה לזכות ע"י התורה לפנמיות התורה שהיא

^ט דהיינו שהקב"ה אמר לו שהוא כמוהו (דהיינו מרכבה לזעיר אנפין) וכעין דאיתא בשיחות שרבינו אמר יש צדיק שאין לו במי לקנא אלא בהקב"ה בעצמו. והוא העיר הנ"ל קיבל הסכמה לזה. ועיין תורה נד שצדיק וכנ"י בחי' קב"ה ושכינתיה וכן משה בזה נקרא בעלה דמטרוניתא.

^ט עיין תורה סא תנינא ככל שהדעת גדול כן הזמן קטן ועיין תהלים צ' שמשא אמר אלף שנים בעיניך כיום אתמול ואילו למשיח הקב"ה יאמר שש אלף שנים כיום אחד הרי שמישח יזכה לדעת גדול ממשא רבינו. וכן זכה העירור שנכלל באין דהיינו לגמרי בו ית' ואינו תחת שום זמן כלל.

^{טא} ואילו החרש חי חיים טובים.

^{טב} עיין תחילת תורה ד' מה שהבאנו בשם הע"ח חילוק בין עוה"ב לעתיד לבוא שעוה"ב הוא שבעוה"ז משיג השגת הבינה שנקראת עולם דהיינו שבעוה"ז הוא חי בעוה"ב. ועי"ז אין אצלו חילוק בין טיבו לעקו עי"ש כי אוהו בשרש הכין שהכל טוב ואחד גמט' אהבה. ע"ש.

^{טג} עיין בפנים לשון הזוהר וביאור מתוק מדבש לזוהר הזה

בחי' נשמה וחיות דקדושה חדשה, והיא התורה שהגויים לא רצו לקבל דהיינו את הדביקות בהקב"ה ע"י התורה, כי ממנה הם מופקעים בוודאי.

אבל עיין תורה ריד/מ"ד שלימוד גמרא מסוגל להפיל לתאוות ניאוף. מבואר שבלי פגום של הלומד יכול לצייר את פנמיות התורה המלובשת בגמרא לנשמה חדשה של גוי שתתעבר בלומד, שהרי זה דבר חדש שהתחדש אצל הלומד שלא היה קודם, כי קודם היה רק כלי פגום, ועתה הוא כלי עם אור שמחדש בו תאוה יותר לניאוף. ומבואר היטב שאע"פ שאת הגמרא כבר צייר אותה לטוב רב אשי וכל התנאים ואמוראים ששמועותיהם מובאות שם לפי מדותיהם הנפלאות, עדיין אנו בסכנה גדולה בכל רגע. ועיין תורה קא שבכל אדם יש בתוכו את כל הע' אומות לעומת אור נשמתו הנפלא והבחירה בכל רגע. נמצא לפי המבואר כאן שבכל רגע אנו בסכנה ומי שלומד תורה עוד יותר בסכנה וכן מבואר גם בסוכה נב שמתגרה היצה"ר בת"ח יותר מאחרים. לכן חיוב גדול לשמוע תורה מצדיק אמיתי שמצייר את התורה לטובה, ולקבל ממנו כלים וכח לתיקון הברית וללימוד בציור טוב.

עד כאן ההקדמה

מ"ד תורה ריד – בדורות הראשונים כשהיו יודעים יום מיתתם, היו עוסקים בתורה כל היום ולא היתה שליטה להבעל דבר עליהם. ועכשו מצינו בני אדם שמתו באמצע למודם, דע שאם הלמוד כהגון, בודאי אין לו שום כח, אבל אם אין הלמוד כראוי, בפרט למוד גמרא אם אין הלמוד כראוי, אזי הוא מקבל יותר כח מהלמוד, כי תלמוד בגימטריא אותיות של שמה לילית. על כן יש כח בלמוד התלמוד או להכניע אותה, או להפך, חס ושלום:

תורה לו [א*]

תהלים כז) בקרוב עלי מרעים לאכול את בשרי וכו' :

בסוף התורה יתבאר כיצד בפסוק זה רמזו כל התורה הזו ש"מרעים" הם תריץ רעין דלא מתפרשין דהיינו חכמה ובינה. ואנו צריכים לקרב אותם, ועל ידי יחודם נזכה לנשמות חדשות, דהיינו התגלות התורה מחכמה ובינה. וקירובם הוא ע"י בחי' "לאכול את בשרי", דהיינו דהיינו לשבר את תאוות הבשר שהיא תאוות ניאוף, ואזי ממילא "צרי ואויבי" דהיינו כל המדות רעות של ע' לשון "המה כשלו ונפלו". ואזי תיקון הברית, הוא תיקון היסוד עולה עד חכמה ובינה וגורם יחוד פנימי¹ שממנו נולדות נשמות החדשות והתגלות התורה.

אות א

וזזהו כלל, כי כל נפש מישראל הוא מושרש בע' נפש של בית יעקב² דהיינו ששורש נפשות ישראל הם השבעים³ נפש שירדו למצרים. והם בניו ובני בניו של יעקב אבינו שהיו חיים כשירדו למצרים⁴. ויעקב בעצמו שרש לכולם. ונשים שהיה להם בעל לא נמנו כי איש ואשתו הם נפש אחת (רמב"ן). וכל מה שהתרבו אח"כ עד ס' רבוא, הם התפרטות כל שרש לפרטים רבים, וכל אחד בעם ישראל יש לו שרש בנפש אחת מהשבעים נפש⁵, וע' נפש של בית יעקב הם קומה אחת שלימה לכן נקראת נפש לשון יחיד בחי' דיבור המגלה אותו ית⁶ מושרשים בע' פנים⁷ של תורה⁸ (י' /א*)

^א לא ידוע היכן ומתי נאמרה.

^ב כי צ"ע למה לקרב תריץ רעין דלא מתפרשין, הרי הם תמיד קרובים. אבל עפ"י לק"ה ע"ת ה' הנ"ל נראה ברור כי חכמה ובינה בעצמם לא מתפרשים, אבל בבחי' החיצונית שלהם (ישראל סבא ותבונה) הם כן מתפרשים, ויחוד של הבחי' החיצונית הוא יחוד פנימי שממנו נולדות נשמות חדשות לישראל, והן התגלות התורה בחי' חכמה ובינה לכל אחד מבחי' חלקו שבתורה בחי' פן מע' פנים שבתורה שמתגלה לכל אחד השייך לו.

^ג בראשית פרק מו כו ושמות א' ה' ופרטין עיין בראשית מו פסוק ח' עד כו ועי"ש רש"י (פסוק טו) ודעת בעלי תוס' (שמות א' ה') שנחלקו למנות את יעקב או יוכבד. (נתבאר לעיל בהקדמה)

ובפשטות נראה שיעקב שרש לכולם וכולם מושרשים בו כי הוא מהאבות וכל שבעים בניו ונכדיו הם כלל ישראל דאז שנתפרטו ויצאו ממוח האב. ואח"כ הלכו ונתפרטו עד שישים רבוא ויותר אלא שברבות ההתחלקות לא ניכר כל כך ההבדל בין כל אחד אבל בהיותם שבעים היה עדיין ניכר ובולט אצל כל אחד מידה אחת מע' מידות טובות יותר משאר מידות.

בית יעקב - צ"ע אע"פ שמנה גברים דייקא לבד מג' נשים מכנה את כולם בית יעקב, ובשמות יט ג' מבואר שבית יעקב הן הנשים ובני יעקב הם הגברים. כמ"ש שם כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל ופרש"י - לבית יעקב - אלו הנשים תאמר להן בלשון רכה:

^ד שבעים כנגד ז' מדות שכל אחת קומה של עשר, ולכן הם בית יעקב בחי' שהמוחין בעיבור עדיין (ראה תורה כא אות ח'). ורק כשהתרבו לט' רבוא היא דעת של משה קומה של עשר עם מוחין, ואז נקראו בני ישראל.

^ה נ"ל שע' נפש אלה היו בחי' טיפת משפחת ישראל שזרע יעקב במצרים ורדו שנים, הם שבע פעמים שלשים, דהיינו בחי' עיבור של שבעה חדשים דיולדת למקוטעין, וביציאת מצרים היתה בבחי' לידה שנולדו להיות עם ישראל ס' רבוא, שהיא כלל נשמות ישראל (ראה תורה רע).

^א כמבואר היטב לעיל בהקדמה. נמצא שס' רבוא מתחלק לע' שרשים כל אחד 8571 מישראל. ומבואר שגם ג' נשים הן שרש, דהיינו דינה סרח ויוכבד, (ג' נשים עם נשמה מיוחדת), נמצא שבכלל ס' רבוא ישראל היו 25714 שהשרש שלהם היה אשה. וצ"ע מסתמא אין הכוונה למבואר בריש ספר במדבר שס' רבוא הם גברים מגיל עשרים עד גיל ששים שהרי שבת לוי לא נמנה עמהם, ולא מסתבר שרק מגיל עשרים ועד ששים הם הס' רבוא, והשאר נצוצות. אלא שגם בס' רבוא ילדים וזקנים ונשים.

^א כי עם ישראל הם בחי' המלכות פה של הקב"ה שצריכים בלשונם לגלות אותו בתוך ההעלם.

^ה לקמן לגבי ע' לשון נקט ע' מדות רעות וצ"ע מדוע כאן לא נקט ע' מדות טובות שבתורה אלא ע' פנים. ונראה באמת בקדושה המדות פונות אליו ית' לכן נקרא ע' פנים אבל אצלם הן פונות כל אחד לעצמה לבטא את עצמה לכן נקרא מדות ונקרא לשון מצד שמתבטא בדיבור שהוא הפך לשון הקדש.

^ט ענין השבעים פנים לתורה נ"ל הכוונה כי באמת התורה אחת לעשות רצונו ית' והיא קומה שלימה ומתחלקת לפרטי רצונותיו שבשרשם הן תרי"ג מצוות רמח ושטה. והיא אחד עם נשמות ישראל כמבואר בזהר קב"ה ואורייתא וישראל אחד. וניתנה עמ"נ שישראל דייקא יתדבקו בו ית' על ידה. ובאמת לבאורה כיון שהיא קומה היתה צריכה להתחלק לעשר דהיינו ז' תחתונות וג' ראשונות ואולי כיון שניתנה לתיקון המדות לכן יש בה ז' פנים כנגד ז' מידות אבל כל מידה היא כן קומה שלימה לכן יש בה עשר פנים ויחד הם ע' פנים.

בכמה ספרים (מגלה עמוקות ועוד) מצאתי שחילקו את הע' פנים למט דהיינו ז' מדות וז' שבכל מדה ועוד כא פנים בבינה שהם כנגד שם אהי-ה שבבינה. דהיינו שלפי רבינו שנראה שהם ז' מדות כל אחת בקומה שלימה, הרי מנה את הג' ראשונות שבכל מדה אצל כל מדה. ואילו המגלה עמוקות מנה לחוד את הז' מדות שבו' מדות ולחוד את כל הג' ראשונות של ז' מדות כולן יחד שהם ז"ג דהיינו כא.

ואולי החילוק שלפי חלוקת הז' פעמים עשר נמצא שכל הפנים הם במדות אלא שלכל מדה יש גם ג' פנים מצד הג' ראשונות שבה שהן החב"ד. ואילו לחלוקה שהן מט וכא נמצא שיש מט פנים מצד המדות ויש כא שהם רק מצד המוחין ולא של המדות ולכן הם בבינה וצ"ע. דאינו מכרח.

כי ישראל והתורה והקב"ה אחד כמבואר בזוהר/א²¹, לכן כשם שיש ע' נפשות ישראל יש ע' בחי' התגלות פני ה' בתורה/א²².

וזה לעומת זה עשה האלקים ו'ד' /טו, שכנגד ע' נפש של בית יעקב שלשונם לשון הקדש בחי' נפשי יצאה בדברו" שהוא לשון של דיבור אמת לפניו ית', בשבעין פנים, דהיינו קומת ז' המדות שכל מידה היא קומה של עשר, ואינו דומה חכמה שבחמד לחכמה שבמלכות, וכיו"ב ע' פנים, כנגד זה הם ע' לשון /טו/א²³ שהם ע' בחי' התבטאות של ע' מדות רעות, ע' מיני פניה ממנו ית', ז' מדות דקליפה כל אחת קומה של

עוד נ"ל עומק ענין הע' פנים שלא מדובר בחיצוניות של התורה אלא בפנימיות דהיינו בקליטת התורה דהיינו ע' פנים וגוונים של כסופים להשיי מכח התורה כפי שמאירה במדות. כי מי שמשרש במדת הגבורה מעוררת אותו התורה אל השיי בגוון הגבורה בחי' פחד יצחק מסירות נפש ומי שבמדת החסד מתעורר בגוון פנים של חסד שחונן ונותן, אבל השווה ככולם שהתורה אצלם היא פנים דהיינו שמפנה אותם אל הקב"ה וע"ז את פני הקב"ה אליהם. הפך העכ"ם שיש להם ע' גוונים של עורף ולא פנים.

ענין שיש"ק ח"ה סימן תכו שאנ"ש אמרו שלאנשים כערכנו הכוונה שצריך להתחדש בתורה ובפרט עפ"י עצות רבינו עד שבאמת נזכה להשיג סודות התורה.

²¹ עיין תיקון לב

²² עיין תיקון לב דף עו: מאן אלקים אחרים, אלין ממנן דשבעין אומין, וסמא"ל ונח"ש הא ע"ב שהם השרים של אדום וישמעאל, בגין דא יהיב קודשא בריך הוא אורייתא מימינא דאיהו חסד מצוות עשה ומשמאלא דאיהו גבורה מצוות לא תעשה ודם מכניעים את סימ נחש, ובכללות התורה דאית בה שבעין אנפין שאפשר לדרשה בע' אפנים כנגד ח"ת שכ"א כלולה מעשר, ועי"ז לשווא משבעין אומין דרצעים להתגבר על ישראל, ואורייתא אתייהבת ממיא ואשא דאינון תרין דהיינו מרין דאצילות, לשווא לישראל מסמאל ונחש דאינון ממיא ואשא דסט"א ודם ויין דקליפה, ובגינייהו דשרי מעלה אתמר לא יהיה לך אלקים אחרים על פני כי יעקב בחר לו יי-ה ישראל לסגולתו, ולקבל שבעין אומין שבעין נפש שורש כלל ישראל, כי כשבתר הקב"ה בע' נפש דקדושה נתן ע' אומות להע' שרים כדי שלא תהיה להם אחיזה בקדושה, ומאן דעבר על שבעין אנפין דאורייתא ונתן כח שליטה לע' שרי האומות דאתמר לא יהיה לך אלקים אחרים על פני, ובעון זה שלטין שבעין ממנן דאומין דיצר הרע על שבעין נפש דהיינו על כלל ישראל:

²³ זוהר ויקרא דף עג. – דהנין ג' דרגין אינון מתקשרן דא ברא קב"ה אורייתא וישראל.

וביאור הענין עיין בספר שערי הלשם חלק א – סימן א – פרק א – כונת הבריאה ותכליתה – והוא נודע ומפורסם לכל המאמינים בה' ובתורתו שכל הבריאה כולה וכל גילויי ית"ש בכל העולמות דא"ס והנאצלים הוא הכל רק בשביל התורה וישראל, והוא ג"כ מה שנאמר כל פעל ה' למענהו, כי קוב"ה ואורייתא וישראל חד הוא, וכמ"ש בזוהר משפטים קב"ד רע"א, אורייתא כולא שמא דקוב"ה כו' דאורייתא כולא חד שמא קדישא הוא כו', ובפ' יתרו פ"ו ע"א (וכן צ' ע"ב) אני ה' הוא שמי, הוא ושמייה חד הוא, והרי לנו דאורייתא וקב"ה חד הוא, ובפ' ויקרא, ד' ע"ב, ישראל שלימו דשמא קדישא אינון וכן בפ' יתרו פ"ז רע"א, זכאין אינון ישראל קמיה דקוב"ה דאחידין באנפין עלאין דמלכא, באינון פנים דהוא ושמייה אחידן בהו. ואינון ושמייה חד הוא, ובפ' תרומה קמ"ו ע"א, רוא דרוזין כו' אנשיב רוחא מנקודה עלאה דנגיד מלעילא לתתא, ושוי תקוניה לאתישבא בהאי עלמא כו', שלימו דתיקונא דהאי רוחא רוחיהון דצדיקא בהאי עלמא כו' ע"ש, וע' בהגרא"א בתיקונים תיקון ל"ח ד' פ"ז ע"ד. שאמר שם דאנן איברים דהשכינה, וכן שם ד' מ"ח ע"ג ד', דהשכינה היא כלל ישראל וכן הוא בדבריו בכ"מ, והרי לנו דקוב"ה ואורייתא וישראל חד הוא, ואמרו עוד בזוה"ק פ' בחקותי קי"ג סע"א, מאן דעביד פקודי אורייתא ואזיל באורחוי, כביכול כאלו עביד ליה לעילא, אמר קב"ה כאילו עשאני, ועל דא ועשיתם כו' ע"ש, וא"כ הרי לנו שכל כוונה התכליתית הוא רק בשביל התורה וישראל לבד, ולעיל אמרנו שכל המציאות כולו הוא כולו עיקרי בהכוונה התכליתית, שהיא כוללת את כולם יחד בתכלית אחד לכולם וכנ"ל:

ושם בסימן ז – פ"ג – כונת פסוק ראשון של פרשת שמע – הוא עד"ז בהאדם כי הנה שורשו הוא מאור מחצב הנשמות המלביש למחצב הספירות ונמשך מהמלכות דהספירות מנקודה הפנימית שבה המלביש לאור א"ס וכהדין קמצא דלבושיה מניה וביה וכמ"ש הרב בשער סדר אבי"ע פ"ב ונתפשט האור דמחצב הנשמות ג"כ ממדרגה למדרגה בכל עולם ועולם לפי תכונתה על דרך התפשטות אור התורה ואור א"ס. עד בואה לעדה"ז שנעשית ראוי להכנס באדם ולהתאחד עמו להיות הנשמה עם האדם לעצם אחד עד שרק היא כל האדם. והוא מה שאמרו קוב"ה ואורייתא וישראל כולו חד הוא משום שנשמת ישראל נמשך מנקודה הפנימית דהמלכות העולה למעלה למעלה בסוד אני ואי"ן. ולכך נאמר עליהם. דברים ד' ד'. ואתם הדבקים בה' אלהיכם כו' ונאמר בנים אתם כו':

²⁴ ועל כן כל המדבר על אחד מישראל פוגם בתורה ואינו יכול להשיגה. כמבואר בשיחות הר"ן צא

²⁵ קהלת ז' יד

²⁶ קהלת פרק ז (יד) ביום טובה יהיה בטוב וביום רעה ראה גם את זה לעומת זה עשה האלהים על דברת שלא ימצא האדם אחריו מאומה: עיין חגיגה טו. – גם את זה לעומת זה עשה האלהים, רבי מאיר אומר, כל מה שברא הקב"ה ברא כנגדו,

²⁷ רבנו בחיי על בראשית פרק יא פסוק ט וזה לשונו – ומה שנעשו בבלבול שפה, זה היה מדה כנגד מדה כי הם חטאו בדיבור, שאמרו הבה נבנה לנו עיר, ועל כן לקו בכח המדבר שלהם בבלבול הלשון. ועד עכשיו היתה כל הארץ שפה אחת וכל העולם היו מדברים בלשון הקודש שהוא הלשון שנברא בו העולם, ועכשיו שחטאו בלשונם בבלבול הלשונות, ומתולדות בני נח שהיו שבעים איש נפרדו הגוים ויצאו מהם שבעים אומות איש ללשונו. כבר ידעת כי שבעים שרים למעלה מנהיגים שבעים אומות למטה, וכל אחד ואחד מן השרים יסוד לאומתו וללשונו:

²⁸ זוהר שמות טז: ע' נפש כנגד ע' האומות

צ"ע באמת מדוע נקט רבינו ע' נפש כנגד ע' לשון ולא כנגד ע' אומות

ובאמת גם נפש היא לשון, כמ"ש נפשי יצאה בדברו דהיינו כח הדיבור שנברא כדי לדבר אליו ית' ולפניו דייקא כמבואר בתורה קיב לעומתו יש ע' לשון ששרשם בע' מדות רעות שהן הסטייה ממנו ית' לכן כללותן היא הניאוף שהיא הזנות דהיינו עצם הסטייה. (לב זונה היינו לב סוטה). אבל עדיין צ"ע. ועיין לעיל בקושיות שבהקדמה.

עשר ספירות. **שכל לשון ולשון יש לה מדה רעה** (י^ח) שהיא הגורמת להם לפנות ממנו ית' אל תאוותם המחייבה אותם, וממילא לשונם היא הביטוי לזה (ט^ז), ולכל אומה יש מדה רעה בפני עצמה מה שאין בחבירתה (כ^ו) כנ"ל שע' נפש הם ז' מדות דקליפה חסד גבורה תפארת וכו' עד מלכות, שכל אחת בעצמה היא קומה שלימה של עשר ספירות, לכן ביחד הם ע' מדות, ואינה דומה אומה שמדתה חסד שבחסד דקליפה לאומה שמדתה גבורה שבחסד דקליפה או לחכמה שבחסד דקליפה וכיו"ב עד שבעים, ומחמת המדות האלו ע' מדות שאצלם הן נפולות ורעות הם מרוחקים מע' פנים של תורה (כ"א) כי בפני ה' המתגלים בתורה, יכול לזכות רק מי שהע' מדות שלו הן מכוונות לכבוד שמים תמיד, כפי שיתבאר לקמן באות ו', כי האור יורד פשוט ומצטייר אצל כל אחד לפי הכלים שלו.

וכשהנפש של בית יעקב כשרוצים לגלות לה פנים של תורה, אזי מנסים אותה ע"י שהיא באה (כ"ב) בגלות תחת יד ע' לשונות (כ"ג) דהיינו ע' התבטאויות של שבעים מדות רעות, שהן שבעים מיני פניה ממנו

^{י"ח} עיין תפילת ג' רגלים ורוממנו מכל לשון עיין תורה יט אות ג'. עיין לקמן תורה קא ועיין חיי מוהר"ן שסב הקשר שלה לתורה לו, שעל אחת מהן אמר רבינו שרמוזים בה כוונות קידוש של שבת.

וצ"ע מדוע הרע מתייחס ללשון דווקא. וגם מה שרש החילוק בין לשה"ק לע' לשון. וידוע החילוק המהותי המבואר בספרים שלשה"ק היא אלוקות ובו נברא העולם וכל פרטיו שהם צרופי אותיות הקדש ואילו לשון אחר הוא לשון הסכמי שנקבע על מנת שידברו איש עם רעהו. זה מצד עצם הלשון דהיינו כב אותיות וכל צרופיהן ברלא שערים. אבל לבד מזה לשה"ק הוא כח דיבור שניתן באדם הראשון בבריאתו כמ"ש ויפח בו רוח חיים ותרגם אונקלוס רוח ממלא. וכח הדיבור דהיינו הכח לדבר בכל לשון. וכיון שנברא יחידי על כרחך שניתן בו כדי לדבר אל הש"י (שזה לשון הקדש) שהרי אדם לעצמו לא צריך כח דיבור אלא כדי לדבר אל זולתו, שאז היה רק הקב"ה. ורק כשנבראה האשה מכח גילוי האלוקות שהיה אז סמוך לקודם הבריאה היה לשונם קדש גם כשדברו זה אל זה. וכך זה נמשך עד דור הפלגה, שעד אז עוד היו כולם תחת השגחת הקב"ה לבדו, ומכח זה עדין הלשון נשאר שפה אחת. עד שכל כך גדל כח הפירוד והרע שהרחיקם הקב"ה מהשגחתו להיות תחת השגחת השרים וגם אוצר הנשמות נפרד שכל נשמות הגויים מאוצר טמא של קליפות ושפתם ההסכמים היא ביטוי למידתם הרעה. ורק נשמות זרע אברהם יצחק ויעקב מאוצר נשמות קדושות, דהיינו שרש החילוק הוא שלשה"ק מהותה הוא לדבר אל הקב"ה ואת הקב"ה דהיינו דיבור אמת, אבל לשון ע' אומות הוא לשון הסכמי לדיבור בין בני אדם ואצל כל אומה הוא גם ביטוי למדה רעה המיוחדת לה. ולכן הרע מתייחס ללשון של הגויים כי הוא לשון שנקבע מלכתחילה רק כדי לדבר חול ונוצר ע"י התרחקות האדם מהקב"ה שממילא התבטא בלשון כלפי כל דבר בלשון שלו שנבע מהמידה רעה שלו. אבל לשון הקדש הוא התבטאות הכסופים של אדם אל הקב"ה (לכן אדם הראשון לא היה צריך ללמוד לשון הקדש כי ממילא יצא מפיו לשון הקדש, ולעומתו פרעה אפילו כשלימדו אותו לא נתפס אצלו לשה"ק כי היה רע גמור, אע"פ שהיה חכם עצום וגדול בדורו בכל החכמות האחרות.

^ט הביאור בזה נ"ל כי לשון התבטאות כל מידה לכן גם בין ישראל היה חילוק מועט בלשון הקדש בין שבת לשבת. לכאורה צ"ע הרי מבואר בספרים החילוק בין לשה"ק שהיא אלוקית ללשון העכו"ם שהיא הסכמית וא"כ איך זה שיש ע' לשון דייקא ומה הקשר של הלשון למידה רעה? אבל התירוץ נ"ל פשוט כנ"ל כי לשון הוא התבטאות המידה ולכן לא הלשון גרמה למדה רעה אלא המידה ללשון, אמנם גם הלשון מסוגלת להשפיע על המידות אבל העיקר בשרש הדברים זה להפך. לכן כשהתגברו המידות הרעות בדור הפלגה נתחלקו האומות להשגחת הע' שרים וממילא כל אומה התבטאה כלפי העולם בלשון השייך למידה שלה אבל ישראל מדתם לעשות רצונו ית' שזה מתבטא בלשון הקדש.

^כ עיין בעל שם טוב על התורה – פרשת בראשית אות לו. – ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד, דיש זי"ן מחשבות ולא יותר וזהו זי"ן ימי הבנין (כט) ובכל אחת יש ערב ובוקר, ערב לשון תערובות שחושב מחשבה חיצונית, ובוקר לשון בקורת שמבקר את הש"י, ואלו הם, אהבת הש"י ואהבת עבירות ויראת הש"י ויראה רעה כגון שנאה, והתפארות שמפאר את הש"י ורעה שמפאר את עצמו, וניצוח, והוריה, ויסוד לשון התקשרות וכל אחד כלול מעשרה, ובכל מחשבה רעה מחיה ח"ו (ל) זי"ן עממין,....

ועי"ש מקור מים חיים אות ל) שציין לעיין בס' דגל מחנה אפרים פ' בלק ד"ה עוד ירמוז ע"ד, וז"ל, ושבעה עממין הם שורש כל השבעים אומות, וזהו (נחמיה ט') וכרות עמו הברית לתת את ארץ הכנעני וכו', וממילא ימסרו כל האומות בידם, וזהו הן בגשמיות הן ברוחניות, בגשמיות היינו כשישראל ח"ו אין עושין רצונו של מקום אזי האומות מצריין להם, הן בעסק פרנסה ובשאר צרות, וברוחניות היינו מחשבות זרות מבחינת זי"ן עממין שהם החלק הרע מזי"ן ימי הבנין כו', אך כשישראל הם דבוקים בהשם יתברך אזי נכנסים ברזא דאחד ויוצאין מגדר זי"ן עממין, וממילא בטלים מהם כל הצרות הן בגשמיות והן ברוחניות, עכ"ל. וממוצא דבר אנו למדין כי כל אחת משבע אומות כלולה מעשר כמו שכתב שהם שורש כל השבעים אומות, ובוז מובן שישמעאל וט' עמו ועשו וט' עמו:

^{כא} הכוונה בזה כי המידות עצמן הן אותן מידות רק תלוי לאיזה כיון מכוונים אותן וכשהיא מכוונת לעשות רצונו ית' היא טובה אבל כשח"ו מכוונת לעשות רצון היצר והתאוות אזי היא מידה נפולה מידה רעה. ממילא לא המידה מרחיקה את העכו"ם מהתורה אלא תאוות מפילה את מידותיהם ממילא אין להם חלק בתורה שכל כולה רק עשית רצונו ית'.

^{כב} נקט באה ולא נופלת. כי מלמעלה מביאים אותה כדי שתשבר את הקליפה הקודמת לפרי ולא נקרא נפילה אלא מי שמתייאש מלהתגבר עד שיצליח לשבר אותה.

^{כג} צ"ע מדוע הגלות היא תחת יד הלשון לכאורה העיקר זה הנפילה לתאוה ומדה רעה. ונ"ל כי באמת הגלות היא תחת אחיזת הלשון דייקא ואילו התאוה היא הגורם לזה דהיינו שהנפילה לתאוה או מדה רעה זה לא הרע בעצם אלא רק סיבה לגלות דהיינו הריחוק ממנו ית' שזה מתבטא בלשון דייקא ולא בתאוה כי לשון הקדש היא לשון של דיבורים קדושים אליו ית' שעל ידה אני נמצא לפניו וכמבואר בתורה קיב שצריך להתפלל כל ימי חייו שיזכה פעם אחת לדבר דיבור אחד של אמת לפניו ית' לפניו דייקא שזה האמת שבדיבור. לכן הגלות מתבטאת בלשון של העכו"ם שהוא לשון שאינו לפניו ית'. אבל התאוה רק סיבה לזה ולא עצם הגלות.

ית', ואזי אינה יכולה לדבר דיבור אמת לפניו ית', **היינו** על ידי שמפיל אותה **במדותיהם הרעים** (כ"ד) דהיינו שבתחילה זה רק בדקות/כ"ה, לא ניכר אלא בלשון, שלא מצליח לדבר דיבור אמת לפני ה', ועדיין לא ניכר במדה רעה עצמה, אע"פ שהיא הסיבה. ורוצה לומר שכדי לגלות לנפש מבית יעקב תורה, מביאים אותה לבחי' עיבור/כ"ו ודינים, בתוך ע' מדות נפולות, כפי שיבואר לקמן שהקליפה קדמה לפרי, ועל ידי שהיא משברת את הקליפה זוכה בפרי (וזה כדי לנסות אותה עד כמה חשוב לה לחזור לפני ה'), והקליפה היא חבלי הלידה שגורמות הע' קליפות של ע' עמים, לכן **אזי היא ראמת עין קלין** (כ"ז) פירוש – צועקת שבעים קולות, **כיולדת שקודם הלידה היא צועקת ע' קלין** כמבואר בזהר (זוהר פנחס רמט:)/כ"ח כי הולד הוא בחי' ע' פנים (כי כל מדה כלולה מכל הבחינות) ובכל צעקה משברת מדה אחת משבעים המדות רעות של חבליה לידה ויולדת ברוחניות עוד פן מהע' פנים של ולד התורה הקדושה/כ"ט שהוא קומה של ז' מדות/ל' כל אחת עשר/לא, **כנגד ע' תיבין שבמזמור יענך** (ל"ב) הוא מזמור כ' בתהלים שדוד המלך חיבר משבעים תיבות, להיות בחי' ע' צעקות להוליד הנפש הבאה בגלות כמבואר בפרי עץ חיים/ל"ג, רמוז בהמשך הפסוק

כ"ד **עין תורה קא** – וְכָל עֲבוֹתֵי יֵשׁ לְהֵם כָּל הַמִּדּוֹת רְעוּת, רַק כָּל אִמָּה וְאִמָּה פְרוּךְ אֶל מִדָּה אַחַת יוֹתֵר מִכָּל הַמִּדּוֹת. וְזֶה (דְּבָרִים ל"ג): "הוֹפִיעַ מִהַר פֶּאֶרְוֶן וְכוּ', שֶׁרָצָה הַקָּדוֹשׁ – פְּרוּךְ – הוּא לְתַן הַתּוֹרָה לְכָל הַבְּרִיאִים, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד לֹא רָצָה לְקַבְּלָהּ, מִחֲמַת שֶׁשְּׁמַעוּ שְׁאוֹתָהּ מִדָּה שְׁהֵם פְּרוּכִים אַחֲרֵיהֶם אֶסְרָה תּוֹרָה (סְפָרֵי פְרִשָׁה זֹאת הַפְּרָכָה עֵין זֹהר בְּלֶק קצג): וְכָל מִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מִדּוֹת רְעוּת, הוּא נִכְנָע תַּחַת אוֹתָם הַעֲבוֹתֵי שְׁהֵם פְּרוּכִים וּמְקַשְׂרִים לְאוֹתָם הַמִּדּוֹת רְעוּת.

כ"ה **צ"ע לכאורה** צ"ל להפך שמפיל אותה למדות הרעות שלהם ועי"ז גם תחת יד הלשון שלהם. ואולי רמוז בזה שבתחילה זה בדקות לכן לא ניכר במדות הרעות בעצמן אלא רק במה שאדם לא מצליח לדבר דיבור אמת לפני ה', שזה כבר בחי' של ע' לשון שהן מהות של פניה ממנו ית' אבל עדיין לא ניכר המדה הרעה בעצמה בנפש יעקב.

כ"ו **נ"ל דיוק הדברים** עפ"י תורה כא שההתגלות תורה עצמה היא עדיין בעיבור אצלו דהיינו מקיף דמקיף שמבואר שם שע"י צעקות מוליד את המקיף ואז היא רק בבחי' הארה מרחוק שמחיה את הפנימי כמבואר שם. ואח"כ ע"י תיקון המדות ששם מבואר שהוא קידוש ז' נרות וכאן ה' ע' מדות רעות ושרשן תיקון הברית עי"ז נעשה המקיף פנימי ומתגלה הפני ה' בהשגה ממש בבחי' חכמה ובינה.

כ"ז **פ' רועמות** וצועקת שבעים קולות

כ"ח **זוהר פנחס דף רמט:** – ובשעתא דעלמא אצטריך למטרא, מתכנשין לגבה כל שאר חיון, והיא סליקת לריש טורא רמא, ואתעטפת רישהא בין ברכהא, וגעת גועה בחר גועה, וקודשא בריך הוא שמע קלה, ואתמלי רחמין, וחס על עלמא, והיא נחתת מריש טורא, ורהטת וטמירת גרמא, וכל שאר חיותא אבתרהא רהטין, ולא משכחין לה, הדא הוא דכתיב (תהלים מב ב) כאיל תערוג על אפיקי מים, מאי על אפיקי מים, על אפיקי מים מהנהו דאטיבשו, ועלמא צחי על מייא, כדין תערוג: **בשעתא** דאתעברת, אסתימת, כיון דמטא זמנא למילד, געאת ורמאת קלין, קלא בתר קלא, עד שבעין קלין, כחושבן תיבין (שם כ ב) דיענך יהו"ה ביום צרה, דאיהי שירתא דעוברתא דא, וקודשא בריך הוא שמע לה, וזמין לגבה, כדין אפיק חד חויה רברבא מגו טורי חשור, ואתי בין טורין, פומיה מלחכא בעפרא, מטי עד האי איל, ואתי ונשיך לה בההוא אתר, תרי זמני, זמנא קדמאה נפיק דמא ואיהו לחיר, זמנא תניינא נפיק מייא, ושתו כל אינון בעירין די בטורייא, ואתפתחת, ואולידת, וסימנך (במדבר כ יא) ויך את הסלע במטהו פעמים, וכתיב ותשת העדה ובעירם:

כ"ט **וגם יולדת שלא** צועקת היא בודאי צועקת צעקת הלב שבעים פעם, ועי"ז יולדת את קומת המדות של הולד קודם שיוולדת אותו בגשמיות.

ל **כמו שרואים** בחוש שוולד נולד בלא מוחין אלא רק ז' מדות. ועי"ז הבכיות שלו זוכ הלמוחין דקטנות ובגין שלש עשרה לומחין דגדלות.

ל"א **בביאור המתוק מדבש** זוהר הנ"ל כתב ביאור הענין במאמר קצר וזה הוא – סוד המאמר הנזכר הוא בשעה שהמלכות מתעברת בשפע נשמות ובשפע קודש למזון המלאכים הנה כשהוא זמן הקטנות היא סתומה כדי שלא יתאחוזו החיצונים בהשפע שבה, כיון שמגיע זמן לידתה ואינה יכולה לילד מפחד אחיות החיצונים היא מתפלת ועולה תפילתה דרך השבע ספירות שכל אחת כלולה מעשר עד שמגיעת לבינה (תפלתה נרמזת במזמור יענך שהוא שירת ותפלת המלכות עבור צער לידתה) והבינה שומעת קולה ומודמנת אליה להושיעה ואז הבינה מעוררת את יסוד דקטנות כנוכר בהקדמה הקודמת שם, מתוך הגבורות דקטנות הנקראות הרי חשך והיסוד יורד ובא מן הדעת דרך כל הספירות הנקראות הרים ופה היסוד לוחך במלכות הנקראת עפר ואז מתייחד עם המלכות בסוד הקטנות הנקרא נשיכה ועל ידי זה פעם ראשונה יוצא דם דהיינו הסיגים והפסולת שז"א משפיעם לחיצונים ופעם שניה יוצא מימי שפע קדוש ושותים ומקבלים מאותו השפע כל החיות הקטנות עם הגדולות שהם מלאכי ב"ע ואח"כ היא מולידה נשמות לבני ישראל.

ל"ב תהלים פרק כ'

ל"ג **עין פרי עץ חיים** – שער קריאת ספר תורה – פרק ד ואח"כ יענך. גם תכוין בע' תיבין שיש במזמור הזה, כי הם סוד ע' קלין של יולדת כנ"ל. ומזמור יענך י"י ביום צרה שאומרים בשחרית קודם ובא לציון, הוא סוד הבריאה. והנה ע"י הקדיש שאמרנו אחר העמידה הורדנו סוד האצילות לבריאה. אמנם באצילות נתעברה המלכות ע"י זיווג בנפילת אפים, וירדה כאן בבריאה מעוברת. אמנם עתה בבריאה היא יולדת, ולכן היה צועקת עתה סוד הע' קלין של היולדת כנו' בזהר, נגד ע' תיבין שבמזמור הזה, ואח"כ יולדת הנוקבא דז"א, ומה שילדה הוא סוד קדושת ובא לציון, כמו שאכתוב בעזרת השם. מהחברים – אח"כ אומר צרת לבו. יענך י"י ביום צרה, ויש בו ט' פסוקים, נגד ט' מאורות, ט' רקיעים. ודוד היה ממשיך שפע וברכה, מן הט' מאורות עליונים, למדה שלו למלכות. ותמצא בו ע' תיבין, נגד ע' שמות שיש להקב"ה, וכנגד ע' צירין הסובבים לכסא הרודפים אחר דוד, כמ"ש כל גוים סבבוני, כמ"ש וכו'. ומזמור זה טוב לבקש רחמים על היולדת, לפי שיש בו ט' פסוקים נגד ט' חדשים של הריון, ויש בו ע' תיבין נגד ע' צירי יולדת, ואינה יולדת עד שנותנה ע' ולא פחות אלא יותר הן. והטעם, לפי שמפתח חיה לפנים מן ע' מדרגות, ובכל קול וקול יורד מדרגה א' אותה המפתח, ואם תצעק יותר מע' קלין הכל מרצון הבורא ית', אבל בפחות לא תלד. בענין מזמור לדוד יענך,

"יענך ה' ביום צרה", **שבלא זה א"א-אי אפשר לה לילד/לה** /להכי ירדת הנפש לגלות היא בחי' עיבור, ויציאת הנפש מהגלות היא לידה, וכפי שמבאר הטעם בהמשך: העניין הוא כי התגלות התורה מבואר לקמן שנעשה ממנה נשמה חדשה, כי התגלות פני ה' ממלא את הלב בכסופים וחיות לרוץ אליו ית', ולידת הנשמות היא ע"י שמעשינו הטובים של התגברות על התאוה, עולים אל המלכות, בבחי' מיין נוקבין, וזוהי היא עולה ומתרצה לפני בעלה הש"י, ומתעברת, וכשצריכה לילד, כיון שמדובר בשעה של קטנות כנ"ל שהעיבור הזוהי הוא בחי' שהנפש באה בגלות ע' לשונות רעים, לכן נעשה באופן המבואר בוזהר פנחס רמט: על פסוק כאיל תערוג, בבחי' נשיכת נחש ויציאת דם תחילה, כמבואר לעיל בהערה/לו, וצריך להשתתף עימה בצעקותיה להוליד את הנשמות בע' קלין הנ"ל.

וזוהו כלל שכל נפש מישראל קודם שיש לה התגלות בחי' פני ה' בתורה ובעבודה /לו' דהיינו קודם שזוכה להשגות בתורה ועי"ז לחיות בתפילה, **אזי מנסין ומצרפים את הנפש בגלות של ע' לשון, היינו בתאוותיהן/לח' כנ"ל, וכשהיא באה במדותיהן בגלות** היא מתעלמת בבחי' עיבור וכדי שתצא צריך בחי' לידה, **אזי היא ראמת-צועקת ע' קלין-שבעים קולות. כי התגלות היא בחי'**

לו' **כאן נקט שהנפש באה בגלות ובהמשך מבאר שמפילין אותה לגלות דהיינו בחי' עיבור וע"י צעקות נעשה לידה ומתגלה תורה חדשה.** ובאמת קשה שפתח בנפש וסיים בתורה עי"ש וגם מדוע מתגלה בדרך של לידה יתבאר בהמשך וכאן צ"ע מדוע צריך דייקא ע' קלין שנראה שה' ע' כנגד הע' לשון ומדות רעות.

ונראה כי בכל לידה יש חבלי לידה שהיא התגברות הע' מדות רעות שרוצות למנוע התגלות נפש מישראל (עיין גם תורה ב תנינא ובלק"ה שם ושם היא קליפת "גם" ובאמת גם היא בגמט' קטנה ז' בחי' הז' מדות רעות שמתגברות למנוע התגלות הנפש הקדושה) דהיינו שעל כל התגלות נפש קדושה דהיינו הארת הנשמה בנפש יש התגברות עצומה של כל שבע קומות שלימות של ז' מדות רעות (כידוע שעשר היא קומה שלימה של מדות ומוחין) והן כמו ע' קליפות שקודמות להתגלות הפרי. והתגברות עליהם היא רק ע"י בחי' ע' קולות וצעקות להש"י. וצ"ע מדוע דווקא קולות. ועיין תורה כא שכל השגה תחילה צריך להוציא מהעלם לגילוי בבחי' עיבור לבחי' מקיף, ורק אח"כ מתחיל העבודה לעשותו פנימי.

עין פרי עץ חיים הנ"ל שהלידה היא לידת ז"א וידוע שז"א בחי' קול דהיינו פנמיות הדיבור שהיא המלכות פה ואולי אפ"ל שעל כן א"א לילד אלא ע"י ע' קולות כיוון שכל לידה מתחילה מלידה ברוחניות ורק אח"כ יוצא הוולד בגשמיות וע' קולות הן ע' מדות של ז"א שע"י הקולות נבנה לקומה לשימה ויוצא. ובניינו ברוחניות היא בעצמה ההתגברות על הע' קליפות שרוצות למנוע לידת ז"א. וצ"ע.

לו' **לכאורה קשה** הרי מדובר במצב של נפילת כל המדות ואיך א"כ תיחיה הצעקה אל הש"י לבדו הרי זה מהות נפילת המדות שא"א לכווין בהן אל הש"י לבדו כי הן גורמות לכל הפניות. אבל כאן רואים שאינו כך אלא אע"פ שהיא עת של התגברות המדות הרעות ושום מידה לא מכוונת להש"י אע"פ צעקה המלכות של האדם דהיינו הרצון להמליך את הקב"ה שבתוכו זה תמיד נשאר מכוון אל הש"י כי היא מדה שרשית של המלכות שאותה א"א להפיל. (כמו ששמעתי מהרמ"ק שדייק בספורי מעשיות מעשה מבעל תפלה שאחר הסערה נעשו עשר כיתות שכולן היו מדות נפולות לבד מהכת של בעל התפילה שהיא נשארה להש"י לבדו. ונ"ל כי הדיבור הולך עם האדם אפילו למקום הטומאה כמבואר בתורה עח)

לו' **ועיין גם סוף תורה יג** בביאור הרב"ח ד"ה והוה כמבור. שם מבואר כיצד הצדיק ממשך תורה ע"י שמעלה את הנפשות השומעות בעיבור וכשמוריד תורה נעשה באופן של לידה המבואר בוזהר הנ"ל.. ועיין רמ"ק באור יקר שם (כרך יד דף רלו) מבאר שהנחש הוא בחי' מטה משה שבו הכה בסלע, ועיין תורה כ' מה הוא המטה הזוהי שהוא מטה זכויותיו, שבו מכניע את הרע שבעדה. וצ"ע אולי מה שמבואר שם בוזהר שתחילה יצא דם ושתה ממנו הנחש אולי זה בחי' שתחילה אדם לא זוכה שתיהיה התורה נעשית אצלו בבחי' סם חיים וזה בחי' אין אדם עומד על דברי תורה אא"כ נכשל בהם.

לו' **לכאורה צ"ע** מה הקשר בין תורה ועבודה הרי תורה היא השגה והבנה במוחין ועבודה היא בלב וכל אחת צריכה גלוי מסוג אחר. ועוד יותר קשה שלפי המבואר בהמשך שעזב את העבודה ונקט רק תורה ומאידך מדובר בנפש דייקא שהיא בלב ועיין תורה תורה סז שחיוק הנפש היא כוונת הלב. ועיין תורה לו טעם שצריך לכבד בני ע"ה כי הנפש שרשה בכבוד וע"י הכבוד היא מתגלית והתגלות הנפש היא התגלות התורה.

ונראה שההתגלות שמדבר כאן היא הארת הנשמה דהיינו הארת החלק אלוך של האדם שמאיר לו הארת אמת שהיא שרש התורה כמ"ש תורת אמת. והארה זו מתגלה בדרך של לידה כפי שיתבאר. וכשמתגלה אזי כל התורה וכל העבודה היא במדרגת איכות וכוונה לשם שמים גבוהה יותר, וכוחות נפש גדולים יותר. כי גם שור שנגא את הפרה שהיא סוגיא שיש בה הרבה חכמה ודעת וכל הפלפולים בה הם תורה אבל הם רק כלים לאור התורה העליונה והפנימית שהיא כולה כסופים והשתוקקות אליו ית' אלא שנגבל בצמצומי וגבולי מדות התורה כפי חכמתו ית'. שבכל עולם צמצם את התורה כפי הראוי לאותו עולם ובעולם העשייה רבו צמצומי התורה כנגד ריבוי צמצומי העלמתו ית' והכל כדי לגלותו. אבל באמת רצונו שבכל כלי וצמצום נמלא אותו בכל ההתלהבות והכסופים שהכלי יכול להכיל וכגון נענוע לולב שזה כלי, צריך לעשות אותו בכל התלהבות שאפשר בגבול היציאה מהכלים של מצוה זו. וכמו שדקדוקי פרטי המצוה הן תורה כך כל ההתלהבות דקדושה כשנובעת מהארת אמת של רצון לדביקות גם זה תורה אלא שהראשונה תורה תתאה והאחרונה בחי' תורה עילאה.

לו' **וכן מצינו בקבלת התורה** כמבואר במדרש עיין תורה קא עה"פ הופיע מהר פארן שסבב הקב"ה אצל כל האומות שיקבלו את התורה ולא רצו כל אחת בגלל המידה רעה שלה שהיא הקליפה על פרי התורה ולא רצו לשבר הקליפה לכן לא זכו לפרי.

ובתורה קא ציין הטשרינער רב לזהר בלק קצב. ועי"ש בוזהר שדייק לשון הפסוק זרח משעיר והופיע מהר פארן שכלפי עשו נקט זריחה וכלפי ישמעאל לשון הופעה שהיא חלשה יותר ועי"ש שנתנו לישראל כחותיהם כדי שסיכמו לקבל את התורה וזוהי הם יתפטרו מלקבל אותה. מעשו הרג ומישמעאל פו"ר. ומשמע שם במשל שהם סברו שישאל כמותם לא יצליחו לקיים את התורה עם מדות אלה. עכ"פ ממה שנקט רבינו רק הופיע ולא הזכיר זרח נראה שרצה לרמוז שעיקר הקליפה שכנגד התורה היא קליפת ישמעאל דהיינו ניאוף. וכמבואר אצלינו.

לידה, כי קודם התגלות של תורה/לט^א, אזי היא בבחי' עיבור/מ^א, שהתורה/מ^א דהיינו חלקו בתורה המאיר מצד נשמתו/מ^ב, וצריך לצאת לפועל בנפשו, כפי הכנתו ותיקון מדותיו היא נעלם ממנו כעצמים בבטן המלאה/מ^ג, בבחי' (דברים לא) ואנכי הסתיר^מ אסתיר בחי' הסתרה בתוך הסתרה כי התורה נעלם וגם זה בעצמו שנעלמת ממנו נעלם ממנו/מ^ה, היינו בגלות במדות הרעות, של ע' לשון. כי הוא כלל שהקליפה קדמה לפירי [מ^ו], ומי שרוצה לאכול הפירי צריך לשבר קודם^מ הקליפה. לכן קודם ההתגלות, מוכרח הנפש לבא בגלות, היינו במדותיהם הרעות של שבעים האומות, כדי לשברם, ולבא אח"כ להתגלות :

אות ב

ודע שכללות של ע' לשון של מדותיהן הרעות הללו, היא תאוות ניאוף/מ^ח כי כח ההתקשרות שיש באדם הוא נקרא יסוד, והוא יסוד כל התקשרות, לכן כל התקשרות שאין כוונתה לגלות כבוד שמים, הוא פגם בברית והקשר שיש לנו עימו ית', ועל פגם זה עיקר כעסו של הקב"ה, לכן תאוה זו נקראת ניאוף, על שם החרון אף שגורמת, והיא נקראת זנות, דהיינו סטיה ממנו ית', לכן אשה מזנה נקראת סוטה.

^{לט} צ"ע מדוע כאן לא נקט כדלעיל תורה ועבודה. ונראה כי ההתגלות היא של תורה דהיינו פני ה' וממנה נעשה נשמות חדשות והארה בלב שהוא בחי' חיות בעבודה היא תפלה.

^מ צ"ע מדוע ההתגלות היא דייקא בדרך של עיבור ולידה. ועין תורה יג שם מבואר היטב. עוד עין תורה בא שכל השגה והתגלות של תורה תחילה היא בבחי' מקיף דמקיף וע"י צעקות גולד מקיף וע"י התגברות על המדות הרעות נעשה המקיף לפנימי. לכן בשרוצים מלמעלה שיבוא אדם להתגלות התורה שהכוונה להארה מחודשת של הנשמה בנפש שע"י יקבל כוחות נפש מחודשים ולעבוד אותו ית' בכונת הלב יותר. אזי אע"פ דהוא לא חזי מזליה חזי והקליפות רואות ומתגברות ביותר למנוע זאת ההתגלות בבחי' קליפה קדמה לפרי. וצריך לזה צעקות והתגברות המידות רעות לשבר הקליפה.

^{מא} שהתורה נעלם – צ"ע שפתח בנפש הבאה בגלות וסיים בתורה. ועין לקמן אות ה' שמהתגלות התורה נעשה לו נשמה חדשה. עוד אולי עפ"י תורה לו טעם שצריך לכבד בני ע"ה כי הנפש שרשה בכבוד וע"י הכבוד היא מתגלית והתגלות הנפש היא התגלות התורה ע"י ש.

^{מב} חלקו בתורה שלמד בעיבור וכשנולד חזר ונתעלם בחכמה ועכשיו רוצה בכח רצון מהכתר וחיבור הדעת לחבר החכמה לבינה להוציא תעלומות החכמה להתעבר בבינה ולהתגלות וכיון שבינה מינה דינין מתערין לכן קודם הגילוי הוא בחי' דינים

^{מג} קהלת יא ה' – כַּאֲשֶׁר אֵינְךָ יוֹדֵעַ מֵהַ דֶּרֶךְ הַרוּחַ הַקְּדוֹמִים בְּבֶטֶן הַמְּלֵאָה כִּכָּה לֹא תִדַּע אֶת מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֶת הַכֹּל:

פרש"י – (ה) כאשר אינך יודע, כעצמים בבטן המלאה – דברים הנסגרים והנעצמים בבטן שהיא מלאה ואף על פי שבולטת לחוץ, כאשר אינך יודע הרי זה מקרא מסורס נדרש מסופו לראשו כאשר אינך יודע דרך הרוח כלומר ידיעו' שתי אלו שוות לא זו גלויה לך ולא זו גלויה לך פעמים אתה סבור להכיר בעבי' שיבא הרוח ואינו בא כאן כי עובר והולך לו אל ארץ אחרת והרי לשון זה כמו (בראשית יג) כגן ה' כארץ מצרים (ישעיה כד) בשפחה כגבירתה (ישעיהו כד) כקונה כמוכר ופעמים שהוא מושך מוקדם למאוחר ופעמים שהוא מושך מאוחר למוקדם אף כאן למד ידיעת הרוח מידיעת הבטן כלומר אין לך לשמור את הרוח לראות בעבי'.

(הגהה – ענין זה הוא מסורס בדברי רש"י ומהופך וצריכים להגיה כפי אשר הוא בספרים המדויקים ואז יובן שפיר וכך היא הנוסחא האמתית. כאשר אינך יודע – הרי זה מקרא מסורס נדרש מסופו לראשו כאשר אינך יודע עצמים בבטן המלאה דברים הנסגרים והנעצמים בבטן המלאה ואע"פ שפולטת לחוץ אינך יודע מה בבטנה כך אינך יודע דרך הרוח כלומר ידיעות שתי אלה שוות וכו' מס' שפתי חכמים).

כעצמים – אינך לישורש בלעז כינו עוצם ענינו. ככה לא תדע וגומר – אף גזירותיו של מקום לענין עניות ועשירות כך עלומות הם ממך ולא תמנע מן החסד לדאג שמא אחסר מנכסי ואעני, לא אעסוק בתורה ואתבטל ממלאכתי ואעני לא אשא אשה ויהי' לי בנים ואצטרך להוציא עליהם:

^{מד} גם בדפ"ר – הסתיר, ומתורלו תוקן הסתר כלשון הפסוק ועיין לקמן תורה נו אות ב' דף סה. גם שם כתב רבינו הסתיר וע"ש אח"כ בדף סה: בסוף אות ג' כתב הסתר.

^{מה} כי כשבא במדות רעות לא יודע שאם ישבר הקליפה הוזה תגלה לו תורה אלא זאת מגלה לו רבינו כאן.

צ"ע כי שם הפסוק הקודם והסתרת פני מהם לכאורה יותר שייך לכאן שמדבר מע' פנים שבתורה, ולפ"ז יותר מבואר שרצה רבינו בדווקא להדגיש שהסתרה כאן היא כפולה. (לעצם פשט הפסוק עיין מהר"ם שיף סוף חולין שהסתרה הכפולה בפסוק זה הכוונה שנסתר מהם שרק נסתה ולא נתרחק לגמרי)

^{מז} מגלה עמוקות פ' תולדות עה"פ ויתרוצצו הבנים ספר הלכות ויצא פרק לו ד"ה ואלה המלכים ושם משלי פ"ל ובלקוטי תורה בראשית לך לך וישלח ועיין שבת עז: ברישא חשוכא והדר נהורא ועיין תורה ה' תנינא אות ב'.

^{מז} גם בדפ"ר קודם, ומתורלו - מקודם

^{מח} לשה"כ לא תנאף ובמדבר רבה י' ב' ע"ש שגורם חרון אף. ועיין לקמן בסוף התורה – עיקר הנסיון והצירוף שמנסין לאדם אין מנסין אותו אלא בניאוף. ועיין פרש"י על עשרת הדברות בפרשת יתרו ופ' ואתחנן אין ניאוף אלא באשת איש.

צ"ע כי מרבינו משמע שכל פגה"ב מכונה ניאוף, ואולי כי היצה"ר שפחה בישא נקראת אשת זנונים וכן בספר משלי כ"פ. דהיינו שכוונת רש"י שכיון שכל לאו ענשו מלקות זה לא ענשה תורה אלא באשת איש אבל בודאי שעצם הניאוף דהיינו פגם הברית שייך בכל אשה ואפילו בכל מעשה ודיבור ומחשבה שיש בו פגם הברית.

והוא תיקון הכללי/מט¹, דהיינו מי שמשבר התאוה הזאת [יא] של ניאוף שהיא עיקר הסטייה מהקב"ה, ופגם כח ההתקשרות דקדושה, וזה טעם שהקב"ה שונא זימה/נב², לכן כשמתקן הברית אזי בקל יכול לשבר כל התאוות/ג³ כי ע"י תיקון כח התקשרות נעשות כל המדות מכוונות לכבודו ית'.

ובשביל זה, משה רבינו לפי שהוא כלל של התגלות התורה, שהוא בחי' דעת [גד]/יה⁴ כי משה רבינו מדתו היא מדת ההתקשרות/ו⁵ והתחברות אליו ית' שזה עיקר המוחין, כנ"ל שבית יעקב הם בחי' ז' מדות נזרעו במצרים ועבר עליהם ז' כפול שלשים שנה ואזי נולד עם ישראל דהיינו יעקב עם המוחין דגדלות נקרא ישראל היא מדרגת משה הוא הדעת ולימד דעת לדורו כמ"ש אתה הראת לדעת וכל יוצאי מצרים היו ענפי הדעת של משה רבנו/ו⁶, כי התורה נקרא ראשית דעת [גח]/ט⁷ דהיינו שורש החיבור אליו ית'. גם

מט לשון רבינו ניאוף דייקא ולא פגם הברית או לשון אחר צ"ע, כי ממה שנקט שהוא תיקון הכללי נמצא שהוא גם הפגם הכללי, דהיינו בכל מדה רעה יש בחי' פגם הניאוף, שהוא עיקר הרע שבה. ונ"ל הביאור כי ניאוף נקרא פגם הברית ושיבור תאות ניאוף נקרא תיקון הברית כידוע. כי זוה תלוי עיקר הברית והקשר שלנו עם הקב"ה. ועיין תורה לא אות ו' חסד מתגלה בפומא דאמה מבואר שם שכל הכסופים להקב"ה ואהבת הש"י תלויים בתיקון הברית. ולעומת זה כל סטייה מהקב"ה נקרא זנות לכן אשה שזנתה נקראת סוטה דייקא. (גם זנות תרגומו נפק ברא דהיינו פניה מהפנמיות אל החיצוניות מהקב"ה אל החוץ והגלוי דהיינו הסט"א). נמצא לפ"ז שכל הרע שבכל מדה רעה דהיינו עצם הסטייה ממנו ית' וניתוק הברית והקשר עימו ית' זה הבחי' ניאוף שיש בכל מידה רעה. ומה שבחר בלשון ניאוף דייקא אולי כי עיקר כוונתו על החרון אף וכעס שנגרם מפגם הברית דהיינו מהפך הפנים של ע' פנים של תורה שהם בחי' רצון דייקא.

³ גם בדפ"ר התאוה, ומתלו - התאוה

נא עיין לעיל תורה כט אות ד' ותורה יט אות ג' ועיין פל"ח שציין לעיין זוהר ח"א דף קעו: כל פקודי אורייתא מתקשרין בנטירו דברית ועי"ש דף קצו דנטיר ברית כאלו קיים כל התורה ובח"ג דף יג: ודף עח: ובדף רכה: וזוהר חדש פרשת קת.

נב עיין נדרים דף נא. מאי זימה – זו מה היא – ופרש הר"ן – לשון ספק שאין ידוע ממי היא מתעברת: והיינו כנ"ל ששמות הזנות הם על שם הפגם בקשר בין האישה לאשה. והכי נמי זימה היא שאינה יודעת מי בן זוגה. כי אין לה קשר הלב עימו. וזה עיקר מה ששונא הש"י.

נב ראיתי מקשים מירבעם דאיתא בגמ' שלא היה דופי בתורתו ואיתא בר' צדוק (מחשבות חרוץ וישב אות ב') שנקרא אפרתי שפרשו שומר הברית פירוש איש נאה כי פגה"ב נקרא כיעור. ועי"ש גם פרי צדיק וישב סוף אות א' שנקרא אפרתי כי הי המנוקה מתאוות. ועי"ש דאיתא בסנהדרין קב. שתורתו בלא דופי וכל ת"ח דומים לפניו כעשבי השדה. ואעפ"כ נכשל בגאוה וע"ז. ועיין ר' צדוק לקוטי אמרים אות טז שמצד שרשו היה מדת הכעס גם מצד אמו שנקראת צריעה לשון צרעת שמורה כעס וגם מצד שבני רחל הם הנלחמים בעמלק בכח מדת הכעס דקדושה ומצד פסולת שרש מדתו של יוסף הנ"ל נעשו העגל מדבר ע"י הטס שבו העלו את יוסף ועגלי ירבעם כי כעס מביא לע"ז כדאיתא בגמ' שבת קה: השובר כלי בחמתו וכו' עד שאומר לו לך עבוד ע"ז.

נמצא יש כאן קושי כפול גם מצד שהיה נקי מתאוות ניאוף א"כ כיצד נשאר בו מדה רעה הרי בנקל היה יכול לשברה כמבואר כאן ועוד כיצד היה בו דייקא ע"ז שהיא קשורה לניאוף דייקא כמבואר לקמן כאשר ראה ר"ש נשי שפירין אמר אל תפנו אל האילילים.

ונ"ל לתרץ עפ"י מה שביארתי במקום אחר שניאוף מתחלק לשנים אחד נקרא את הלחם אשר הוא אוכל דהיינו תאוות תענוגים והשני זנות וסטייה מהקב"ה. לכן נ"ל שאפשר שהיה נקי תאוות התענוגים שבניאוף אבל לא מהזנות.

עוד נ"ל שתחילת עשית העגלים עדין לא היה ע"ז ולא כעס, אלא שרצה למלוך וזוה הקב"ה לא מעניש כל כך כי יצר ההתנשאות גדול כמבואר בתורה סא שאלה שמסמיכים רבי שאינו הגון הם יעשו יותר מהרע עצמו כי הוא יש לו יצה"ר גדול לזה כמבואר שם. אלא שמעורר קטרוג לכן מנסיים אותו כמבואר בגמ' שאמר לו שדוד יהיה גדול ממנו. ומזה נפל לכעס וע"ז.

עוד אולי דייקא כיון שהיה צדיק גמור (אפרתי מבני אפרים בני רחל) לא יכול היה לקבל שדוד שהוא בחי' בעל תשובה כלפי בני רחל שהם צדיקים בעצם כשאלו ירבעם, לכן שניהם לא יכלו לקבל שהוא למעלה מהם. כי דוד בחי' בעל תשובה שכלפי חוץ לא נראה יפה כלל, לכן כשאמר לו הקב"ה לירבעם שדוד יהיה גדול ממנו נפל לכעס. וכן יחר לשאל מאד כששמע את הנשים אומרות הבה שאול באלפיו דוד ברבבותיו.

עוד עיין ר' צדוק הכהן ספר ליקוטי אמרים – דרשה לסיום הש"ס – וידוע דיש שני מיני עבדות לאכפייא ולאחפא, והראשון דרגא דיוסף הצדיק והשני הוא מקום שבעלי תשובה עומדים שנתהפך המור למתוק ואין צדיקים גמורים יכולים לעמוד שם כי אין בכוחם להפך ונכשלים בו, כי מקום שבעלי תשובה עומדים היינו מקום החטא עצמו שנהפך לזכות ואצל הצדיקים גמורים הוא חטא וחסרון, ויפה כתב בספר הישר לרבינו תם שאין צדיקים גמורים יכולים לעמוד מפני שהוא רע עיין שם ובאמת בגמרא מפורש דהוא למעלתם. אבל שניהם אמת כי באמת הצדיקים גמורים אין יכולים לעמוד בו מפני שהוא רע אצלם ומעלת הבעלי תשובה גדולה שנהפך המור למתוק: ולכך יוסף נמשל לשור כשור לעול לקבל עול מלכות שמים בכבישת היצר ועשיית המצוות שזה נקרא עול בפרק חלק (סנהדרין צ"ג ע"ב) גבי משיח גם בסוף פרק ב' דברכות (י"ז). ומסובלים במצוות, אבל יהודה נמשל לאריה מלך בחיות והמלך פורץ גדר ואין מוחין בידו (בבא קמא ס' ע"ב) ומימי לא ראיתי ארי סבל (קידושין פ"ב ע"ב) כי אינו סובל עול רק עושה מה שלבו חפץ כי הוא הגבר הקים עולה של תשובה להיות נעשה גם המור מתוק וכל מעשיו אך טוב, ושני הפנים היו במרכבה כידוע ומהם היה זה לעומת זה במרכבה החיצונית של זה לעומת זה פני אריה יצרא דעריית לעשות מה שלבו חפץ ופני שור לקבל עול ועבודה זרה ונכריה ביצרא דעבודה זרה:

נב לקוטי תורה להאריז"ל שמות ושער הפסוקים שמות עה"פ וירא מלאך. פרי עץ חיים חזרת עמידה פ"ד. ועיין לעיל תורה נו אות ח' ותורה ו' אות ז' תורה טו אות ז' תורה כ' אות ז' תורה מג ותורה עב תנינא

נב נ"ל משה נולד בו' אדר שהוא תשעה חודשים ממתן תורה ושמייעת הדברים היו בבחי' הריון ונתאחר מ' יום עד קבלת הלוחות דהיינו יצירת הוולד ובחי' משה הוא הדעת נולד אחר ט' חודשים בו' אדר

נב כי יסוד ודעת שתיקן כח ההתקשרות. אלא שיסוד במדות שאוסף כל המדות שמעליו ומשפיען למלכות. והדעת במוחין מחבר בין מח ללב. וכן הדעת לשון חיבור כמ"ש וידע אדם וכו'

נב שער הפסוקים שמות – ועתה נבאר ענין גאולתם, ולמה היו ע"י מרעה. ולכן נבאר ענין מרעה, הנה מרעה, הוא בחי' הדעת עצמו דו"א, אשר ממנו יצאו טיפי השחתת הורע של אדה"ר, שהם בחי' כל בני ישראל, שבאותו הדור דגלות מצרים כזכר, ונמצא כי כל ישראל, וגם כל הערב רב שיצאו ממצרים, כלם ענפים וניצוצות טיפי הזרע, שיצאו מן הדעת עצמו העליון, והם ענפיו של מרעה. אלא

איתא משה רבינו עולה בגימ' תרי"ג (ספר הקנה יב, רוקח סי' רצו, מגלה עמוקות אופן קיג/א), רמז שהוא כללות כל תריג מצוות התורה/א. ובשביל זה היה צריך לפרוש א"ע- את עצמו מכל וכל גם מאשתו, כמ"ש (דברים ה) שהקב"ה אמר לישראל אחר מתן תורה "שובו לכם לאהליכם" ולמשה אמר **ואתה פה עמד עמדי**³⁰ כי לישראל יחוד של מצוה לא נחשב להפרת הברית עימו ית', אדרבה נחשב תיקון הברית כמבואר בתורה לא סוף אות ד', אבל למשה רבנו שהיה בחיבור גמור עימו ית', כל חיבור גשמי גם חיבור גם של מצוה נחשב לסטייה ממנו ית' ולבחי' פגם בברית :

ובלעם שהיה כנגד משה בקליפה [אס]³¹ דהיינו בלעם שיודע לקלל/א³² עומד כנגד משה רבנו שיודע להתפלל. ושניהם מכח הדעת (כמבואר בשער הפסוקים שמות ששניהם מדעת דועיר), משה ובלעם שניהם דעת דאדם

שישראל היו נתקנים. והערב רב, לא היו נשמות נתקנים עדיין כפי הראוי להם כנוכר: .... כי משה היה שרש הדעת עצמו, בבהי' הטוב של הקדושה, וענפיו הם בני ישראל שיצאו ממצרים, הנקראים דור דעה. ובלעם הוא שורש הדעת של הקליפה, מעורב בקצת טוב. וערב רב הם ענפיו של בלעם, מעורבים גם הם בקצת טוב:

³¹ משלי א' ד'

³² משלי פרק א (ז) יראת ידוד ראשית דעת חכמה ומוסר אילים פו:

רש"י (ז) יראת ה' ראשית דעת - ע"כ פי' לצורך מה עשה שלמה הספר הזה ועתה מתחיל הספ' יראת ה' ראשית דעת, היא תרומת עיקר הדעת והיא תהיה לך הראשונה לדעת לפני חכמתך הקדם ליראה אם יוצרך והיא תתן בלבך לעשות בחכמה ובדעת כי האילים אשר אינם יראים את ה' הם בוזים את החכמה ואת המוסר:

³³ **מגלה עמוקות על ואתחנן - אופן קיג** - ידוע שמשה רבינו הוא כלל כל התורה, ועליו קאמר במעשה בראשית וירא אלהים א"ת האור (בראשית א' ד), בנימטריא משה רבינו, שהוא כלול מן רמ"ח מצות עשה ומן סס"ה לא תעשה, שכן משה רבינו בנימטריא תרי"ג. זה סוד אמרת ה' צרופה (תילים יח [תהלים יח לא]), שלשון אמרת, מלשון בצע אמרתו (איכה ב' ז), מבוע פורפירא דיליה, (ומהו פורפירא דיליה) הוא מטטרון שכלול מן תרי"ג מלאכים בשעת שהוא בא לקבל נשמתו של צדיק.

³⁴ **עפ"י הריצ"ח שיעור ב'** לעיל פתח את התורה ביעקב וע' נפש בני ביתו שהם משרשים בע' פנים של תורה וכאן ממשיך במשה רבינו שהוא בחי' שרש לכל התרי"ג מצוות, וידוע בוודא שהם בחי' אחת יעקב מלבר ומשה רבינו מלאגא, ולכל אחד יש קליפה, לכן ליעקב, ובלעם למשה, והן אותו אחד בסוד הגלגול (וי"א שממש אותו אחד שהאריך ימים, אבל בגמ' מבואר שבלעם נהרג בן לוג) ויעקב נקרא "קדוש יעקב" כי מטתו שלימה, בחי' "ראשית אוני" שלא יצא ממנו שום כח לבטלה. ולפי רבינו הכוונה שהמשיך צרופים כאלה למטה שכבר א"א לפגום בהם, עד שכל יוצאי חלציו אפילו אם יצאו מהשורה לכל היותר נקרא מומר וכששב א"צ גיור.

³⁵ **צ"ע כי אמר שצריך להתנסות**, וכאן היא פרישה אחרי שכבר זכה למדרגה שאין לו יחוד למטה רק למעלה. אבל עיין ספר הישר (הנקרא דברי הימים ומיוחס לר"ת) ובילקוט שמעוני שמות פ"ב רמז קסח שהיה למשה נסיון גדול במשך מ' שנה כשהיה מלך בארץ כוש כשברח ממצרים מפרעה. שהוכרח להיות בבית אחד עם בת המלך שרצו להשיאה לו ולא נגע בה ולא הביט בה הובא ברמז בתורה סוף פרשת בהעלותך שמרים דברה אודות האשה הכושית אשר לקח דיש מפרשים (עיין במדבר יב א' תרגום יונתן רשב"ם בעלי התוס' שפתי כהן ועוד) שהכוונה לכושית שנתנו למשה לאשה כשהיה מלך בכוש. (וצ"ע מדוע לא נזכר הנסיון כמו נסיונם של יוסף ובעז ופלטני בן ליש. ואולי חששו לגבי יחיד הדורות לספר הנסיונות שהיו עליהם וכדמצינו בנסיון שהיה לבעש"ט ולרבינו. ועיין תפ"י סוף קדושין מה שכתב שמשה רבינו היה לו טבע רע ועבד הרבה לזכך עצמו ורבים צווחו על כך ככרוכיה כידוע עד שמחוקו הגרסא הזו בתפ"י בהוצאת בלום)

³⁶ ספר הלקוטים שמות פ"ב ע"ה פ' וירא ה' כי סר לראות ד"ה ונחזור לענין

³⁷ **עיין לעיל שער הפסוקים שמות ועיין ספר הליקוטים שמות פ"ב** - כבר ידעת מ"ש רז"ל ולא קם נביא עוד בישראל כמשה, בישראל לא קם וכו', כי משה ובלעם הם סוד הדעת, זה בקדושה וזה בקליפה, ותחלה נתערבו הכל טו"ר, בעבור חטא אדה"ר והבל, ואח"כ נתקן ויצא משה בקדושה הטובה לבד, וזהו ותר אתו כי טוב הוא, ונפרד ממנו בלעם, השקול כמותו בדעת הקליפה, וז"ס מ"ש (במדבר כ"ד י') וידע דעת עליין. אמנם סוד דורו של משה נקרא דור דעה, כי כלם מסוד הדעת, וכנגדם הערב רב שהיו מהדעת דקליפה. פירוש, אותם הניצוצין דקרי, מה שהוציא אדה"ר בק"ל שנה כמ"ש במ"א, ועדיין לא היו מתוקנים, ומשה היה רוצה להוציאם קודם הזמן ולתקנם תיכף, ובשביל אלו היה הגלות של מצרים בסוד הדעת העליון, בסוד כמ"ש בסוד רד"ו שמה, כי ישראל וערב רב כולם מסוד הדעת, ולכן תמצא כי ערב רב בגי' דעת:

עיין תנא דבי אליהו רבה פרק כח ... ולא הניח הקב"ה דבר בעולם שלא גילה לבלעם ומפני מה מפני שגלוי וידוע לפניו יתברך שמו שעתידין כל העכו"ם מכחישי התורה לומר לפניו יתברך שמו ליום הדין רבש"ע אלו נתת לנו נביא כמשה היינו מקבלים תורתך לפיכך נתן להם הקדוש ב"ה את בלעם שהיה מעולה בחכמתו יותר ממה.

ראיתי בזה דבר יפה (עפ"י הריצ"ח קראס בעמקא דפרשא מודיעין שופטים עה) ברמב"ם יסודי התורה ז' ו' מבאר החילוק בין נבואת משה רבנו לנבואת שאר נביאים שנבואתם ע"י מלאך במשל וחידה ונבואתם כפי כשרונם ומדתם בפתרון החידה אבל נבואת משה רבנו רואה הדבר על בוריו. ולפי"ו מבארים שכיון שבלעם היה פגום מאד במדותיו א"א היה להשפיע לו נבואת נביא רגיל כי בוודאי יפיש נבואתו לרעה לכן השפיע לו הקב"ה נבואה בדרגת משה שאינה צריכה פתרון. וזה כדברי רבנו לקמן עה"פ ברך לקחתי וברך ולא אשיבנה. שרצה לצייר את האור כפי רצונו וראה שהוא כבר מצוייר לטובה.

³⁸ **עיין תורת חיד"א עה"פ** את אשר תברך מבורך שבלק אמר לו ידעתי שהברכות שלך כלום, ורק המבורך כבר אתה יכול לברך, אבל את אשר תאור יואר. וכעין זה בתנב"א רבה כח שבלעם גדול בחכמה ממה רבנו אבל בצד הקדושה לא נגע אפילו כחוט השערה.

הראשון, אלא שמשנה הוא הדעת המבוררת דקדושה ובלעם סיגי הדעת **כמ"ש (במדבר כד/טו) ויודע דעת עליון** דעת הפירוש חיבור, אבל ההבדל עצום, משה מחובר להקב"ה בכל שניה, אולי לבד מרגע אחד ביממה, ובלעם מחובר להקב"ה רק רגע אחד ביממה/טו. ועם שניהם הקב"ה מדבר, עם משה בכל זמן שירצה, כמ"ש עמדו ואשמעה/טו וכו', אבל עם בלעם בלילה כפלגש (פרש"י כב ח), משה פה אל פה אדבר בו, ובלעם נופל וגלוי עינים, ויש בזה דעות במדרש/טו, ולכן היה שקוע בתאוה הידועה כי ידע שהקב"ה שונא זימה/טו וטימא עצמו עם אתונו כדי לקבל כח כישוף מהטומאה/טו,א.

גם אותיות בלעם מרמזין שהוא בקליפה כנגד התורה, כי ב' היא ב' דבראשית התחלת התורה, ול' היא ל' דלעיני כל ישראל סוף התורה, וע' כנגד ע' פנים דהיינו שע' של בלעם היא ע' בחינות של עורף/טו,ב, ומ"ם כנגד מ"ם יום שניתנה תורה/טו,ג כי מ' יום אלה שמשנה עלה ונתעבר בהר

^{טו} **במדבר פרק כד** (טו) וישא משלו ויאמר נאם בלעם בנו בער וגאם הגבר שתם העין: (טו) נאם שמע אמרי אל וידע דעת עליון מחזה שדי יחזה נפל וגלוי עינים: פרש"י (טו) וידע דעת עליון – לכיין השעה שכוועס בה:

נחלת יעקב (לרבי יעקב מליסא) – ויודע דעת עליון. בש"ס (ברכות ז ע"א) אמרינן השתא דעת בהמתו לא ידע דעת עליון ידע, אלא שהיה יודע לכיין השעה שהקב"ה כועס בה וכו', תנא משמיה דרבי מאיר בשעה שהחמה זורחת וכל מלכי מזרח ומערב מניחים כתריהם בראשם ומשתחוים לחמה מיד כועס הקב"ה. עיי' במפרשים שנתקשו בזה. ונראה לפרש דהרמב"ם בספר המורה (ח"א פרק נד) כתב דכשהקב"ה עושה פעולה דומה לפעולה הבאה מאיתנו ע"י כעס נאמר עליה דרך השאלה שהוא כועס, דרך משל כשמעניש עוברי רצונו וכשאדם מעניש לחבירו מענישו ע"י כעס הושאל ג"כ שם הכעס לבורא יתעלה מכל חסרון עילוי רב. ובהקדים ג"כ ברש"י במגלת איכה (ג, לח) מה שאמר הנביא בפסוק מפי עליון לא תצא הרעות והטוב, כי בעצמו מביא הרע לעושי הרע, פי' כי כן הטביע הבורא יתעלה בהמולות שיתנהגו בטוב וההיפוך בהיפוך, כמו שהטביע בארץ כח ההצמחה ע"י זריעה כן הטביע בהם שיתנהגו אחר רוב העולם. ובשלש ראשונות שמלכי מזרח ומערב משתחוין לחמה, באותו פעם מתנהגין המולות לרע על העולם, הושאל עליו לומר שהוא כועס באותה שעה תמידי, אך לא הוי אלא רגע אחד כי כן הטביע בהם ע"י ידיעתו הקדומה:

^{טו} **ברכות ז** דף ז. ומי איכא רתחא קמיה דקודשא בריך הוא אין דתניא ואל זועם בכל יום וכמה זעמו רגע וכמה רגע אחד מחמשת רבוא ושמונת אלפים ושמונה מאות ושמונים ושמונה בשעה וזו היא רגע ואין כל בריה יכולה לכיין אותה שעה חוץ מבלעם הרשע דכתיב ביה ויודע דעת עליון השתא דעת בהמתו לא הוה ידע דעת עליון הוה ידע אלא מלמד שהיה יודע לכיין אותה שעה שהקדוש ברוך הוא כועס בה.

^{טו} **פרש"י על במדבר (ט' ז)** – אמר להם עמדו ואשמעה כתלמיד המובטח לשמוע מפי רבו – אשרי ילוד אשה שכך מובטח שכל זמן שהיה רוצה היה מדבר עם השכינה (סנהדרין פ"ק)

^{טו} **במדבר רבה יד** (כ) ובבוא משה אל אהל מועד לדבר אתו תני (דברים לד) ולא קם נביא עוד בישראל כמשה בישראל לא קם אבל באומות העולם קם כדי שלא יהא פתחון פה לאומות העולם לומר אלו היה לנו נביא כמשה היינו עובדים להקב"ה ואיזה נביא היה להם כמשה זה בלעם בן בעור אלא הפרש בין נבואתו של משה לנבואתו של בלעם.

ג' מדות היה ביד משה מה שלא היה ביד בלעם משה היה מדבר עמו עומד שנאמר (דברים ה) ואתה פה עמוד עמדי ואדברה אליך וגו' ועם בלעם לא היה מדבר עמו אלא נופל שנא' (במדבר כג) נופל וגלוי עינים משה היה מדבר עמו פה אל פה שנא' (שם יב) פה אל פה אדבר בו ובבלעם נאם שומע אמרי אל שלא היה מדבר עמו פה אל פה משה היה מדבר עמו פנים בפנים שנאמר (שמות לג) ודבר ה' אל משה פנים אל פנים ועם בלעם לא היה מדבר כי אם במשלים כמה דתימא (במדבר כג) וישא משלו ויאמר וגו'

ג' מדות היו ביד בלעם מה שלא היה ביד משה, משה לא היה יודע מפי מדבר עמו, בלעם היה יודע מפי מדבר עמו, שנאמר נאם שומע אמרי אל אשר מחזה שדי יחזה, משה לא היה יודע אימתי הקב"ה מדבר עמו, ובלעם היה יודע אימתי הקב"ה מדבר עמו, שנא' ויודע דעת עליון, משלו משל לטבחיו של מלך שהוא יודע מה המלך מקריב על שלחנו ויודע כמה הוצאות יוצאות למלך על שולחנו, כך היה בלעם יודע מה הקב"ה עתיד לדבר עמו. בלעם היה מדבר עמו בכל שעה שירצה שנאמר נופל וגלוי עינים היה משתטח על פניו ומיד היה גלוי עינים על מה ששואל. ומשה לא היה מדבר עמו בכל שעה שירצה. ר' שמעון אומר אף משה היה מדבר עמו בכל שעה שירצה שנאמר ובבא משה אל אהל מועד לדבר אתו מיד וישמע את הקול מדבר אליו:

ובעין זה גם בתנא דבי אליהו זוטא פרק י ע"ש:

^{טו} **ענין סנהדרין קו**. – הנני הולך לעמי לכה איעצך אשר יעשה העם הזה לעמך עמך לעם הזה מביעי ליה אמר רב אבא בר כהנא כאדם שמקלל את עצמו ותולה קללתו באחרים אמר להם **אלהיהם של אלו שונא זימה הוא** והם מתאווים לכלי פשתן בוא ואשיאך עצה עשה להן קלעים והושיב בהן זונות זקינה מבחוץ וילדה מבפנים...וכו'

^{טו} **עין עמק המלך** (שער יד פרק קז) כיצד בלעם למד אצל עזא ועזאל והיה בא אליהם לחדש כוחו בכל פעם ושם מבואר גם כיצד בלק עשה כן ולשם כך היה משחית זרעו כדי שילך הדין לחיצונים לקבל תגבורת ח"ו. עוד ע"ש שער טו פרק יט גם שם רמוז שהיה בלעם עם אתונו כדי לקבל כח מהסט"א.

^{טו} **וזהו בל ע' (כי בל לשון בל תוסיף) דהיינו לא ע' פנים.**

^{טו} **שמות כד יח**

צ"ע בשלמא ב' ול' רומז שהוא בקליפה שלעומת התורה מתחילתה ועד סופה הנגלה וע' רומז שהוא לעומת הע' פנים של דביקות בלימוד והבנת התורה, אבל מ' כנגד התורה בהיותה בבחי' יצירת הוולד והעיבור איזה לעומת זה שייך כאן צ"ע.

ואולי כשם שמשנה עלה למרום להיות בבחי' עיבור מ' יום של יצירת הולד שהיא התורה שהוריד קודם שהוריד אותה, ודייקא אז כנגד הקדושה שהשיג שם במ' ימים אלו התגברה אז הקליפה שכנגד התורה הו' ודייקא כנגד המ' יום האלה, וכן יודע שהבנים של בלעם מאד התגבר כוחם דייקא אז לעשות עגל שהיה אומר אלה אלוקיך ישראל ממש לעומת התורה שמכרות עד מתי פתיים וכו' כמבואר בתורה

הם בחי' מ' יום של יצירת הוולד של התורה/ע"ה, דהיינו התהוות שרש התורה דהיינו עשרת הדברות (עשר דייקא דהיינו בנין קומת הדיבור של התורה), דהיינו שרש לע' פנים שבתורה. וגם בשרש העורף הזה היה לבלעם אחיזה/ע"ה. **ומחמת שהוא בקליפה, לפיכך הוא משוקע בתאווה הזאת ביותר, כמ"ש (שם כב) ההסכן הסכנתי [ע"ו/ע"ו] שטימא עצמו עם האתון כמבואר בגמ', ונראה שלא מחמת תאוה אלא כדי להיות מוכן לקבל חכמת הכישוף מעזא ועזאל (המלאכים שקטרגו על בריאת האדם והפילים הקב"ה לארץ ונתגשמו ונעשו רשעים גדולים וקשרם הקב"ה בהררי החשך/ע"ה) (כנ"ל בעמק המלך). שכשם שמשא רבינו יצא מהתאוה עמ"נ להחבר אליו ית', לעומת זה ממש יצא בלעם מהתאוה כדי להתחבר לכל מה שמנתק ממנו ית'/ע"ו :**

גם יוסף הצדיק קודם שהיתה לו התגלות בתורה, היינו חכמה בינה, וחכמה היא בחי' התורה כמ"ש (תהלים קיא) ר' ראשית חכמה וכתוב ראשית דעת כנ"ל, ובינה היא תורה כמ"ש כי אם/אפ' לבינה תקרא (משלי ב) ר' ופסוק זה מדבר מהתורה כמבואר שם בפסוקים הסמוכים. וקודם שזכה להתגלות התורה, הוצרך לבא בנסיון בצירוף בתוך התאוה הכלליות של ע' לשון הנ"ל ומשמכר לעבד לפוטיפר היו לו בכל יום נסיונות נוראים תחילה במשכב זכור/אפ' ואח"כ יום בפתויי אשתו/אפ' במשך חצי שנה/אפ', עד שספרה שניסה להכשיל אותה, וזרקוהו לבור האסורים וגם שם היתה באה

נו דהיינו שבמ' יום שהתקדש משה להוריד תורה וירד עמה בבחי' שנקראת תורת משה, ממש באותו זמן נוצרה קליפת טומאה של לעומת זה קליפת בלעם שדבוריו ארס ומפילים לניאוף כמבואר בתורה מג דבוריו היו תורה של ארס הרחקה מהקב"ה לעומת תורת משה שמכרזת עד מתי.

ע"י עיין סוף תורה יג שגם בכל המשכת תורה ע"י הצדיק יש בחי' ארבעים יום וזה לשונו שם – והנה כמבואר ארבעין גרין בןרא דחרדלא כמובא בזהר (פינחס רמט): 'האי חנה כד אתעברא, אסתתמת ולא יכילת לאולדא, עד דאתיא נחש ונשף בעריתא, כדין אתפתחת ונפק מנה דמא, והיא שתיית לדמא'. וזה בחינת 'בןרא דחרדלא', היינו בחינת טפת דם בחרדל, דנפק מנה מחמת הנשיכה בבית הנרע. 'בןרא' פ"ש רבינו שמואל: 'בית נרע'. ואחר – כן אולידת, והתולדה הזאת היא התורה כנ"ל, והתורה הזאת היא הולכת דרך ארבעים יום, היינו בחינת שאר חיותא שהם ארבעים, עשרה לכל סטר, כמובא שם (בזהר הנ"ל), וזה בחינת ארבעין גרין, בחינת ארבעין חיותא, שהם ארבעים יום של התורה:

ע"ה ואולי אפ"ל ש"ע"כ בניו בזמן הזה שמשא עלה ארבעים יום להר הם עסקו בהכנת הכישוף של חטא העגל, עד שהצליחו להטעות ולהתגבר גם על אהרן. שזה בחי' האחיזה שלהם בשרש יצירת וולד התורה. שכבר הכינו מכה לתרופה.

ע"י עיין סנהדרין קה: (וע"ד: ותרגום יונתן עה"פ הנ"ל) – ויודע דעת עליון השתא דעת בהמתו לא הוה ידע דעת עליון הוה ידע מאי דעת בהמתו דאמרי ליה מאי טעמא לא רכבת סוסיא אמר להו שדאי להו ברטיבא אמרה ליה הלא אנכי אתונך לטעינא בעלמא אשר רכבת עלי אקראי בעלמא מעורך עד היום הזה ולא עוד אלא שאני עושה ולך מעשה אישות בלילה כתיב הכא ההסכן הסכנתי וכתוב התם ותהי לו סוכנת אלא מאי ויודע דעת עליון שהיה יודע לכוון אותה שעה שהקדוש ברוך הוא כועס בה

ועיין עבודה זרה דף ד: – ויודע דעת עליון אפשר דעת בהמתו לא הוה ידע דעת עליון מי הוה ידע מאי דעת בהמתו לא הוה ידע בעידנא דחזו ליה דהוה רכיב אחמריה אמרו ליה מאי טעמא לא רכבתא אסוסיא אמר להו ברטיבא שדאי ליה מיד ותאמר האתון הלא אנכי אתונך אמר לה לטעינא בעלמא אמרה ליה אשר רכבת עלי אמר לה אקראי בעלמא אמרה ליה מעורך ועד היום הזה ולא עוד אלא שאני עושה לך רכיבות ביום ואישות בלילה כתיב הכא ההסכן הסכנתי וכתוב התם (באבישג) ותהי לו (לדוד) סוכנת (מחממת) אלא מאי ויודע דעת עליון שהיה יודע לכוין אותה שעה שהקדוש ברוך הוא כועס בה

ע"י ופרשו חז"ל שאמרה לו האתון שהיתה כסוכנת דהיינו מחממת לעבירה (לעומתו דוד המלך שביקש את אבישג להיות לו סוכנת כדי שתחמם אותו ולא יתחמם וכך יהרוג היצר כמבואר בבאהריו"ל ספר הליקוטים על מלכים)

ע"ה עיין זוהר בלק רח. (ובראשית כג: ובתוספתא שם דף לו.)

ע"ה ולכן נקרא בר דעת בתורה מג כי דעת היא חיבור אלא שאצלו היה החיבור לכל מה שמרחיק ומנתק ממנו ית' בבחי' זה לעומת זה ממשא רבינו

⁹ תהילים פרק קיא (י) ראשית חכמה וראת ידוד שכל טוב לכל עשיהם תהלתו עמדת לעד:

מצודות דוד (י) ראשית חכמה – הנכון הוא שבתחלת למוד החכמה ישריש האדם בלבו יראת ה' ולשכל טוב יחשב לכל העושים כן כי אז תהיה תהלתו עומדת לעד להיות מהולל בחכמה כי תהיה מתקיימת משא"כ אם לא תקדים היראה אל החכמה וכמ"ש רז"ל:

¹⁰ כתיב אם בחיריק לשון תנאי ודרשינן אם בצירה לשון אמא

¹¹ משלי פרק ב (א) בני אם תקח אגרי וגמיותי תצפן אתך: (ב) להקשיב לחכמה אונך תשה לבך לתבונה: (ג) כי אם לבינה תקרא לתבונה תתן קולך: (ד) אם תבקשנה כפסף וכמטמונים תחפשנה: (ה) אז תבין יראת ידוד ודעת אלהים תמצא:

¹² סוטה יג: ויוסף הורד מצרימה א"ר אלעזר אל תיקרי הורד אלא הוריד שהוריד איצטגניני פרעה מגדולתן ויקנהו פוטיפר סריס פרעה אמר רב שקנאו לעצמו (בא גבריאל וסירסו) בא גבריאל ופירעו מעיקרא כתיב פוטיפר ולבסוף פוטיפרע:

¹³ יומא לו: תנא דבי ר' ישמעאל אותו היום יום חגם היה והלכו כולן לבית עבודת כוכבים שלהם והיא אמרה להן חולה היא אמרה אין לי יום שניזקק לי יוסף כיום הזה ותתפששו בגדו לאמר וגו'. וב"ר פז ה – ד"א "הן אדוני" מתיירא אני מאדוני אמרה לו הורגתו אני א"ל לא דיי שאמנה באסרטיין של נואפים אלא באסרטיין של רצחנים ואם הדבר הזה את מבקשת הן אדוני הידי לדקמך (פי' לבי למותר לך דהיינו בעליך) א"ר יצחק חלב עזים שחורות וחלב עזים לבנות אחד הוא. ד"א "הן אדוני" מתיירא אני מה' אמרה לו אינינו אמר לה

אליו לפתותו¹⁹. וע"י שעמד בנסיון¹⁹ ושבר הקליפה¹⁹ שקדמה לפירי¹⁹, זכה לפירי, היינו להתגלות התורה, שהיא חכמה ובינה, כמ"ש (בראשית מא)/¹⁹ אין חכם ונבון¹⁹ כמוך/ב¹⁹ שמכח זה למד ע' לשון בלילה אחד, שאין הכוונה שזכה לזכרון טוב אלא שידע אותן מצד שרשן בע' פנים של

(תהלים קמ"ה) גדול ה' ומהולל מאד א"ר אבין הכניסה אותו מחדר לחדר ומקטון לקטון עד שהעמידה אותו על מטתה והיתה עבודת כוכבים שלה חקוקה למעלה הימנה ונטלה סדין וכסתה פניה א"ל יאות הדין אפה כסי מי שכתוב בו (זכריה ד) עיני ה' המה משוטטים בכל הארץ עאכ"ו.

¹⁹ עיין ילקוט שמעוני וישב קמה - יב חודש היה שם ו' חדשים בבית ו' חדשים בשדה.

¹⁹ מדרש תנחומא וישב - פרק ט - כיון ששמע רבו כך רצה להרגו שנא' ויחר אפו כתיב הכא ויחר אפו וכתוב התם וחרה אפי והרגתי (שמות כג) אמרה לו אשתו אל תפסיד ממונך הנח אותו בבית הסהר עד שתמכרהו ותקח את ממונך וכל זה לא עשתה אלא שמא יתרצה בה ובכל יום ויום הולכת אצלו ואומרת לו התרצה לי והוא אומר כבר נשבעתי והיא אומרת לו אני מעוררת עיניך והוא אומר ה' פוקח עורים כאן תהא מיתתך בכבלים והוא אומר ה' מתיר אסורים אני מוכרת אותך בארץ רחוקה הוא אומר ה' שומר את גרים (תהלים קמו)

¹⁹ עיין תורה קנ שדמות יעקב אביו נראית לו בחלון ואעפ"כ היה נסיון וזה דבר נסתר ומכוסה מבני אדם מה הנסיון בזה ע"ש. עוד עיין תורה עב שמי שיש לו שכל צח קצת אין לו נסיון בזה כלל. ועיין בן יהוידע על סוטה לו: שהכניס עצמו בכוונה לעומק הסכנה כדי לשבר המידה הזו לגמרי ע"ש. (בתורה עב הארכנו בזה) ועיין תורה ח' שהצדיק נכנס לצינור הרשע לשברו וזה יכול רק ע"י שאין בו שום ריח תאוה ע"ש.

¹⁹ בסוטה לו: עה"פ 'ויבא הביתה לעשות מלאכתו' רבי יוחנן פירש שבא לדבר עבירה, וגם רב ושמואל אחד מהם אמר שבא עמ"נ לעשות עבירה, ולגרות העין יעקב שם את צ"א מלמד שעלו למטה ערומים (הלא כבר פ' 1). והקשו המפרשים מדוע לדרוש לגנאי כשאפשר לדרוש לשבח, הרי אפילו בבינוני יש חיוב להכריע לכף זכות כ"ש בצדיק יסוד עולם כיוסף הצדיק, ועיין בבן יהוידע (לבעל הבן איש חי) בסוטה שם שמבאר באריכות שאדרבה זה שבח עצום שבכוונה הביא עצמו יוסף הצדיק לכחוט השערה סמוך לחטא, כדי להרוג את יצרו בעודו בתוקף. וכו' ע"ש. עיין ע"ח שער מט פ"ו הגהת הצמח שם, ובוזר (כי תצא רע"מ דף רענ). משמע שהיה עמה במטה וברגע האחרון עשה עלית נשמה דהיינו שרק פנימיות נפשו יצה"ט נס, אבל יצה"ר שד השאיר עימה ע"י שהשביע אותו בשם המפורש. ונ"ל ותתפסהו בגדו הכוונה שרצתה להגביר היצה"ר שלו שיתגבר על יצה"ט וע"ז יסכים לעבירה, והוא עשה עצמו מסכים וכחוט השערה לפני עבירה ועיזב בגדו בידה וינס דהיינו שברגע אחרון השאיר אותה עם יצרו לבד ומיד היא הבחינה וצעקה. וצ"ע אם כל כוונתה רק לתאוה מה אכפת לה שיצה"ט נס, הרי גופו הגשמי היפה שנתאוותה לו נשאר עימה, אלא מוכרח שכל כוונתה היה להפיל אותו ממדרגתו שלא ישבר הקליפה וע"ז כל עם ישראל לעתיד לא יעמדו בנסיון במצרים.

ועיין בעש"ט עה"ת (בראשית קנח) בביאור מאמר חז"ל באבות איזהו גיבור הכובש את יצרו מלוכד עיר. ומבאר שכוונת התנא לומר שיש שני צדיקים אחד שלא נתן ליצה"ר לקרב אליו ודומה ללוכד עיר שמגרש את דייריה תחילה. אבל גדול ממנו הוא הצדיק שממתין ליצה"ר שיבוא סמוך מאד אליו ואזי כובש אותו, והורגו.

¹⁹ שיחות מוהר"ן - אות קיד - עכשו בנקל יותר לעמד בנסיון כי הראשונים שעמדו בנסיון כבר שברו כל כך קלפה הזאת של תאוה זו. עד שעכשו בקל יכולים לעמד בנסיון ואפילו איש פשוט לגמרי יכול עכשו לעמד בנסיון. ועל כן אמרו רבותינו זכרונם לברכה (סנהדרין יט): "תקפו של יוסף ענותנותו של בעז ותקפו של בעז ענותנותו של פלטי בן ליש". כי תקף הנסיון של יוסף הצדיק (בראשית לט) היה דבר קל ופשוט אצל בעז שהיה אחריו (רות ג). וכן תקף הנסיון של בעז היה קל ופשוט אצל פלטי (שמואל א כה). כי כל מי שהיה אחרון יותר הנסיון קל אצלו יותר כנ"ל. ועל כן עכשו בנקל לעמד בנסיון אפילו איש פשוט לגמרי כנוצר לעיל:

¹⁹ בראשית פרק מא (לח) וַיֹּאמֶר פְּרַעֲה אֶל עֶבְדָּיו הַנְּמַצָּא כֹּהֵ אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ אֱלֹהִים בּוֹ: (לט) וַיֹּאמֶר פְּרַעֲה אֶל יוֹסֵף אַחֲרֵי הוֹדִיעַ אֲלֵהֶם אוֹתָךְ אֵת כָּל זֹאת אֵין זָבוֹן וְחֶכֶם כְּמוֹךְ: פֶּרֶשׁ רֶשֶׁב"ם (לט) נבון - מבין עתידות ורואה הנולד: וחכם - קיבץ חכמות ממה שראה ושמע:

בעלי התוספות - אחרי הודיע אלהים אותך. זה שבעים לשון שלמד לו גבריאל כל אותם הימים שהיה בבית הסוהר ולא יכול יוסף להבינם עד שהוסיף לו אות אחת על שמו מן שם הקב"ה כמו שמפורש ע"י דוד עדות ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים וכו' מה עשה פרעה הרשע כשראה חכמתו התחיל לנסותו תקן סולם של ע' מעלות וכל מעלה ומעלה היה יוסף משנה לשונו כשהגיע מעלה העליונה התחיל לספר לשון הקדש. ופרעה היה יודע ע' לשונות אך לשון הקדש לא היה יודע התחיל ליבוש. אמר ליוסף אחרי הודיע אלהים אותך את כל זאת. כלומר מאחר שאתה יודע לשון הקדש שמעולה על כולם וכתוב בנימוסי מצרים כי אין להעמיד מלך כי אם היודע ע' לשון ופרעה לא היה יודע לשון הקדש אמר ליוסף אישתבע לי דלא מגלית הא דלא ידענא לשון הקדש. נשבע לו. ד"א אחרי הודיע אלהים. כלומר כמדומה לי אחרי היית כשחלמתי שהרי תמצא לשון החלום יותר כשספר לו יוסף יותר מבסיפור פרעה ששם כתוב דלות ורעות. ובסיפור יוסף כתיב דקות ורעות:

שפתי כהן - ואמר אין נבון וחכם כמוך, אמר אחר שאתה יושב בבית הסוהר שנים עשרה שנה ומי שהוא בבית הסוהר הוא בכבי ובעצבון ובתמהון לבב אין לו בינה לפי שאין החכמה והבינה שורה אלא מתוך שמחה ואתה יש לך כל כך בינה לפתור החלום וחכמה לתת עצה לקבוץ אוכל לפקדון וכו' אין נבון וחכם כמוך, ודאי שהחכמה והבינה היה לך בטבע מה שאין כן בשאר בני אדם.

¹⁹ גם בדפ"ר אין חכם ונבון, ומתלוי תוקן אין נבון וחכם, כלשון הפסוק

¹⁹ בפסוק כתוב הפוך נבון וחכם ונראה טעם שרבונו הפך כי רצה להקדים חכמה לבינה וכנ"ל שאמר שהתגלות בתורה היינו חכמה ובינה. ועיין נחל קדומים לחיד"א - "אחרי הודיע אלהים אותך את כל זאת אין נבון וחכם כמוך". אפשר לומר ונקדים מה שפירש הרב עיר וקדיש מהר"ם זכותו ז"ל דיוסף אמר ירא פרעה איש נבון וחכם וכן פרעה. וכתוב רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה ולהבין השינוי אמר הרב ז"ל דחכמות חיצוניות תחילתן להתבונן בטבעיות ולתת טעמים לכל דבר ע"י חקירות והערות ואח"כ מזה כותבים ספרים ונקרא חכמת הטבע וכן בשאר חכמות ולזה יצדק לומר נבון וחכם שבתחילה הבינה להתבונן לחקור ולהתישב בענינים ואח"כ מזה נעשית חכמה ונקרא חכם וכן אמר יוסף לפי ענין החכמות חיצוניות נבון וחכם. אבל לגבי דידן הוא להפך דבתחילה ניתנה תורה שהוא חכמה ואחר כך בחכמה נתבונן להבינה על בוריה וז"ש ואמר הגוים רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה כלומר ראו עתה נשתנו סדרי חכמה בישראל דזאת לפני הדת נתנה לומר נבון וחכם אבל ישראל הם חכם ונבון עכ"ד ופרעה ראה בדעתו כי אין יוסף חכמים דעלמא שהם נבונים וחכמים כי זה יש לו ג"כ רוח אלהים ולכן אין צריך עיון במה ששואלים ממנו רק הכל שגור בפיו כי לא בדעת ידבר לבד רק רוח אלהים בקרבו. וז"ש לעבדיו הנמצא כזה איש אשר רוח אלהים בו שזה חידוש ביוסף...עכ"ל החיד"א

תורה מכח הבינה שקיבל מגבריאל ע"י אות ה' משמו של הקב"ה שהוסיף בשמו וקראו יהוסף/צ"י כמבואר בסוטה לו/צ"ד :

הדוגמאות לעיל היו בעיקר בעניין פרי התגלות התורה המתגלה כשמשברים את קליפת התאוה, ועתה יביא עוד שלש ראיות שהדגש בהן יותר על זה שהיא תלויה בעינים.

ובשביל זה דרשו חז"ל בגמ' (ברכות יב:) ^{צ"ח} על פסוק ^{צ"ח} [צ"ח/צ"ח] אחרי לבבכם וכו', ^{צ"ח} (אחרי לבבכם זהו מינות ואחרי עיניכם זו ניאוף) ^{צ"ט} [צ"ט] וכן מבואר גם במדרש/ק"י שהזנות תלויה בעינים ובגמ' שיותר רע ההסתכלות מגוף המעשה/ק"א. ומהסמיכות "עיניכם" דרומז לניאוף "ללבבכם" הרומז למינות, למדנו שניאוף היא בחי' ע"ז.

גמ' ק"ב שמשון הלך אחר עיניו כמבואר במדרש/ק"ב ובמשנה (סוטה ט ע"ב) ^{ק"ד/ק"ה} דהיינו שתאוות נשים היא בעינים דייקא. וכיוון שלא שהצליח לשבר את קליפת התאוה הזו לפי בחינתו/ק"א, הפסיד את ההתגלות

^{צ"ג} נ"ל שידר כבר היה לו אלא שאין לחכמה גילוי אלא בבינה לכן רק כשנוסף לו ה' נתגלתה בה החכמה ונעשה חכם ונבון.

^{צ"ד} עיין סוטה לו: ביום שיצא יוסף מבית האסורים בא גבריאל ללמדו ע' לשון ולא הבין אז הוסיף לו אות ה' משמו של הקב"ה ונקרא יהוסף והבין ועל זה אמר לו פרעה אין נבון וחכם כמוך ונראה לומר כי ה' היא בינה לכן הקדים פרעה נבו לחכם כי היא הבינה ששם מתגלת החכמה. ועיין מהרש"א שם שה' שקיבל היה מכח שכבש יצרו בסתר דהיינו שבר קליפת ניאוף. עוד עי"ש במהרש"א שמוכח מהגמ' שם שלשון הקדש היא חוץ מע' לשון, והיינו המבואר כאן שאדרבה היא לעומת הע' לשון ובוודאי לא בכללן.

וביאר הריצ"ח ששכטי יק קבלו כוחם מיוסף ששמר הברית וזהו שכתוב עדות ליהוסף כי שמירת הברית היא קוץ דאות ד' וכששומר הברית נעשה מר' ד' ויוסף ע"י שמירת הברית עשה מערות עדות. **וכן מבואר בשיחות הר"ן** אות קיד הנ"ל שיוסף שיבר את הקליפה של תאוה זו ולכן כל לאלו שאחריה היה קל יותר להתגבר אפילו שעמדו בנסינות גדולים יותר.

^{צ"ה} **ברכות דף יב:** – אמר רבי יהודה בר חביבא מפני שיש בה חמשה דברים מצות ציצית יציאת מצרים עול מצות ודעת מינים הרהור עבירה והרהור עבודה וזה בשלמא הני תלת מפרשן עול מצות דכתיב וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות ה' ציצית דכתיב ועשו להם ציצית וגו' יציאת מצרים דכתיב אשר הוצאתי וגו' אלא דעת מינים הרהור עבירה והרהור עבודה וזה מנלן דתניא אחרי לבבכם זו מינות וכן הוא אומר אמר נבל בלבו אין אלהים אחרי עיניכם זה הרהור עבירה שנאמר ויאמר שמשון אל אביו אותה קח לי כי היא ישרה בעיני אתם זונים זה הרהור עבודה וזה וכן הוא אומר ויזנו אחרי הבעלים:

^{צ"ו} במדבר טו לט

^{צ"ז} **במדבר פרק טו (לט)** והיה לכם לציצית וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות יְדוֹד וְעֵשִׂיתֶם אִתָּם וְלֹא תִתּוּרֵי אַחֲרֵי לִבְבְּכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אִתָּם זֵמִים אַחֲרֵיהֶם:

^{צ"ח} הסוגרים הוספה של מוהר"ן בתקפ"א

^{צ"ט} ובמדבר רבה י' ב' הזנות תלויה בעינים ע"ש.

^ק **במדבר רבה י' ב' – ד"א** תנה בני לבך לי וגו' מה ראה הקב"ה לשאול מישראל הלב והעינים שיהיו אחרי לפי שהעבירה תלויה בהם הה"ד (במדבר טו) ולא תתורו אחרי לבבכם וגו' עינא וליבא תרי סרסורי דחטאה אינון כי שוחה עמוקה זונה כשם שאמר משה אשר אתם זונים אחריהם לומר שהזנות תלויה בהם העינים רואות את הזונה והלב מהרהר אחריה.

^{ק"א} **וימא דף עד:** אמר רבי זירא מאי קרא טוב מראה עינים מהלך נפש אמר ריש לקיש טוב מראה עינים באשה יותר מגופו של מעשה שנאמר טוב מראה עינים מהלך נפש.

^{ק"ב} **צ"ע** למה נקט גם דמשמע ששייך לעיל למה שנקט דוגמאות להתגלות התורה שקדם לה נפילה לתאוה. ואולי גם שמשון נפל בבחי' ניאוף כי לא הצליח לשבר הקליפה שעל התגלותו כמשיח וצ"ע

^{ק"ג} **מדרש רבה** רות פרשה א פסקה ב שמשון הלך אחר עיניו שנאמר (שופטים י"ד) אותה קח לי כי היא ישרה בעיני

^{ק"ד} * ובברכות יב: הנ"ל וולעיל תורה ו' אות ד'

^{ק"ה} **ברכות יב:** דתניא אחרי לבבכם זו מינות וכן הוא אומר אמר נבל בלבו אין אלהים אחרי עיניכם זה הרהור עבירה שנאמר ויאמר שמשון אל אביו אותה קח לי כי היא ישרה בעיני

^{ק"ו} **איתא בספרים** ובפרט באריכות בר' צדוק הכהן (בספרו דברי סופרים חלק לקוטי אמרים עניין שמשון) גודל מעלתו של שמשון שהיה במדרגת משיח (עיין בר' צח יד וצט יא שיעקב אבינו סבר שהוא יהיה משיח עד שראה כיצד ימות) וחטאו אינו כפשוטו כלל רק מגודל צדקתו סבר כפי שהיה רגיל שרצונו הוא רצון הש"י ולקחתו את הפלישתית סבר לעלות קליפת נגה לקדושה וטעה בזה כמבואר בתורה עב שיצה"ר של צדיקים בחי' מלאך קדוש בחי' שלא הצליחו להמתיק הדין עי"ש. ולפ"ז פשוט שלשון חז"ל אין הכוונה לניאוף מגושם אלא הלך אחר עיניו היינו עיני השכל, אלא שכלפי חוץ כיון שרוב העולם לא השיג גדולתו, היה חילול ה'. לכן נענש שנכתב עליו לדורות כאילו היה פגום בתאוה. **ועיין במדבר רבה ט'** כה שביקש שכר על ניקור עיניו אחת הנקמה בפלישים ושניה לעוה"ב. משמע שאעפ"י שהיה לכפר על שהלך אחר עיניו נשאר עוד הרבה שכר לתת לו על זה.

פנים בתורה, דהיינו שנשאר לפי בחינתו בהסתרת הפנים שזה בחי' ע"ז/ק"ו, ואולי הכוונה שהפסיד בזה את התגלותו כמשיח/ק"ו.

גם בלעם נקרא שתום העין/ק"ט שתום היינו פתוח דהיינו שענינו פתוחות בבחי' לא תתורו, הפך שמירת העינים מחמת שהוא כל עצמו של בלעם היה תאוות ניאוף שהיא כלליות מידה ק"י רעה של מדות רעות של הע' לשון ק"א/ק"ב:

אות ג

אחרי שנתבאר הקשר ההדוק בין תאות ניאוף ופגם אמונה, עד שהן כקליפה ופרי, דהיינו שכשמגברת התאוה הידועה בידוע שאם יתגבר עליה יזכה להתגלות התורה (ולנשמה חדשה) לחכמה ובינה (דהיינו תוספת השגה וחיות דקדושה ודעת ואמונה). ונוכר לעיל שתאוות ניאוף עיקרה בעינים, לכן בלעם שהיה הדוגמא למי ששטוף בתאוה זו נקרא פתוח עין. יבאר רבינו עתה עצה כיצד להתגבר על הרעיונות רעים של תאוה זו.

לפיכך דהיינו לפי מה שלמדנו שתאוות ניאוף היא בעינים, לכן כשקורין פסוק ראשון של ק"ש שהוא קבלת עול מלכות שמים, דהיינו שמע ישראל השם שהוא אחד הוא אלקינו/ק"ג, צריך להעצים/ק"ד את עיניו (וכמובא בכהאריז"ל עי' בשע"ת סי' ס"ק ג') [ק"ט] שבשעת קריאת שמע יסגור עיניו בידו הימנית, בבחי' עולימתא שפירתא דלית לה עיינין – עלמה יפה שאין לה עינים [ק"ט] שהוא כינוי למלכות כמבואר בוורה (סבא משפטים דף צה.)./ק"ו כי בק"ש אנו מקבלים עול מלכות שמים באמונה שלימה דהיינו בלא דעת כי אמונה היא היכן שלא מבין ויודע אלא רק מאמין. כי בקבלת עול מלכות שמים לא רואים את הקב"ה אלא אנו מאמינים להרגשת הלב לחו"ל שהוא ית' נמצא מאד משגיח ומנהיג לבדו, לכן להשיגו א"א בעיני בשר אלא בעיני השכל שזה אפשר רק בעצימת עינים הגשמיות. וזה תיקון העינים כי תיקון של הרעיונות זנות שבא לאדם הוא ע"י שיאמר קריאת שמע דהיינו שמע [ק"י] בקול וברוך

ק"ו בגמ' ברכות יב: הנ"ל הראיה למינות היא מנבל וניאוף משמשון, אבל בכמה ספרים וכן בחינוך השמיט הראיה מנבל ומשמע שלומד משמשון את שניהם, וכן משמע קצת מרבינו כאן.

ק"ד דהיינו לזכות למדרגת יחידה כמבואר בספרים שרק משיח יזכה לזה.

ק"ט במדבר כד ג' – וישא משלו ויאמר נאם בלעם בנו בער ונאם הגבר שתם העין: ושם פסוק (טו) וישא משלו ויאמר נאם בלעם בנו בער ונאם הגבר שתם העין:

בעל הטורים כד (ג) ונאום הגבר – כמה דאת אמר קרא גבר. שבלעם דומה לתרנגול כמו שהתרנגול הוא נואף מכל כן בלעם רבע אתונו. וכמו שהתרנגול יודע העתים כן בלעם יודע לכוין השעה שהקב"ה כועס. וכמו שהתרנגול דרכו לעמוד על רגל אחד כן בלעם חגר באחד מרגלו:

פרש"י – שתם העין – עינו נקורה ומוצאת לחוץ וחור שלה נראה פתוח ולשון משנה הוא כדי שישתום וישתום ויגוב. ורבותינו אמרו לפי שאמר ומספר את רובע ישראל שהקב"ה יושב ומונה רביעותיהן של ישראל מתי תבא טפה שנולד הצדיק ממנה. אמר בלבו מי שהוא קדוש ומשרתיו קדושים יסתכל בדברים הללו ועל דבר זה נסמית עינו של בלעם.

וי"מ שתום העין פתוח העין כמו שתרגם אונקלוס. ועל שאמר שתום העין ולא אמר שתום העינים למדנו שסומא באחת מעיניו היה: נמצא לשני הפרושים עינו אחת גנומה כל המחלוקת על מה מדבר הפסוק האם על עינו הנותרת או על עינו הפגומה

ק"י דפ"ר – מידה, ומתולד - מדה

ק"א תורה יט אות ג'

ק"ב תורה יט אות ג' – והרע הכולל, שכל הרעות של שבעים לשון בלולין בו, דהיינו תבערת המדורה של תאות נאוף, שכל השבעים לשון משקעין ובלולין בו, נופל ונתבטל ואין לו שליטה על ידי לשון הקדש. וזה בחינת מדורה של שבעין בוכבין הנזכר בזהר הקדוש (ויקקהל ר"ג). הינו הרע הכולל, שהוא תבערת המדורה של תאות נאוף, שכל השבעין אמות בלולין בו:

ק"ג כמ"ש בשמות ד' טז הוא יהי הלך לפה ואתה תיחיה לו לאלקים דהינו לאדון ושר ועי"ש רשב"ם שכתב – מה שתצווה לו יעשה.

ק"ד לשון עצימת עינים נזכר בישיבה כט י', לג טו. וביאר המלבי"ם מלשון עצמה וכח דהיינו שאינה רק סגירת עינים אלא סגירה בכח.

ק"ט ש"ע א"ח סימן סא סעיף ה' נוהגים ליתן ידיהם על פניהם בקריאת פסוק ראשון ובשע"ת שם כתב בשם הפע"ח יסגור עיניו בידו הימנית

ק"ט פ' עלמה יפה שאין לה עינים ועיין לקמן תורה סב אות ה שהיא האמונה כי היא היכן שלא יודע

ק"י היא השאלה החמישית ששאל הזקן הסוחר שם את רבי יוסי מי היא העלמה יפה שאין לה עינים ופירש המתוק מדבש שהיא רחל שכתוב בה ורחל היתה יפת תואר ויפת מראה, ולא נזכר בה עינים בתורה. והענין שאין לרחל רק חמש גבורות שהם חמש היות שגימט' עין ואין לה חמש חסדים שגם הם חמש היות שגימט' עין לכן אמר ולית לה עינין דהיינו שאין לה שתי עינים אלא אחת.

ק"ח דברים ואתחנן ו' ד'

שם בלחש (ק"ט) וכנ"ל כי זנות היא פגם הקשר עין הלב עם הקב"ה, ושמע ישראל וברוך שם היא קבלת עול מלכותו ותיקון הברית והקשר עם הקב"ה/ק"ט.

כי תאות ניאוף שהיא תאוה זרה הוא בשרשה היא פגם כח ההתקשרות שבנפש לדבר שבקדושה **היא באה מעכירת דמים, היינו מטחול/קכ"א** שבו מתנקז כל העכירת הדמים, **שהיא לילית/קכ"ב** שהיא בתכלית הפגם של הפניה מהבן זוג, כי היא תכלית עכירת הדמים, לכן שורה על הטחול, ותמיד בעורף להקב"ה. **שהיא שפחה בישא** שפחה רעה הפך השפחה הטובה שעושה רצון גבירתה, כך קליפת לילי"ה היא שפחה רעה להקב"ה ותמיד פונה מרצונו, ועסוקה בזנות וזימה שהקב"ה שונא, היא **אמא דערב רב** [קכ"ג/קכ"ד] [קכ"ה] האמא היא רע גמור כנ"ל, ובניה הערב רב הם קליפת נוגה, שהם סיגי הדעת של אדם הראשון מה שלא נתברר במצרים להיות עם ישראל נשאר זוהמת הניאוף תערובת הרבה רע ומעט טוב. כמבואר

ק"ט **עין לק"ה ק"ש ד'** ו' מוהר"ת מבאר שק"ש היא התכללות בו ית' ונדבק באור וע"י אמירת ברוך שם מיד מצייר אותו לטובה לכן זה מועיל גם למי שעדין לא מתוקן בברית

ק"כ **עין פרפראות לחכמה** אות יא שכתב כמצייע להביא סעד וסמך לזה שעיקר תיקון המוחין הוא אמונה. וצ"ח לע"ח שער שבירת כלים פ"ג שבלי הדעת שנשברו נפלו למקום שעתידי להיות דעת דבריא ואור הדעת ירד למלכות דאצילות להאיר משם לכליו הנ"ל שבבריא. וידוע שמלכות היא אמונה ובעין המבואר בתורה לד שתיקון כלי החסד הם ע"י אור החסד שירד ליסוד דאצילות.

ועיין לק"ה **ערובי תחומין** ה' ביאור מוהר"ת לכוונות ק"ש עפ"י תורה ה' תנינא ומבואר שם שעיקר תיקון המוחין הוא הארת האמונה ע"י ש. ועיין לקמן בביאור הפסוק בקרוב עלי מרעים שקשה איך אפשר לקרב רעין שלא נפרדו מעולם. ותרצנו עפ"י לק"ה הנ"ל, ושם מבואר שעיקר המוחין שזוכים ע"י שמתקרבים ביחוד הפנימי ישראל סבא ותבונה היא התחזקות באמונה.

קכ"א **עין ספר נפוצות יהודה מוסקטו** דרוש ט' אדם עולם קטן (כ"ד: מוהר"ן תרל"א) (וכ"ד עו במהר"ן תש"ס) – וזימן הטחול לנקות הדם מן השחורה וכו'... ועל דרך זה שיחסו השחוק לטחול עם היות הטחול משכן לשחורה המולידה עצבון והנסיון הוכיח כי האדם אשר לו טחול גדול הוא עצב והפך זה למי שהטחול שלו קצר ודק וסבת זה לפי שהטחול מנקה המותרות מן השחורה והיות הגוף מנוקה מן השחורה כראוי שלא ישלם זה רק בהיות הטחול בריא בכמותו ואיכותו והנחתו אז יהיה שמח וטוב לב.

קכ"ב **תיקוני זהר דף קמ**. טחול דא לילי"ת אימא דערב רב, שחוק הכסיל, מאן כסיל דא אל אחר סמא"ל, וערב רב אינון בנהא, דאינון מעורבין בישראל רשעים גמורים, ועלייהו אתמר אם ראית רשע שהשעה משחקת לו אל תתגרה בו, עלייהו אתמר למה תביט בוגדים תחריש בבלע רשע צדיק ממנו, רשע דא כסיל, ערב רב בגלותא אינון רשע, בבלע צדיק ממנו דא ישראל, ומאן גרים דבלע לון, בגין דלאו אינון צדיקים גמורים, כמה דאתמר צדיק ממנו בולע אבל צדיק גמור אינו בולע, וטחול איהי לילי"ת, מארת ה' בבית רשע, ואיהי אסכרה לרביי דאינון חייביא, חייבת בהון בעותרא בהאי עלמא:

ועיין עץ חיים שער מח פ"ב –

קכ"ג שמות יב לח

קכ"ד שמות פרק יב (לו) ויסעו בני ישראל מרעמסס סבתה קשש מאות אלף רגלי הגברים לבד משף: (לח) וגם ערב רב עלה אתם וצאן ופקר מקנה כבד מאד:

שפתי כהן – וגם ערב רב עלה אתם. קיבלם משה כדי שיראו נסים ונפלאות שעושה הקב"ה עם ישראל בכל יום לספר בגוים את כבודו בכל העמים ונפלאותיו... **עוד טעם** אחר לפי שהחושך קדם לאור בבריא. שנאמר (בראשית א' ב') וחושך על פני תהום, והערב קדם ליום שנאמר (שם, ה') ויהי ערב ויהי בוקר, בכל מקום שנאמר ויהי לשון צער שקדם הערב לבוקר, ויהי בוקר שקדמו ערב, וחטא אדם גרם שנתלבש הפרי בקליפה ולא יש פרי בלא קליפה, וזהו סוד אומרם (סנהדרין ל"ח ע"ב) אדם הראשון מושך בערלתו היה, ראה משה שישראל היו כולם פרי בלא קליפה כמו שאמר בזוהר משה וששים ריבוא כולו מעלמא דאתי אינון, ולכך לא מלן משה במדבר, שהפרי צריך לקליפה, ולזה רמזו ז"ל בשעה שמיצה ומרור מונחים לפניך, זו מוחא זו קליפה, וזהו סוד תערוך לפני שולחן, וכמו שאמר בזוהר (ח"ב ס"ט ע"ב) ורוא דא מי יתן טהור מטמא קליפה ומוחא דא בדא סלקא ודא קליפה לא יתעדי ולא אתבר עד זימנא דיקומון מתין מעפרא כדין יתבר קליפה ולבתר ינהר עלמא בלא סתימו בגו מוחא, וכדי שיהיה הפרי שמור וכל מכה שתבוא יקבלם הקליפה לא הפרי, ולכך קיבלם משה כדי שכל מכה ומכה שתבוא שתמצא מקום לחול ולא תחול על ישראל, וכן היה, במרגלים מתו מהם, בתבערה מתו מהם, וכן במוסרה ובקברות התאוה, והיו כמו חומה על ישראל, וקיבלנו שהענן לא היה מכסה כלל עליהם, והיה מכסה על ישראל כמו קליפה דקה שבאגוז והם כמו קליפה גסה שבחוף, שנאמר (שיר השירים ו', י"א) אל גינת אגוז ירדתי. **ובזוהר פרשת בראשית** (ח"א כ"ח ע"ב) זה לשונו וערב רב ודאי אינון הוו וזהמא דאטיל נחש וכו', ומההיא וזהמא נפק קין וקטל להבל רועה צאן.... **ועוד בזוהר פרשת תשא** (ח"ב קצ"א). ערב רב מאן אינון ערב רב וכי לודים וכושים וכפתורים ותוגרמים הוו דקרא להו ערב רב, והלא מצרים הוו וממצרים נטלו ואילו הוו ערבוניא דעמין סגיאיין הוה ליה למכתב ערב רב עלו אתם לפי ערבוניא דילהון, אלא ערב רב עלה אתם עמא חד ולישן חד, אבל כל חרשי מצרים וכל חרטומי דילהון דכתיב בהו ויעשו גם הם חרטומי מצרים דבעו למיפק לקבל משה ולקבל פליאן דקודשא בריך הוא כיון דחמו נסים ופליאן דעבד משה במצרים אהדרו לגבי משה, אמר ליה קודשא בריך הוא למשה לא תקבל לון אמר משה מארי דעלמא כיון דחמו גבורתא דילך בעאן לאתגיירא יחמון גבורתא דילך בכל יומא וינדעון דלית אלהא בר מינך וקביל לון משה, אמאי קרא לון ערב רב אלא כל חרשים דמצרים הוו וברישיהון יונס ויומברוס ובשעתא דיומא הוו עבדין תדיר חרשיהו וכל אילין חרשין עילאין הוו מסתבלין מכי נטי שמשא משירותא דשבע שעות עד שירותא דתשע שעות, דהיינו ערב רב כל אילין חרשין ועירין משירותא דתשע שעות עד פלגות ליליא, אינון עילאין דבהו הוו מסתבלין מכי נטי שמשא דהא כדון שראן תשע מאה ותשעים וחמש דרגין למשטטא על טורי חשוך ורוחא דילהון הוה משטטא על כל אינון חרשין בחרשיהו ואילין הוו עבדי כל מאן דאינון בעאן עד דכל מצראי רחצנו דילהון באילין הוה וקראן לון ערב רב בגין דאית ערב זעירא מתשע שעות ומחצה ולתתא דא ערב זעירא ותרי ערבי אינון....

בתחילת שער הפסוקים שמות, לכן הם דור דעה דקליפה/קבו לעומת דור דעה שהם ישראל שיצאו ממצרים שהיו בני לאה משרש משה רבינו, לעומת קדושת משה רבנו הפרוש בתכלית מהתאוה עומדת לילי' **שהיא מלכות הרשעה** הממליכה רק את היצר הרע והתאוה הידועה.

ומלכותא דשמיא הוא בבחי' גבירתא שמושלת ביצרה וממליכה את הקב"ה, היא **אשה יראת ה'** [קבו/קבח]. **שהיא בבחי' ים של שלמה/קבו** שהוא מקוה/קל שבנה שלמה המלך בעזרה של בית המקדש והוא כינוי למלכות השלימה המתוקנת, כי ים כנוי למלכות, ושלמה בימיו היא היתה המלכות בשלימות/קלא. והים הזה היתה **העומדת על שנים עשר בקר [קל/קלג]** כי כשהמלכות נשענת על יב רומז לשלימות העמידה, שהיא אחוזה היטב בבחי' יב צדדים/קלד. של המלכה וביטול אליו ית', והעמידו אות העל בקר דייקא

קבו צ"ע מה החילוק בין ערב רב לרשעי ישראל שמתו במכת חשך. ואולי כי רשעי ישראל היו ישראל אלא שהיו רשעים שלא האמינו במשה רבנו, אבל ערב רב להפך לא היו ישראל כלל אלא גרים שנתגיירו שלא כהלכה דהיינו רק מחמת הניסים שנעשו ישראל והאמינו במשה.

קבו * משלי לא ל'

קבח **משלי פרק לא (ל) שקר החן והכל היפי אשה יראת ידוד היא תתהלל:**

קכט **דברי הימים א פרק יח (ח) ומטבחת ומכון ערי הדרעור לקח דויד נחשת רבה מאד בה עשה שלמה את ים הנחשת ואת העמודים ואת כלי הנחשת:**

עירובין דף יד. אמר רבי יוחנן אמר קרא ויעש את הים מוצק עשר באמה משפתו עד שפתו עגל סביב וחמש באמה קומתו וקו שלשים באמה יסב אתו סביב והא כיכא שפתו אמר רב פפא שפתו שפת פרח שושן כתיב ביה דכתיב ועביו טפח ושפתו כמעשה כוס פרח שושן אלפים בת יכל והאיכא משהו כי קא חשיב מגואי קא חשיב תניא רבי חייא ים שעשה שלמה היה מחויק מאה וחמשים מקוה טהרה מכדי מקוה כמה הוי ארבעים סאה כדתיא ורחץ (את בשרו) [יד]: במים במי מקוה כל בשרו מים שכל גופו עולה בהן וכמה הן אמה על אמה ברום שלש אמות ושיערו חכמים מי מקוה ארבעים סאה כמה הוו להו חמש מאה גרמידי לתלת מאה למאה וחמשין חמשין בארבע מאה וחמשין סגיא הני מילי בריבועא ים שעשה שלמה עגל היה....

קל **דברי הימים ב פרק ד (ו) ויעש פיורים עשרה ויתן חמשה מימין וחמשה משמאל לרחצה בהם את מעשה העולה ודיחו בהם ויהם לרחצה לפניהם בו: וביאר מצודות דוד - לרחצה - לכהנים לטבול בו מטומאתן וארז"ל שלא היו המים שאובים כי רגלי הבקרים שעמדו תחתיו היו נקובים וחלולים ודרך בהם באו המים מן המעיין:**

קלא **בידוע ומבואר בתורה ל' אות ד'**

קלב **מלכים א' ז' כה ועי"ש פסוק כג ויעש את הים**

קלג **מלכים א פרק ז (בג) ויעש את הים מוצק עשר באמה משפתו עד שפתו עגל סביב וחמש באמה קומתו וקוה (ו) וקוה) שלשים באמה יסב אתו סביב: (כד) ופקעים מתחת לשפתו סביב סביבים אתו עשר באמה מקפים את הים סביב שני טורים הפקעים יצקים ביצקתו: (כה) עמד על שני עשר בקר שלשה פנים צפונה ושלשה פנים ימה ושלשה פנים נגבה ושלשה פנים מזרחה והים עליהם מלמעלה וכל אחריהם בייתה: (כו) ועביו טפח ושפתו כמעשה שפת כוס פרח שושן אלפים בת יכיל:**

מצודות דוד (כג) ויעש את הים - גיגית גדולה עשויה כדמות הים, ובדברי הימים (ב ד ו) נאמר שהיו הכהנים רוחצים שם לטבול מטומאתן. ואמרו רבותינו (ירושלמי יומא ג ח): ז"ל שלא היו המים שאובים, כי רגלי הבקרים שעמדו תחתיו היו נקובים וחלולים, ודרך בהם בא המים מן המעיין. מוצק - ביציקה נעשה, לא בהקשת הקורנס. משפתו - משפת עבר זה, עד השפה שממולו. עגול סביב - בכל סביבו היה עגול. וקן שלשים - כי כל שיש ברחבו אחד, יש בהקיפו שלשה (ראה עירובין נו ב):

קלד **יב רומז לבחי' הכלי המתוקן בכל שש צדדיו ושש אלכסונים - ד' רוחות ומעלה ומטה ועוד אלכסון בכל צד.**

ביאור העניין עיין פירוש הרמ"ק לספר היצירה פ"ה משנה א' אות ב' תחילה מבואר עפ"י הפשט ואח"כ עפ"י הסוד עי"ש.

ועיין ליקוטי אמרים לר' צדוק הכהן - אות ח ד"ה וזהו עצם. - כי כל דבר חלוק לעשר שלוש ראשונות ושבע תחתונות השלוש ראשונות הם היסודות וההתחלה והשבע תחתונות הם כללות גוף הדבר, וכוחות של פעולתן הם שנים עשר כי בכל פעולה יובחן שנים עשר מיני הבחנות שהם שנים עשר גבולי אלכסון שיש בכל גשם כמו שכתב בספר יצירה פ"ה מ"א, כמו ששמעתי פירוש גבולי אלכסון היינו דברים הפכיים שזה נגד זה, ובכל דבר יש שש קצוות כנודע שהם ששת ימי הבנין וכוחות פרטיות של מיני פעולות וכל אחד דבר והפכו הרי שנים עשר מינים בפעולות:

ועיין אוהב ישראל - פרשת בא - ואחר שנשלם הקו שלישי כמ"ש (מיכה ז, ב) תתן אמת ליעקב היה הוא התולדה הראשון של רצונו ית' שעו"י נתגלה אלהותו ית'. להתולדות שיצאו ממנו שהם י"ב שבטי י"ה. נגד י"ב גבולי אלכסון וע' נפשות הק' שהם נגד ע' אנפין לאורייתא, ואח"כ יצאו מהם ס' ריבוא מישאל שהם ס' ריבוא נשמות קדושות מאד שכל אחד היה אילן בפני עצמו ואז נעשה עולם מלא שקבלו כולם את עול מלכותו עליהם, ולפי שיעקב אע"ה היה המקור הראשון להתגלות אלהותו ית' לזה קראו הש"י בשם בכ"ר כנ"ל.

ועיין נועם אלימלך - פרשת קרח - והנה עיקר כללות המדות הם שנים עשר כנגד י"ב שבטי י"ה שהם כנגד י"ב גבולי אלכסון שכל שבט בפני עצמו הוטבע בו מדה אחת היותר מוטבע אצלו מבשבת הב' וכן כולם אבל באמת כל האדם צריך להתחזק ולהתאמץ בכל המדות לעבוד בהם הבורא ברוך הוא.

פירוש הרמ"ק לספר יצירה - פרק חמישי משנה א' אות ב' - (ב) י"ב גבולי אלכסון מופצלין לששה סדרים מפיסקין בין רוח לרוח, גבול מזרחית דרומית, גבול מזרחית רומית, גבול מזרחית תחתית. גבול מערבית צפונית, גבול מערבית רומית, גבול מערבית תחתית. גבול צפונית מזרחית, גבול צפונית רומית, גבול צפונית תחתית. גבול דרומית מערבית, גבול דרומית רומית, גבול דרומית תחתית:

בפשט משנה זו נבוכו כל המפרשים, ואיש לדרכו פנו. ולפיכך עם היות שכבר פירשנו אותה בארוכה בספ"ר בשער פרטי השמות, לא נאסוף ידינו מלפרשה הנה קצת. ונאמר כי כל גוף בעל ששה קצוות, והם מזרח מערב צפון דרום מעלה ומטה. והם גבולים ישרים אל

לרמזו ששלימות ההמלכה היא בבחי' בהמות הייתי עימר/קלה, וכן האבות שפרסמו את האמונה בעולם, התחילו בקו החסד ואח"כ בקו הדין והשלימות היתה ע"י יעקב אבינו ועל כן הוליד יב בנים צדיקים שמהם נתפשטה האמונה נמוך יותר לבחי' הרגלין, **שהם שנים עשר שבטי יה** [קלין/קלי] {זוהר ויחי רמא/קלי} שנקראים י-ה דהיינו חכמה ובינה, כיון ששברו תאוות ניאוף כמבואר במדרש ולקמן, שהקב"ה העיד על יחוסן שלא נכשלו בעריות אפילו בערוות מצרים/קלי וע"ז זכו להתגלות התורה בחי' חכמה ובינה ועל שם זה נקראים שבטי י-ה.

ובשארם מקבל עליו עול מלכות שמים באלו הפסוקים "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד" "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" שהם יחודא עלאה ויחודא תתאה דהיינו הכרות האמונה בה' אחד למעלה ולמטה/קמ] [קמא], דהיינו **שכולל את נשמתו/קמב** **בשנים עשר שבטי יה** שהם גילו את התיקון הזה כמבואר בפסחים נו. [קמג] שבסוף ימיו של יעקב אבינו בקש לגלות את הקץ ונסתלקה ממנו שכינה וחשש שמא יש פסול בבניו ואמרו שמע ישראל ה"א ה' אחד לומר שאין לו לחשוש כי כולם בליבם ה' אחד. ואז אמר יעקב ברוך שם כבוד מלכותו לע"ו, ויב השבטים הם שליחי יעקב לגלות האמונה בעולם, וע"י אמירת שמע וברוך נכלל בהכרותם ובקדושתם **ומפריש את נשמתו מנשמת ערב רב הבאים מאשה זונה** דהיינו

הגוף הנרצה להגביל, ומאלו הששה גבולים יוגבל בהם עוד י"ב גבולים הם הנקראים גבולי אלכסון, נחלקים לששה גבולים ששה קצוות ששה רוחות הנוכרים, וזהו שאמר במתניתין מפוצלין לששה סדרים - וזה על דרך הפשט, כי אחר כך נפרשה על דרך הסוד.

והענין כי כאשר תחבר ששה דפנות ששה לוחות הם ששה צלעות, ותבנה מהם ענין מרובע, אותם ששה צלעות הם מוגבלות י"ב זוויות שהם נגדיים ששה נגד (ששה) באלכסון, כמו שהם נגדיים ששה קצוות שלשה נגד שלשה ביושר. והענין כי צלע מזרחית יתחבר אל ארבע צלעות מהששה לבד, והם מזרחית מתחבר במטה ובמעלה הם שנים, ומתחבר בדרום וצפון הם שנים. הרי הוגבל הגשם הזה באלכסון ארבעה גבולים, האחד גבול מזרחית רומית שהוא מעלה, והשנית גבול מזרחית תחתית שהוא מטה, והשלישית גבול מזרחית דרומית, והרביעי גבול מזרחית צפונית. וכן אל צלע מערב ארבעה גבולים כיוצא בהם שאינם אחר מהקודמין, מפני שהמערב לא יתדבק אל אחד מצדדי המזרח אלא נגדו. בענין שיתהווה ממנו ארבעה גבולים, האחד גבול מערבית רומית, והשני גבול מערבית תחתית, והשלישי גבול מערבית דרומית, והרביעי גבול (דרומית צפונית) [מערבית צפונית]. והנה כמוהם אל הצפון וכמוהם אל הדרום. אמנם גבול דרומית מזרחית היינו גבול מזרחית דרומית שפירש למעלה, וכן גבול מערבית דרומית היינו גבול דרומית מערבית, בענין שלא נשאר לנו למנות אלא שנים שהם גבול דרומית רומית וגבול דרומית תחתית. וכן אל הצפון שנים מן הטעם הנזכר, שהם גבול צפונית רומית גבול צפונית תחתית. והרי י"ב גבולים. ודרך זה ודרך המשנה שיום. ועם היות שיש גירסא אחרת במשנה בדרך הגבולים, בסדר שמנינו אנחנו עתה הכל ענין אחד ודרך אחד:

קלי עיין סוף תורה קכג - וזה נבל ראשי - תבות לב נתיבות, שהוא פלליות התורה והיא החכמה האמתית, אשר אצלך כל החכמות בטלים. והיינו נבל, שהיא בחינת התורה, הנקראת נובלות החכמה העליונה (בראשית רבה פרשה יז). (ובוא וראה שעתה מבאר ומיישב התרגום הזה, שהוא פליאה גדולה, וכל העולם תמהים עליו, מה ענין תבת נבל, לתרגמו על קבלת התורה. אך עתה מזה נמלצו לחך דברי התרגום האלו) (א): והעקר העבודה, להיות תם ויושר ירא אלקים וסר מרע, בלי שום חכמות. ושלמה המלך, עליו השלום, אחר שפיתב בו (מלכים - א ה): "ויוחכם מפל האדם", אמר (משלי ל): "כי בער אנכי מאיש ולא בינת אדם לי". וכן אמר אסף (תהלים ע"ג): "ואני בער לא אדע בהמות הייתי עמך". וכן פתיב (משלי כ"א): "אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה'":

קלי תהלים קכב ד'

קלי תהילים פרק קכג (ג) וירושלם הבנויה כעיר שחברה לה יחידו: (ד) ששם עלו שבטים שבטי יה עדות לישראל להדות לשם ידוד:

קלי שם מבאר שהים הוא גוף המלכות והי"ב בקר הם ידיו ורגליו דהיינו חסד וגבורה ונצח והוד שלכל אחד מהם ג' פריקים. וביחד הם יב בקר. גם באר שם שהן שש קצוות כל אחד כלולה בחבירתא ועי"ש בזה עוד ביאורים ליב בקר

קלי עיין פנים יפות (בראשית מה ד) ויאמר אני יוסף אחיכם. אף שכבר אמר להם אני יוסף, אלא שאמר להם שעומד עדיין בקדושתו אשר היה בא"י בשעת מכירתו, והיינו דאמר להם ועתה אל תעצבו שלא יתעצבו בירידת הגלות למצרים כי יכולים לעמוד בקדושתו, והיינו כפרש"י שהראה להם שהוא מהול והיינו שלא פגם בברית שהיא מידתו של יוסף כידוע, והיינו דאמר להם ואל יחר בעיניכם כי מכרתם אותי הנה, שלא ידאגו פן יטמאו בטומאת מצרים שנקרא ערות מצרים כידוע שהיו שטופי זמה כי למחיה שלחני לתקן מדת הברית, וע"י זה גורם שלא נתערבו באמת בזימתם, כמו שהעיד עליהם הכתוב (תהילים קכב, ד) שבטי יה עדות לישראל, והיינו דאמר כי פי המדבר אליכם שהוא ברית הפה המכוון לברית המעור כידוע (ספר יצירה, פ"א):

קלי הפירוש כי שמע ישראל צריך לומר במסירות נפש ממש והתכללות בו ית' גמורה וזה נקרא יחודא עלאה שאני נכלל בעליונים, אבל ברוך שם אומר בדביקות אבל היא הכרזה לעולם הזה. בבחי' רצוא ושוב שבשוב מגלה את הרשימו שהשיג ברצוא (ראה תורה סה)

קמא עיין לעיל תחילת תורה יא שהם יחודא עלאה ויחודא תתאה

קמב פי האדם כפי תנועותיו וכפי התחזקותו בעבודתו יתברך, פן גורם ליחוד השמות למעלה, וממשיך על עצמו הקדשה משם. והבן היטב: (כמבואר בסוף תורה ו')

קמג עיין לק"ה קריאת שמע הלכה ד אות (טז) - וזה שמבאר שם בהתורה הנ"ל. ששנים עשר תבות שבשמע וברוך שם הם כנגד שנים עשר שבטי י"ה. פי עקר קריאת שמע נתגלה על - ידי שנים עשר שבטי י"ה עם יעקב אביהם שכלול מכלם. כמו שאמר רבותינו זכרונם לברכה (בראשית רבה פרק צח) על פסוק (בראשית מט) ויקרא יעקב לבניו וכו' שבקש לגלות את הקץ וכו'. אמר שמה יש בכם וכו'. פתחו ואמרו שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד. כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד. פתח יעקב ואמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. נמצא שעקר קריאת שמע נתגלה על - ידי יעקב ובניו שכלול מהם. שהם שנים עשר שבטי י"ה. הינו כנ"ל. פי שנים עשר תבות שבקריאת שמע הם כנגד שנים עשר שבטי י"ה. פי עקר הקריאת שמע נתגלה על ידם כנ"ל. ועל - ידי זה הכניעו זקמת מצרים. עד שזכו ישראל לעמוד בנסיון בצרפת בהתאווה הזאת ולצאת משם בשלום. ולקבל את התורה בשביעות. בחינת שבעים פנים לתורה וכנ"ל:

מהקליפה שמהותה שאין לה התקשרות לבן זוגה, **שהיא שפחה בישא** – שפחה רעה, **שהיא בבחי' הגר** שפחת שרה שברחה ממנה ולא רצתה לקבל מרותה, כמו שכתוב שאמרה למלאך (בראשית טז) **מפני שרי גבירתי אנכי בורחת/קמדי'** דהיינו שברחה מקבלת עול המלכות הנקראת שרה/קמדי', **שהתאווה בורחת ונפרדת ממנה.**

ואם אינו שומר הברית דהיינו שלא משתדל לגרש את האשה זונה, אזי הוא בבחי' (משלי ל') **שפחה תירש גבירתה שליבו נעשה לב זונה, ונעשה לבו מרכבה לאשה זונה** שאין לה התקשרות לבן זוגה, ונעשית בעלת בית בליבו, ויורשת את מקום הגבירה את הנפש השכלית הקדושה המקבלת עליה עול מלכות שמים שהיא במהותה גבירה המושלת בשפחה שהיא היצה"ר, :

קמדי' בראשית פרק טז (ו) ויאמר אברהם אל שרי הנה שפחתך בידך עשי לה הטוב בעיניך ותענה שרי ותברח מפניה: (ז) וימצאה מלאך ידוד על עין המים במדבר על העין בדרך שור: (ח) ויאמר הגר שפחת שרי אי מזוה באת ואנה תלכי ותאמר מפני שרי גבירתי אנכי ברחתי:

קמדי' עיין ר' צדוק הכהן קומץ המנחה ח"ב – אות לח – וזה לשונו – ותקל גבירתה בעיניה (שם ט"ז, ד). כי לידת ישמעאל הוא בירור וזהמת האהבה והחשקות של אברהם אבינו ע"ה רצה לומר שהוא פסולת החשקות והתאוות כמו שמוכר בזהר (פרשת בלק קצ"ב ע"ב) על פסוק (דברים ל"ג, ב') הופיע מהר פארן, מה כתיב בה וכו' לא תנאף. והריון הראשון לפי שהיה מביאה ראשונה היה עדיין ערוב טוב מרובה בתוך הפסולת הנפרד ולכך איסתרא בלגינא קיש קיש קריא ותקל גבירתה לחשוב עצמה צדקת ממנה, ונתנה שרה עין הרע והפילה שבירור זה הוא על ידי שרה כי דבר זה הוא תיקון חטא חוה שהיה בתאוה כמו שכתוב (בראשית ג', ו') ותאוה הוא לעינים ועשתה ערוביאי דטוב רע שמתחילה היה הרע בפני עצמה: **ושרה תיקון חוה כמו שכתב האריז"ל שהיא תיקנה חלה ונדה והדלקת הנר. ולכך כמו שבתחילה חוה הסיתה לאדם על הערוביאי כך התיקון ממנה שיעצה לאברהם אבינו על הבירור ותשלום הבירור גם כן על ידי עין שלה נגד ותאוה לעינים על ידי עינה הפילה אותו ערוביאי ולהציל אותו מקצת קדושה שקלטה ותעניה וגו' (שם ט"ז, ו') וכן אמר לה המלאך והתעני וגו' (שם פסוק ט') אז הרבה וגו' כי על ידי הממשלה עליה אז מה שקנה עבד קנה רבו והצילה כל הקדושה שקנתה מאברהם מה שאין כן איסורא לא ניהא דליקני ויצא ישמעאל מלא וזהמא:**

עוד עי"ש אות מד – כי תוקף הגבורה שהוא כבישת היצר הוא להיות עוצם עיניו מראות ברע ולכך ראייה אלוטיות יראה וכן ציציית הרומזים ליראה כמו שמוכר בזהר (שלח קע"ה). רצועה לאלקאה וכו' מצותה וראיתם אותו כי ראיות קדושה מעורר יראה שהוא היפך תאוה הנמשך מראיות רע כנוכר (לעיל אות ל"ה ומ"ב) ולכך זכה יצחק לקדושת הראיה כמו שאמרו ז"ל (בראשית רבה ס"ח, ה) שראה שכינה בעקידה ולכך ותכהינה עיניו (בראשית כ"ז, א') כי בהתגבר הרוחני יחלש הגופני (ולכך הגר שהיתה גם כן ממדריגתו כמו שנתבאר במקום אחר דהגר בגימטריא יצחק אמרה הגם הלום ראיתי אחרי רואי (שם ט"ז, י"ג) וכבר נזכר לעיל (אות מ"ב)

קמדי' עיין חיי מוהר"ן – אות תקסג (קכ) ש'מעתי מרבנו וזכרנו לברכה שבימי אברהם אבינו היתה השכינה נקראת בשם שרה, ובימי יצחק בשם רבקה, ובימי יעקב בשם רחל ולאָה (הלכות בשר וחלב הלכה ב). וכן מוכר בזהר הקדוש מעין זה:

עיין תורה מט אות ה' – וזה פרוש (בבא מציעא נ"ט): 'אתתך גוצא גחן ולחיש', פ'רש רש"י: 'שמע עצתה'. כי פ'אמת: 'אשה יראת ה' (ד). היא בחינת עצה. כ'שהתפלה, הינו בחינת מלכות, כ'שפלות ובקטנות. בבחינת 'אתתך גוצא', בבחינת (שיר השירים ח'): 'אחות לנו קטנה', בבחינת (בראשית א'): 'את המאור הקטן', בבחינת עצתו נופלת (סנהדרין כ"ב ע"ן שם). צ'ריף להקים אותה, בבחינת (עמוס ט'): 'אקים את סכת דוד'. וס'פה זו שרה, כ'שכנתה ברוח הקדש (מגלה י"ד), ושרה זה מלכות. בבחינת (משלי י"ט): 'עצת ה' היא תקום', בבחינת (בראשית א'): 'שני המאורות הגדולים'. וזה: 'ולחיש לה', תקבל עצתה. וזה עליות התפלה שהיא בלחש (ה). שהיא עבודה שבלב:

עיין תורה עד – וזהו, כי יצחק הוא בחינת אלקים, כמו שכתוב (בראשית כ"א): 'יצחק עשה לי אלקים'. והוא בא מבחינת שרה, מדת מלכות, כמו שפ'רש רש"י (שם י"ז, ו) והוא מגמרא ברכות י"ג): 'ששרה על כל העולם, ודינא דמלכותא דינא' (גטין י').

וסגולת שני הפסוקים הנ"ל שמע וברוך שם מועילה להפריש עצמו מנשמת ערב רב כי בשני פסוקים אלו ביחד [א], יש י"ב תיבות, נגד י"ב שבטי יה, ומ"ט אותיות כד אותיות בשמע וכו' וכה בברוך שם וכו' [ב], כנגד מ"ט אותיות שבשמות שבטי יה, לכן באמירתם בכוונה נכלל ב"ב שבטי י-ה. וגם כל אות היא שער לתשובה כשמכווין בה לקבל עול מלכות שמים, כי מט כנגד מט שערי תשובה כמבואר בתורה עג תנינא. ובקבלת עול מלכות שמים הוא בחי' ים של שלמה כי כשמקבל עול מלכות שמים נכלל ב"ב השבטים שהם מרכבה לשכינה השלימה ועומדת איתנה על יב בקר/י היא מקווה טהרה המטהר מטומאת השפחה בישא, ואזי ממילא הוא נפרד מנשמותיהן דערב רב שהם מלכות הרשעה שאינם חפצים במלכות שמים, שהיא שפחה בישא אשה זונה כנ"ל, ונכלל בנשמות שבטי יה, בחי' אשה יראת ה' כי המלכות היא בחי' אשה, ועיקר תיקון המלכות הוא ע"י יראת שמים, אזי היא בחי' סגירת עינים בחי' אמונה בשעת קבלת עול מלכות שמים [ג], להורות שע"י קבלת עול מלכות שמים, הוא בבחי' עולימתא שפירתא דלית לה עיינין כך מכונה המלכות והאמונה השלימה שהיא דומה לעלמה יפה שמאמינה אמונה עיוורת בעצימת עינים סומכת ובטוחה בהש"י, וזהו שאמר שאין לה עינים דהיינו שרואה תמיד רק פנימיות ולא הולכת אחר הגלוי/ו¹ שהיא [ד] התאווה הידועה שכולה דמיון והליכה אחר העינים הגשמיות שכוללת כל המדות רעות של ע' לשונות כי שרש כולן היא פגם הברית והקשר עם הקב"ה ע"י שהלב זונה ופונה ממנו ית'.

אות ד

וכל זה כשיש לו לאדם הרהור באקראי בעלמא, אזי די לו באמירת שני פסוקים הנ"ל דהיינו שזו עיצה שתמיד טוב לקיימה, כי תמיד האדם בסכנה של פניה או בחי' פניה מהקב"ה ע"י הסתכלות על הבלי עוה"ז, וכשמקבל על עצמו עול מלכות שמים בברוך כנ"ל חוזר לדבקות בו ית' ולהסתכלות בפנמיות והשכל של כל דבר. אבל אם הוא ח"ו רגיל בהרהור ומחשבות טמאות של התאווה הכלליות ר"ל-רחמנא ליצלן - ה' יצילנו מהן [ה], ואינו יכול להפריד ממנה, אזי צריך ג"כ-גם כן להוריד דמעות בשעת קבלת מלכות שמים דהיינו בשעה שאומר קריאת שמע/ט. כי איתא'

^א שמע וברוך שם הנ"ל

^ב כה בשמע וכד בברוך שם- של"ה הקדוש פ' שלח ד"ה אבל מרגלים

^ג עיין אוהב ישראל פרשת וישב - כי נודע מספרים הקדושים כי ה"ב שבטים הם מרכבה להשכינה הקדושה ומקור מחצבתם ושורשם הרמה הוא מ"ב צירופי הוי"ה הקדוש סוד י"ב גבולי אלכסון

^ד גם דפ"ר היא ומתלו - הוא

^ה לשון המשנה ברכות ב' ב'

^ו כמבואר בתורה א' שהיצה"ר מכונה האי גלא דמטבע לספינתא שהוא היצה"ר החפץ בהתגלות ליבו ונמשך תמיד אחר הגלוי והחן של שקר ועי"ז מטביע את הפנמיות שהיא החן והחשיבות האמיתית

^ז במדבר רבה י' ב' הנ"ל זנות תלויה בעינים

^ח רחמנא ליצלן פי' השם ישמור

^ט עיין לק"ה ק"ש ד' אות טו - קריאת שמע עם דמעות מכניעין תאנות נאוף לגמרי. ועל כן זה שרגיל בהרהורים חס ושלום צריך לבבות בשעת קריאת שמע וכו' עין שם. וזה סוד (בראשית מו) ויבך על צואריו עוד, הנאמר ביוסף בשבא ליעקב. ואמר רבותינו זכרונם לברכה שיעקב היה אז קורא את שמע. זה בחינת סוד הנ"ל. בחינת בכיה בשעת קריאת שמע כדי לבטל תאנות נאוף שהוא רע הכולל מכלל ישראל שהיו תלויים בהם. כי יעקב ויוסף פחדא חשיבי. ועל כן הבכיה של יוסף וקריאת שמע של יעקב נחשב לאחד. וכל זה היה בשעת כניסת יעקב עם השבעים נפשות לגלות מצרים. שעקר הגלות היה בחינת הנ"ל. מה שצריכים הנפשות של בית יעקב להצטרף ולהתנסות בגלות של שבעים אמות ובתאוותיהן. שהעקר הוא תאנה הכללית שהוא רע הכולל כנ"ל. שזהו בחינת גלות מצרים (וכמבאר בהלכות פסח). ועל - כן אז בעת כניסתן לשם קרא יעקב את שמע. כי על ידי קריאת שמע מכניעין זאת התאווה. ויוסף הוסיף לבבות על צואריו אז כדי להשלים התקון הנעשה על ידי הבכיה בשעת קריאת שמע. כי יוסף ידע שהתאווה של מצרים גדולה כל כך עד שאין די לבטל והמת מצרים שהוא רע הכולל הנ"ל על ידי קריאת שמע לבד. רק צריכין גם לבבות בשעת קריאת שמע, וכנ"ל. כי עקר הבכיה שהוא לגרש המרה שחורה שפחה בישא וכו', שמשם תאנות נאוף. זה נעשה על - ידי יוסף דיקא. כי הוא היה לו הנסיון עם השפחה בישא נשג"ז ונדה, שפחה, גויה, זונה וכבש יצרו. נמצא שעקר המלחמה עם השפחה בישא הוא על ידי יוסף הצדיק. ועל כן הוא דיקא בכיה. לגרש בחינת השפחה בישא אמא דערב רב שהוא טחול מרה שחורה. לגרשה על - ידי הדמעות. ויעקב קבל אז על מלכות שמים בקריאת שמע. שבבחינה הזו מגרש יוסף הצדיק השפחה בישא על ידי הדמעות. כי עקר בחינת קריאת שמע נמשך מבחינת יעקב ישראל בבחינת שמע ישראל. ישראל סבא. שהוא נכלל באחודותו יתברך. בבחינת ה' אלקינו ה' אחד. ובבחינת יש לנו בני ישראל כח לקבל עלינו על מלכות

בספרים [יא] שהדמעות הם ממותרות המרה שחורה, ומרה שחורה היא טחול {תיקון נו}[יב]/י"ג שתפקידו לנקות את הדם ע"י שואב לתוכו את עכירת הדמים, ועל כן נעשה ברוחניות מרכבה לקליפה נוקבא דס"מ הנ"ל, שהיא בחי' מלכות הרשעה אשה זונה שמשם נשמותיהן דערב רב. וכשמוריד דמעות, אזי נדחין ויוצאין לחוץ המותרות, היינו התאוות ניאוף וכל פגמי הברית וכח ההתקשרות לכל דבר שבקדושה הבאים מעכירת דמים של טחול ומהמותרות שהם שקר ובמהותם פונים עורף להקב"ה שחותמו אמת, ועל ידי שמוריד דמעות בשעת קבל עולם מלכות שמים נפרד ממנו כל פגמי הברית וכולל נשמתו במלכות שמים :

שמים וליחד שמו יתברך בקריאת שמע בכל יום. כי יעקב ויוסף פחדא חשיבי. ועקר תקון נפשות ישראל לזכות לעמוד בנסיין בגלות מצרים שהוא בחינת הצרוף של התאווה הנ"ל, הוא על - ידי שניהם דיקא.

¹ בדפוס הרגסא - איתא בספר שבילי אמונה

יא * שבילי אמונה לרבי מאיר אלדרי נתיב ד' שביל א' סוף (ד"ה וחוש הראות) (בדפוס וורשא תרף דף לו:) ועיין לקמן תורה נא

² תיקון בא דף מט.:

י"ג תיקון כא דף מט. - והנה לאחר שפירש לעיל את ענין מוח לב וריאה צחינתם בקדושה, מצאנו עוד את הכבד והמרה והטחול, צחינתם צבטטרא אחרא, וזה שאמר פבד וטחול, דא סמאל ונחש הכבד רומזת על הס"מ, והטחול רומזת על הגחש שהיא אשת הס"מ, ונקראת נחש המורה על זכר, לפי שהיא מתגברת על בעלה ונותנת לו רחוק השיריים, ולכן נקראת גם יותרת הכבד כלקמן, ומפרש פבד אשא סומקא כבד הוא אש אדומה, דהיינו שהוא בחינת דין קשה, מרה אשא ויקא מרה רומזת על הבינה דקליפה (או על לאה דקליפה) והיא אש ירוקה, כבוד קו ירוק המקיף את כל העולם, כעין שיש צבינה דקדושה, טחול אשא אופמא טחול רומזת על הגוקבא דז"א דקליפה, שהיא אש שחורה, כי הטחול שואב כל עכירות הגוף, לכן דמו שחור, והוא קשה מדם אדום, כעין שאמרו חז"ל (מש' נדה דף י"ט פ"ג) שחור אדום הוא אלא שלקה מרוב העכירות, יותרת פליא דכלהו יותרת הכבד שהיא הגוקבא דקליפה כוללת את כולם, ור"ל כשנכללו בעשר ספירות ענה עשרה אורות למלכות דקדושה, שעל ידם היא נעשית פרוץ שלם, אז היא נקראת יותרת הכבד (במבואר בע"מ ש"ח פ"ג).

ומפרש עוד פבד וטחול שהם סמאל ונחש שהם הזו"ן דקליפה, הגה פבד, אל אחר הכבד שהוא הס"מ נקרא גם אל אחר, מרה סם מות דיליה מרה התלויה בכבד היא סם המוח שלו, דהיינו בחינת בינה דקליפה, שהיא נותנת החיות לזו"ן דקליפה, ונקראת סם המוח כי הקליפות הם כבוד המוח, ומפרש עוד טחול נחש נוקבא דיליה טחול רומז על הגוקבא של הס"מ הנקרא נחש כנ"ל, חלב טמא והוא כנגד חלב טמא שיש מן האמתים ולמטה, ומרה איהו חרבא דמלאך המות ומרה שהיא הבינה דקליפה, היא החרב של המלאך המוח, כי היא שורש הקליפות שמהם צאה המיתה, כמה דאת אמר כמו שנאמר ואחרייתה מרה כלענה כי יש בחרבו של מלאך המוח טפות מרוחות, חדה פחב פיות כנגד חרבו של המלאך הגוה. ובאורייתא דאיהו סם חיים וצפונימות התורה שבבינה שהיא סם חיים, ור"ל בכח הבינה המתלבשת בז"א כבוד מוחין שהם החיים שלו, איהו טמא אתעברא מן עלמא (ה"ג ד"ה) ר"ל הסם הגוה שהיא הבינה דקליפה עוברת ומתבטלת מן העולם. (ו"מ ומפד"ש)

וכבד דהוא אל אחר וכבד שהוא רומז על הס"מ שהוא אל אחר והוא ז"א דקליפה, בתרועה דאיהו רוחא מתעברא מן עלמא בכח התרועה שהוא סוד הרוח והוא ז"א דקדושה, עובר ומתבטל מן העולם, טחול דהוא נחש טחול שהוא רומז על הגחש שהיא הגוקבא דקליפה, בשברים דאיהו נפש מתעברא מן עלמא בכח הגברים שהוא סוד הנפש, והיא הגוקבא דקדושה, עוברת ומתבטלת מן העולם, מרה דהוא סם המוח מרה שהיא רומזת על סם המוח שהיא הבינה דקליפה, בתקיעה מתעברא מן עלמא בכח התקיעה שהיא סוד הגשמה, והיא הבינה דקדושה, עוברת ומתבטלת מן העולם. (ו"מ ומפד"ש) זכאה איהו דכליל נשמתא ורוחא עם נפשא אשרי לו למי שטבל וממשיך את כח הגשמה והרוח להאיר לנפשו, בקלא דאורייתא על ידי קול התורה, דהיינו שלומד תורה בקול רס, דבאורייתא אתתקפון כי על ידי התורה מתחזקים הנ"ר שלו, ואמר דכל מאן דלא אתעסק באורייתא כי על מי שאינו עוסק בתורה, שהיא חיות ומזון הנ"ר, חליש נשמתיה רוחיה ונפשיה נחלשים כחות נשמתו ורוחו ונפשו, עילא ותתא למעלה בשרשם, ולמטה בחלקי הנ"ר שבגופו. (ו"מ)

עתה חוזר לננין הגוקבא דקליפה, ואמר ויותרת הפבד היא הגוקבא דס"מ, (ה"ג גר"א וכן להלכה) איהו זונה היא נקראת זונה, כי היא המפתח את בני אדם לזנות רח"ל, ונחשב להם כאילו זנו עמה, שיריין איהו היא עושה עממה שיריים, אבל לכל אלהים אחרים מתתקפא היא הגותנת תוקף וחוזק לכל אלהים אחרים שהם כחות החיוניים, על ידי הגזרון הקדושים שהיא גוזלת מבני ישראל כשהכשילה אותם בעבירה. ואמאי אתקריאת יותרת הפבד ולמה הגוקבא דקליפה נקראת יותרת הכבד, כי מלשון זה משמע שנעשית יותרת וטפלה לבעלה הנקרא כבד, אבל אינו כן אלא הענין הוא להפך בתר דעביד נאופא עם פלהו כי אחר שהיא עושה נאופים עם הכל, ור"ל אחר שהכשילה בני אדם לזנות, שנחשב להם כאילו נאפו עמה, יהיבת שיריין לבעלה אחר כך היא נותנת שריים לבעלה, ור"ל שהולכת לבעלה ומתחממת בו, ולוקחת ממנו כח לחזור ולזנות עם בני אדם, ועלה אתמר ועליה נאמר כי בעד אשה זונה כי צבוע חמדת אשה זונה, שהיא הגוקבא דקליפה שנפתח על ידה לזנות, עד פבד לחם (פי' יבא האדם לעניות עד כי ישאל כבד לחם, שהוא לחם שלם), ומפרש שמלת "לחם" היא כמו לחם, והיינו דאיהו אתחממת מפבד שהיא מתחממת מבעלה הס"מ הנקרא כבד, ור"ל כשהיא נשארה כבר בלי כח לזנות, הולכת להתחמם מבעלה לקבל כח מחדש. (ו"מ)

וטחול (דף מט): איהו שחוק הפסיל הטחול שהיא הגוקבא דקליפה, והיא המביאה לשחוק את הכסיל, ור"ל שהיא מראה פנים שחוקות לעוברי עבירה, (ומבואר במ"ם בדפוס דף ס"א ע"ג, כי בטחול הוא ענין השחוק) ועליה אתמר ועליה נאמר (שם דף ע"ג ע"א) אם ראתי רשע שהשעיה משחוקת לו אל התגרה בו הרי יש רשע שהגוקבא דקליפה הנקראת "שעה" מראה לו פנים שחוקות, בגין דאיהו שאול תחתית לפי שחוק טומאתו של הרשע הוא כשארול תחתית, דאתמר ביה שנאמר בו צדיק ממנו בולע ליק אשון לו כח כנגדו הוא בולע, אבל צדיק גמור שהוא שומר הברית דהיינו היסוד הנקרא לדיק, אינו בולע כי בקדושתו מתגבר עליו, וזה הרשע הוא כמו הס"מ שעליו אמרו חז"ל (שם דף ע"ג ע"א) פבד פועם וקטיל כבד כועס והורג, ור"ל שזה הרשע צבועו הורג לדיק שאינו גמור. (ו"מ ומפד"ש)

..... אבל יותרת הפבד שהיא הגוקבא דס"מ, לא יהיבת לבעלה אלא שיריין ופסולת היא אינה נותנת לבעלה אלא השיריים והפסולת, דהיינו את המחשבות זרות של בני אדם שהם המין שלה שמעלה אותם לבעלה, ומפרש ופאי ניהו בעלה ומי הוא בעלה, כי יש כמה בחינות בדבורא דקליפה, ואמר פבד אל אחר הוא כבד הנקרא אל אחר שהוא הס"מ שהוא הזו"ן דקליפה, ומאלין שיריין דנטיל מנה ובכח אלו השיריים שהם העונות והמחשבות זרות שהס"מ מקבל מהגוקבא שלו, הוא עולה ומקטרג למעלה, ומתעוררים דניים על ישראל רח"ל, וזו אתעביד דם טחול חשוף ואופמא נעשה דם הטחול חשוף ושחור, ור"ל הגוקבא דקליפה הנקראת טחול מתמלחה דניים קשים על ישראל, ומה שהיתה תחלה טחול שחוק ומראה פנים שחוקות לעוברי עבירה, עתה היא נפתח להם לפנים של זעם וכעס רח"ל, ואמר הוא נחש רמאי דפתי לחוה דאיהו לבא הטחול הוא הגחש הרמאי שפיתה את חוה שהיא סוד הגב, ור"ל שעל ידי זה נפתחה המלכות הנקראת לב, וגרם לה מותא וגרם לה לחיות הקליפה ששם ענין המיתה. (ו"מ ומפד"ש)

וזוה שתרגם ירושלמי נ"א שתרגם יונתן כת"י על פסוק (במדבר כה) ו' והמה בוכים פתח אהל מועד דהיינו בשעה שבנות מואב באו למחנה ישראל בשיטים ונעשה אנדרלמוסיא וזימה במחנה ישראל ונשיא שבט שמעון התיר זנות עם בת אל נכר/טו, באותה שעה היו משה ואהרן עומדים בפתח אהל מועד בוכים/טז, ופירש התרגום יונתן, **בכייז וקוריז את שמע/יז**. וזה לא עשו אלא כדי להנצל מהרהור של אשה זונה כי ע"י הדמעות יוצא עכירות הדמים הגורם לפגם הברית, **שהיא קליפה הקודמת לפירי, ולבא להתגלות התורה** /טז כי מעשה זה היה בערבות מואב בשיטים בסוף מ' שנה, ומשה רבינו היה צריך לגלות להם עוד ספר חמישי, ספר דברים שלם מהחומש שעדיין לא קבלו, והוא משנה נקרא תורה, התורה של הצדיק משה, שעל ידה היו צריכים לקבל נשמה חדשה. ונראה שגם הכניסה לארץ ישראל היתה מוחין חדשים שלא היו להם במדבר כיצד לעבוד את ה' תחת גפנו ותאנתו ועבודת האדמה וכו' ולהכין בגדים ונעלים לשאוב מים ולהגן מפני אויבים, מעשים שבמדבר לא הוצרכו להם כי קבלו הכל מוכן וכל הדור ההוא גם במצרים לא היו, ומעולם לא ראו חיים כאלה מגושמים כי כולם נולדו במדבר, ומסתמא היו כולם צריכים חיזוק עצום באמונה כיצד להשאיר דבוקים בהקב"ה גם בגשמיות כזו/כ: :

אות ה

^{יד} נוסח אחר זה נוסף בתרלו עפ"י כתיי בסוגרים ובתשכס מחק תיבת ירושלמי ואת הסוגרים וכתב - וזה שתרגם יונתן (ונראה טעמו כי בגרסת התרגום ירושלמי שלנו לא נמצא) **טו במדבר פרק כה (ו) והנה איש מבני ישראל בא ויקרב אל אחיו את המדינית לעיני משה ולעיני כל עדת בני ישראל והמה בכים פתח אהל מועד:**

תרגום יונתן (ו) והא גבר מבני ישראל אתא ואחד בבלוריתא דמדיניתא וקריב יתה לות אחוהי למחמי משה ולמחמי כל כנשתא דבני ישראל עני וכן אמר למשה מה דא למקרב לגבה ואין אמר את דאסירא היא הלא את נסיבת ית מדיניתא ברת יתרו וכדי שמע משה רתח ואשתלי ואינון בכייז וקוריז שמע וקימין בתרע משכן זמנא:

^{טז} **הריצ"ח שיעור א' ביאר כאן בשם ר' חיים זוננפלד זצ"ל שביאר פעם את סברת זמרי שכוונתו היתה להציל מע"ז ע"י שיקל בזנות (בוה רמו על המזרחי) וביאר הריצ"ח - זמרי ראה ויחל העם לזנות בשיטים דהיינו החל לשוטט (אור החיים) וכמ"ש ששאל הקב"ה את השטן מאין אתה בא וענה לו מושט בארץ כי מזה שעיניהם של בני אדם משוטטות בארץ מזה נעשה לו הכח. וזמרי ראה שע"י זנות נתפתחו ע"י בנות מואב לפעור וע"ז, ורצה זמרי לקנא על ע"ז, לכן ויקרב את המדינית דהיינו שטען ע"י שנקרב אותן אלינו, אזי אע"פ שנשלם בזנות אבל לפחות לא יכשילו אותנו בע"ז, דהיינו שהיה מוכן לשלם בזנות כדי להנצל מע"ז. וזהו שטענו שבטו שבט שמעון על פנחס ראיתם בן פוטי זה שאבי אמו פטם עגלים לע"ז, ולכאורה מה הקשר טענה זו למעשה הקנאות שלו על זנות? אלא שהם טענו שכיון שאבי אמו פטם לע"ז לכן נכדו לא כל כך רגיש לענין ע"ז, ולכן קינא על זנות אע"פ שכאן היא עבירה לשמה כדי להנצל מע"ז. אבל התרגום יונתן מבאר את האמת, דהיינו מה פרץ ממשאל וישראל שעמו באותה שעה שזמרי חטא בזנות הם עמדו בפתח האהל בוכים וקוראים את שמע, ולכאורה מה הקשר? אלא שהם הבינו את מה שנעלם מזמרי, דהיינו את הקשר בין זנות לע"ז, והתיקון לזנות הוא דייקא שמע דהיינו יחוד שמע ישראל. עוד ביאר שמה שנתעלמה ההלכה ממשה רבינו מה הדין של בועל ארמית, זה רמו שפגם הזנות כבר הגיע למוחין. עוד ביאר שהמדינים שחשבו לפתות לע"ז מכח זנות, משמע שהם כן הבינו את מה שלא הבין זמרי דהיינו את הקשר ההדוק בין זנות לע"ז.**

^{יז} **צ"ע כי "המה בוכים" הכוונה שם למשה וכל עדת ישראל שהיו עימו כמבואר בתרגום. ולדברי רבינו בכו כדי שיצא עכירת הדמים של תאוות ניאוף בדמעות ותתבטל התאוה. וקשה עיין תורה עב שכל מי שיש בו מעט דעת וכ"ש צדיקים אין תאוה גשמית מעכירת הדמים אלא היצה"ר שלהם מלאך קדוש וכל ניסיונם אינו אלא בהמתקת הדינים. ונראה עפ"י דברי רי"צ הנ"ל שזה שמה שכתב הלכה של קנאים פוגעים בו הוא איזה בחי' של פגם הזנות שבישראל פשט כפשוטו ובגדולי הדור פגם קצת במוחין, ועל זה הבינו שצריך לקבל עול מלכות שמים עם דמעות להוציא העכירות דמים שהגיע למוחם בדקות.**

^{יח} **עיין לקוטי תפילות** שהוא בכי מתוך שמחה ועיין ש"י למורא משפטים כב יח ועל תנא דבי אליהו ה' א' בשם רמתים צופים שבכי של עצבות נקרא דמעה לשון דמוע וערבו, והוא מדוחק הלב ומח עכור, אבל בכי מתוך שמחה הוא ממח צלול ולב ישר.

ליקוטי תפילות ח"א תפילה לו אות ותקלא: וְעֹרְנֵי בְרַחְמֵיךָ הַרְבִּים לְקַבֵּל עָלַי תְּמִיד עַל מַלְכוּת שְׁמִים בְּאַהֲבָה וְאֶזְכָּר לְהַצִּיל אֶת נַפְשִׁי מִהַרְהוּרִים רָעִים עַל יְדֵי אֲמִירַת שְׁנֵי פְסוּקִים אֵלּוּ שֶׁל קִבְּלַת עַל מַלְכוּת שְׁמִים שֶׁהֵם: "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְדוּד אֱלֹהֵינוּ יְדוּד אֶחָד בְּרוּךְ שֶׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד" וְתוֹפְנֵי הַלְוִיּוֹת רְגִיל תְּמִיד לֹמַר בְּכָל פֶּעַם אֵלּוּ הַפְּסוּקִים כְּכֹנֶה גְדוּלָּה וְעֶצְוִיָּה וּבְשִׁמְחָה גְדוּלָּה וּבְמִסְרֵית נֶפֶשׁ וְתוֹעֲזֵר אֶת לִבִּי בְּאַהֲבָה וְתִשְׁקֶנּוּ וְתַפְצֶנּוּ גְדוּלָּה אֵלַי, עַד שְׁאֶזְכָּר לְהוֹרִיד דְּמֵעוֹת בְּשַׁעַת קִבְּלַת עַל מַלְכוּת שְׁמִים בְּשְׁנֵי פְסוּקִים הָאֵלּוּ וְאֶזְכָּר עַל יְדֵי זֶה לְקַבֵּל וְלַחֲמֹשׁ עָלַי מַלְכוּת דְּקִדְּשָׁה, וְלַחֲכִנֵּיעַ וְלִשְׁבֹּר וְלַעֲקֹר וּלְבַטֵּל מַלְכוּת הַרְשָׁעָה מִן הָעוֹלָם שֶׁהִיא תְּאוֹת נְאוּף, שֶׁהִיא שִׁפְחָה בִּישָׂא אִשָּׁה זוֹנָה וְתַבְרַח הַשִּׁפְחָה מִפְּנֵי גְבֻרָתָהּ, כְּמוֹ שְׂתוּבוֹ: "מִפְּנֵי שְׂרֵי גְבֻרָתִי אֲנִי בּוֹרַחַת" וְאֶזְכָּר בְּכֹחַ הַלְּגִבִּיר וְלַחֲמֵיךָ "אִשָּׁה יִרְאֵת יְדוּד" עַל הָאִשָּׁה זוֹנָה וְתַכְנַע וְהַפֵּל הַשִּׁפְחָה לְפָנֵי גְבֻרָתָהּ וְתַבְרַח מִפְּנֵיהָ, בְּאֶפֶס שְׁאֶזְכָּר לְבַטֵּל מִפְּנֵי תְּאוֹת נְאוּף, וְלַחֲתֹבֵר עַל כָּל הַהַרְהוּרִים רָעִים, לְגַרְשָׁם וְלִשְׁבֹּרָם וְלִבְטָלָם מִעָלַי בְּבִטּוֹל גְּמוּר מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם.

^ט **עיין פל"ח** שכתב נראה שרמו כאן טעם שהתגררו בהם קליפת מואב כל כך כי בערבות מואב היו צריכים לזכות להתגלות המשנה תורה ספר דברים

^כ **לפי המבואר** באריז"ל שדור המדבר היו דור דעה ענפי הדעת של משה רבנו בני לאה, ודור שנכנס לארץ היו במדרגת רחל לכאורה עוד יותר צ"ע. ונראה שאדרבה כי בארץ היו צריכים יותר תמימות, וברוב הדעת שהיה להם במדבר יותר קשה לחיות בתמימות.

וכשבא להתגלות התורה, אזי נעשה מההתגלות נשמות חדשות, כמ"ש בפיוט אזמר בשבחין שחיבר האריז"ל שנהגים לשיר בליל שבת שם בבית השמיני [כא] לְמַעַבְד נְשָׁמַתִּין וְרוֹחִין חֲדָתִין בְּתַרְתִּין וּבְתַלְתִּין, תרתין ותלתין פי' שלשים ושתים היא רמז להתורה שיש בה ל"ב נתיבות החכמה [כב]/[כג] והמשך הפיוט וּבְתַלְתָּא שְׁבִיזִין – ובשלשה ענפים, היינו רמז לתורה שמכונה אורייתא תְּלִיתָאִי – תורה משולשת, כמבואר בגמרא {שבת פח.} וְשַׁנְקְרָא תוֹרָה מְשׁוּלְשֶׁת כִּי יֵשׁ בָּהּ תוֹרָה נְבִיאִים כְּתוּבִים.

מוהרנ"ת לא ציין לגמרא זו בשבת, אלא הטשינער רב, וצ"ע האם כוונתו באמת לפשט המבואר שם, או שזה רק ציון למקום שכך התורה נקראת, דהיינו שאפשר שכאן "אורייתא תליתא" הכוונה להמשך המבואר בספר היצירה הנ"ל לשלשה ספרים סופר וסיפור/כ"ג, שהן השרש לל"ב נתיבות, (וקמ"ל שהצדיק ממשיך מאור הפשוט שרש התורה לג' ספרים ולל"ב נתיבות נסתרות ומשם מצייר התגלות תורה ונשמה לאנשיו המקושרים אליו בשמיעת תורתו לכל אחד כפי תפיסתו).

כא בזמר אזמר בשבחין שכתב האריז"ל ומזמרים בליל שבת בסעודה ראשונה.

כב תחילת ספר היצירה ועי"ש פי' הרמ"ק חילוק בין נתיב שהוא נסתר לדרך שהיא גלויה. ועי"ש ובפרסד רמונים יב ב' של"ב אלקים הכוונה לבינה הנקראת אלקים, ושם מתחיל להתגלות תעלומות החכמה, וכנראה שעל כן נקרא נתיבות כי בבינה ההתגלות היא בנתיב צר מאד, ורק בדעת מתגלה כדרך גלויה. ואע"פ שמדובר באלקים דבינה גמט' טבע, דהיינו בבחי' הבריאה הגשמית כמבואר בפסוקים, כנראה עדיין נקרא נתיב כי לא יצא לגילוי ממש, רק ביום השישי כמבואר בפרש"י בראשית ב' ה' על הפסוק "וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר וכו' ואדם אין לעבוד את האדמה". ופרש"י כשנגמרה בריאת העולם בששי קודם שנברא אדם וכל עשב השדה עדיין לא צמח ובג' שכתוב "ותוצא", לא יצאו אלא על פתח הקרקע עמדו עד יום ו' ולמה כי לא המטיר ומה טעם לא המטיר לפי שאדם אין לעבוד את האדמה ואין מכיר בטובתן של גשמים וכשבא אדם וידע שהם צורך לעולם התפלל עליהם וירדו וצמחו האילנות והדשאים:

כג ספר יצירה (מיוחס לאברהם אבינו) – גרסת הרמ"ק – פרק א – משנה א' – בשלשים ושתים נתיבות פליאות חכמה חקק י"ה יהו"ה צבאות את עולמו בשלשה ספרים בספר וספור (נוסח אחר – אלהי ישראל אלהים חיים ומלך עולם אל רחום וחנן שוכן עד וקדוש שמו):

פירוש הרמ"ק – ב' של בשלשים ישמש לשתי פנים, או בשלשים ירצה בעצם השלשים ושתים חקק הכוונה שהיו הל"ב מקום חקיקת צורת העולם, או בשלשים ירצה שהל"ב היו חוקקים צורות העולם. ושתיהם אמת, כי ראשונה חקק והמציא ענין מציאות העולם בל"ב נתיבות, ואחרי כן בל"ב הוציאה לחוץ. ואולם הכרח ל"ב אלו הוא ממה שבא בתורה במעשה בראשית ל"ב פעמים נזכר שם אלהים. ואלו הם אחד לאחד: א' בראשית ברא אלהים, ב' ורוח אלהים, ג' ויאמר אלהים יהי אור, ד' וירא אלהים את האור, ה' ויבדל אלהים בין האור, ו' ויקרא אלהים לאור, ז' ויאמר אלהים יהי רקיע, ח' ויעש אלהים את הרקיע, ט' ויקרא אלהים לרקיע, י' ויאמר אלהים יקונו המים, י"א ויקרא אלהים ליבשה, י"ב וירא אלהים כי טוב, י"ג ויאמר אלהים תדשא, י"ד וירא אלהים כי טוב, ט"ו ויאמר אלהים יהי מארת, י"ו ויעש אלהים את שני וכו', י"ז ויתן אותם אלהים, י"ח וירא אלהים כי טוב, י"ט ויאמר אלהים ישרצו המים, כ' ויברא אלהים את התנינים, כ"א וירא אלהים כי טוב, כ"ב ויברא אותם אלהים, כ"ג ויאמר אלהים תוצא הארץ, כ"ד ויעש אלהים את חית, כ"ה וירא אלהים כי טוב, כ"ו ויאמר אלהים נעשה, כ"ז ויברך אלהים את האדם, כ"ח בצלם אלהים, כ"ט ויברך אותם אלהים, ל' ויאמר להם אלהים, ל"א ויאמר אלהים הנה, ל"ב וירא אלהים את כל אשר עשה; הנה אלו הם שמות ל"ב נתיבות, וכן מגאם הרשב"ע ע"ה בתיקונים. ועל ידם כל מעשה בראשית מראש ועד סוף. ואולם נקראים נתיבות, להיות הנאצלים האלו דרך וצנור של השפע הבא אל הנבראים כל אחד ואחד כפי מקום שורש בריאתו על ידי הנתיב ההוא, והם דרכים של האור והשפע. ויש חילוק בין נתיבות לדרכים, כי הדרכים נגלים והנתיבות נסתרים. וכן כתיב עמדו על דרכים וראו ושאלו לנתיבות עולם, הנה שבדרכים אמר עמדו וראו ובנתיבות אמר ושאלו, להיותם נסתרים. ונתיבות הם בחכמה זכר, ודרכים בבינה נקבה, ואחר גלויים למטה מהת"ת אל המלכות אפשר יקראו דרכים. ולהיותם בחכמה ונגלים בבינה, לכך אמר פליאות חכמה, פירוש הם פליאות מהכתר ועלמות בחכמה ומתפשטים ונגלים בבינה. ועם זה יובן למה באו נתיבות אלו בתורה בשם אלהים שהוא הבינה, ולא באו בשם י"ה שהיא בחכמה, מפני שעקר גלויים של מעשה בראשית הם בבינה, כי חכמה עולה כמנין גל"ם ובינה שם יבנ"ה. וכן אלה"ם כמנין הטב"ע, להורות העלם הדברים בחכמה וגלויים בבינה. וכן הבינה נקראת מעשה בראשית, פירוש בראשית חכמה מעשה בינה. וענין מציאות ל"ב אלו בבינה פירשו בוהר והעתקנו למעלה, ופירשנוהו כדחזו בשער י"ב סימן ו':

כד שבת דף פח. – דרש ההוא גלילאה עליה דרב חסדא בריך רחמנא דיהב אוריין תליתאי לעם תליתאי על ידי תליתאי ביום תליתאי בירחא תליתאי כמאן כרבנן: פרש"י – עליה דרב חסדא. לפני רב חסדא לפי שרב חסדא יושב והדרשן עומד קאמר עליה דדומה כמו שהעומד למעלה מן היושב: אוריין תליתאי. תורה נביאים וכתובים: לעם תליתאי. כהנים לויים וישראלים: על יד תליתאי. משה תליתאי לבטן מרים אהרן ומשה: ביום תליתאי. לפרישה.

כה בגרסת ספר היצירה כתוב ספר וספור, אבל בליקוטי הלכות הגרסא ספר וספור וסיפור. עיין שם הלכות ערב ד' ז' – וְשִׁלַּשׁ בְּחִינֹת אֱלוֹ שְׁכָלָיוּלִים בְּכֹל סֵפֶר הֵם שְׁלִשָּׁה סְפָרִים הַנּוֹפְרִים בְּסֵפֶר יִצְרָה שְׁבָהָם נִבְרָא כֹּל הָעוֹלָם וּמְלֵאוֹ, כְּמוֹ שְׁכָתוּב שָׁם בְּמִשְׁנֵה א, בְּשִׁלְשִׁים וּשְׁתַּיִם נְתִיבוֹת פְּלִיאֹת חֲכָמָה חֲקַק יִתְבָּרַךְ וְכוּ' אֵת עוֹלָמוֹ בְּשִׁלְשָׁה סְפָרִים בְּסֵפֶר וְסוֹפֵר וְסוֹפּוֹר, שְׁהֵם שְׁלֹשׁ בְּחִינֹת הַנִּלְשָׁל, שְׁכָל בְּחִינָה כְּלוּלָה מִכָּל עוֹלָם וְעַל כֵּן כֹּל בְּחִינָה מֵהֵם נִקְרָא סֵפֶר. וְזֶה בְּסֵפֶר וְסוֹפֵר וְסוֹפּוֹר, כִּי סֵפֶר וְסוֹפּוֹר זֶה בְּחִינַת הַקְּלָף וְהַדִּיּוֹ שְׁכָל אֶחָד הוּא עֵקֶר הַסֵּפֶר. וְסוֹפּוֹר הוּא בְּחִינַת הַקְּלָמוֹס הַמְּצִיָּר הַדִּיּוֹ עַל הַסֵּפֶר וְהוּא נִקְרָא סוֹפּוֹר, כִּי מִגּוֹף הַקְּלָמוֹס לֹא נִשְׁאָר כְּלוּם בְּהַסֵּפֶר, כִּי אֵין נִשְׁאָר בְּהַסֵּפֶר כִּי אִם הַקְּלָף וְהַדִּיּוֹ, וְעַל כֵּן כָּל אֶחָד מֵהֵם נִקְרָא בְּשֵׁם סֵפֶר בְּחִינַת סֵפֶר וְסוֹפּוֹר, אֲבָל מִהַקְּלָמוֹס אֵין נִשְׁאָר בּוֹ כְּלוּם בְּהַסֵּפֶר, אֲבָל כָּל עֵקֶר הַסֵּפֶר לֹא נִעֲשֶׂה וְנִצְטִיָּר כִּי אִם עַל יְדֵי הַקְּלָמוֹס וְהוּא בְּחִינַת סוֹפּוֹר כִּי הַקְּלָמוֹס הוּא בְּחִינַת הַלְשׁוֹן וְהַדְּבָר בְּחִינַת הַלְשׁוֹן עַט סוֹפֵר מְהִיר, כִּי עֵקֶר הַסֵּפֶר מֵהַסֵּפֶר מְסַפֵּר גְּדֻלְתוֹ וְגִבּוֹרְתוֹ יִתְבָּרַךְ הוּא עַל יְדֵי הַקְּלָמוֹס שְׁהוּא הַמְּצִיָּר וְחוֹקֵק הָאוֹתִיּוֹת בְּדִיּוֹ עַל הַקְּלָף וְהוּא בְּחִינַת הַלְשׁוֹן קְלָמוֹס הַלֵּב.

כי ג' ספרים ספר סופר וסיפור ביאר הרמ"ק שהם חב"ד חכמה דאצילות. דהיינו שחכמה הוא ספר חתום, בינה היא מספרת ומגדת את כל הנעלם בחכמה. ודעת הוא הסיפור. והם ג' אלקים הנזכרים בפרשת "ויכולו" שהם שרש הכל, "ויכל אלקים" – בחכמה, "ויברך אלקים" – בבינה, "אשר ברא אלקים" – בדעת. וג' הספרים הם המקור ל"ב נתיבות" ונעלמות, ובבינה הנקראת אלקים הן חוקקות ומתגלות בבחי' ל"ב אלקים שבמעשה בראשית, שבהם נברא העולם ובינה נקראת עולם/י.¹⁰

לפי זה אורייתא תליתאי הפירוש שבשרשה היא ג' ענפים היוצאים מגזע אחד, ואח"כ הן ל"ב נתיבות, בהן כלול עשרה מאמרות, ובחכמה הכל אור פשוט ובבינה מתחיל להצטייר ולהתגלות, וכך מעולם לעולם עד שנברא עולם הגשמי בלב נתיבות אלקים נעלמות, עד שנברא אדם שהתפלל, הוא הצדיק שמוציא את הבריאה לפועל בתפילה ובתורה/י.¹¹

נמצא כשהצדיק מגלה/י¹² איזה דבר תורה, אזי מוריד נשמתין חדתין דהיינו שע"י שבאים לצדיק לשמוע ממנו תורה, אזי התורה של הצדיק מוציאה מכח אל הפועל לכל אחד את התורה הכלולה בכח בנשמתו/י, כי הצדיק ע"י תורתו מוריד **לכ"א** – לכל אחד **מהשומעין את התורה [ל"א]** שלו, דהיינו השומעים המקורבים אליו ומקושרים/י¹³ בתורתו, מוריד לכל אחד **לפי בחינתו ותפיסתו/י¹⁴** עיין תורה מז תנינא שצדיק שלא יודע לומר תורה באופן לא ישמע שום אחד מהשומעין מה שאינו לפי מוחו והבנתו, אסור לו לומר תורה :

כל ההקדמות הנ"ל היו לבאר מדוע צריך לשמוע תורה מהצדיק דייקא, וגם כששומע מהצדיק, כמה צריך לצעוק כיוולדת, לשבר הקליפה, כדי להבין את דברי הצדיק, כי רק על ידו, אם זוכה להבין, התגלות התורה שעל ידה זוכה לנשמה חדשה, ובלי הצדיק יכולה התורה להיות סם המוות. ובהמשך יבאר שגם לצדיק צריך לבא עם תיקון הברית, דהיינו בביטול לצדיק שהוא שומר הברית.

טעם שכל אחד תופס בתורה כפי בחינתו **כי התורה יש לה שני כחות להמית** דהיינו לגרום לו להיות רשע הנקרא מת בחייו **ולאחיות** או לתת לו השגה וכח וחיות להמליך על עצמו את הקב"ה. כי היא אור

¹⁰ פירוש הרמ"ק לספר יצירה פ"א הנ"ל – לכך נאמר שהם שלשה ספרים מקור ל"ב נתיבות, והם שלשה אלהים הנזכרים בפרשת ויכולו, שהיא בלי ספק כלל כל מעשה בראשית. והם ויכל אלהים בחכמה, ויברך אלהים בבינה, אשר ברא אלהים בדעת. והם ספרים בלי ספק, שהם היו ספרים המספרים לכל הנתיבות וראש אליהם. וכן פירש הרשב"י ע"ה בתיקונים. וזהו שאמר חקק וכו', ותדע בכח מי היתה החקיקה זו, בכח שלשה ספרים שהם ספר חכמה שבה כתיבת כל הדברים, וספר בבינה לשון מספר שהיא מספרת ומגדת כל הנעלם בחכמה, וספור, אית דגרסי ספור, ועיקר הגירסא סיפור, כי הדעת הוא הדבר הנספר בחכמה ובבינה שהוא כלל שש קצוות.

¹¹ כך מבואר שם בביאור הרמ"ק פ"א סוף אות א' זה לשונו – וכן נוטים דברי הרשב"י ע"ה בפרשת תרומה בענין שנרמזו במשנה זו ארבעה בחינות, האחד ל"ב שהם מסתעפים מאות י' חכמה, עשרה מאמרות בחינה שנית, הבחינה השלישית שלשה ספרים שהם שלשה נקודות של אות יו"ד, דהיינו שלשה עוקצים חכמה ותבונה ודעת, דהיינו אותיות יו"ד כנודע. וכלם יו"ד אחת חכמה, בחינה רביעית שמכחה נמצאת הבינה הנקראת עולם שהם כלל הנמצאות כולם. וזה למעלה באצילות וימשך עד התפשטות הנמצאות למטה:

¹² בבחי' ומעין מבית ה' יצא בחי' התפלה שמשם יוצא מעין החכמה והתורה כמבואר בתורה ח' אות ז' – כי תפלה הוא בחינת חדוש העולם, כי תפלה הוא שמאמין שיש מחדש אשר בידו לעשות כרצונו לשנות הטבע, והוא בחינות בריאה בכח, כמו שכתוב (תהלים ק"ד): "כלם בחכמה עשית", שהוא בחינת התפלה שמשם יוצא מעין החכמה כנ"ל; והתורה היא בחינת בריאה בפעל, כמו שכתוב (משלי ח): "ואיהיה אצלו אמן" אמן, לשון פועל, כי בהתורה נברא העולם. וכשתפלה על איזה דבר, הוא בחינת חדוש העולם והוא בחינת בריאה בכח, והוא בחינת התעוררות החכמה שהוא בתפלה, כנזכר לעיל: "ומעין מבית ה' יצא", זה התפלה, כי שם נתעורר החכמה כנ"ל, ומשם נמשך המעין הוא החכמה אל התורה, ושם יוצא אל הפועל, כמו שכתוב (משלי ב): "מפיו דעת ותבונה", כי בהתורה הוא התגלות החכמה, ועל ידי זה נעשה מעין גנים, שהמעין משקה הגן, ועל ידי זה אתרביאו עשבין ודשאין כנ"ל:

¹³ לכאורה קשה למה צריך להגיע לצדיק הרי עד כאן ביאר היטב שכל אחד כפי שירתו את הקליפה כן זוכה בעצמו לפרי. ועוד צ"ע כי לקמן מבואר שהתורה יורדת מלמעלה בלא ציור ומצטייר לכל אחד כפי הכלי שלו וא"כ מה יועיל הצדיק ממה נפשך אם מוריד את חלקי תורה א"כ יצטייר לפי הכלי שלי ואם זה חלקו בתורה מה יועיל לי. ונ"ל כי מבואר לקמן מבלעם הרשע שיש אפשרות לצייר את האור כבר למעלה וכן מבואר בתפילת מוהרנ"ת על תורה זו נמצא שאדרבה אנו באים לצדיק בגלל שהכלים שלנו פגומים ובכח הצדיק להוריד את התורה מלמעלה בקצת ציור לטובה שע"ז כבר בנקל יותר לנו לציירם אפילו בכלים שלנו. ועיין תורה קפח שכל האבדות אצל הצדיק הכוונה לחלקי בתורה שנאבד ונשכח מני כשנולדתי. הרי שכשהצדיק מוריד תורה המוריד לכל אחד חלקו בתורה דייקא. ועיין תורה יג ותורה כ' כיצד משתף הצדיק את השומעים בהורדת התורה ע"י שמכניע הרע שבהם ומעלה אותן בעיבור בבחי' מין נוקבין ועי"ז מוריד תורה.

¹⁴ דהיינו חלקו בתורה שלמד כשהיה עובר ונאבדה ממנו כשנולד וכמבואר בתורה קפח שכל האבדות אצל הצדיק.

¹⁵ לכל אחד מאנשי מקורביו המקושרים בתורתו – כך לשון חת"י שמצא מורנ"ת ונדפס בסוף התורה.

¹⁶ לכל אחד מהשומעים – ועיין בסוף התורה לשון הכת"י שמצא מוהרנ"ת אח"כ שם הלשון – לכל אחד מאנשי מקורביו המקושרים בתורתו.

¹⁷ ועיין גם בתורה כב עה"פ דבקה עצמי לבשרי שיש בזה כמה בחינות אבל העיקר הוא לשמש את הצדיק כי דייקא על ידו עיקר הארת הנשמה בגוף.

פשוט המצטייר לפי המדות של הלומד/ל¹⁷ **כמ"ש** שמושה רבנו אמר לישראל [ל¹⁸/ל¹⁹] **ושמתם** את דברי אלה על לבבכם וכו', ודרשו בגמרא/ל²⁰ **זכה נעשית לו סם חיים וכו'** לא זכה נעשית לו סם המות {יומא **עב**:ל²¹, וע' **תענית ז**.ל²²/ל²³}, **וכתיב (הושע יד)** ^{מא} **ישרים דרכי ה' צדיקים ילכו במ וכו'** ופושעים יכשלו במ, ואף על פי שכל התורה שלנו היא תורה שגילו הצדיקים, ומה שדרשו על ושמתם את דברי אלה הכוונה לתורת משה בספר דברים, שיש בה סם חיים וסם מוות, וכך גם תורת הנביאים ובעלי רוח הקודש ותנאים ואמוראים וכו', וכל התורה שלנו אע"פ שהם ציירו אותה לפי המדות המתוקנות שלהם, אף על פי כן **כך התורה של הצדיק** שבכל דור גם היא מי שלומד אותה עם מדות רעות נכשל בה, ואע"פ שהצדיק כשמגלה תורה מצייר אותה לפי המדות המתוקנות שלו לטובה/מ²⁴, ומגלה לכל אחד רק מה שראוי לשמוע, אף על פי כן עדיין היא גבוהה ומצטיירת **לכ"א** – לכל אחד **כפי תפיסתו**, וכיון שתפיסתו היא כפי מה שתיקן הברית לכן **יש אדם שנעשה לו נשמה חרשה** תוספת חיות דקדושה וכסופים להמליך את הקב"ה **מהתגלות התורה, ויש אדם שהוא ח"ו להיפוך**/מ²⁵ שלא רק שלא יתווסף לו חיות להתקשר לקדושה, אלא גם יתווסף גאווה ותאוות כבוד שמפילין גם לפגם הברית ולחלוק על צדיקים אמיתים, **כמ"ש צדיקים ילכו במ, כנ"ל, הכל לפי הכלי שלו, היינו כפי תפיסתו, תפיסת המוחין שלו** כי תפיסת המוחין היא לפי המדות.

¹⁷ ועל כן אומר מוהר"ן בשערי קדושה א' ב' שתיקון המדות לא כתוב בתורה כיון שהוא הבסיס להבנת התורה.

וזו לשונו **בשערי קדושה** – חלק א שער ב – והנה ענין המדות הן מוטבעות באדם בנפש השפלה הנקראת יסודית הכלולה מארבע בחינות, הדומים והצומחת והבהמית והמדברת. כי גם הן מורכבות מטוב ורע, והנה בנפש הזה תלויות המדות הטובות והרעות והן כסא ויסוד ושורש אל הנפש העליונה השכלית אשר בה תלויין תרי"ג מצות התורה כנזכר לעיל בשער ראשון. ולפיכך אין המדות מכלל התרי"ג מצות, ואמנם הן הכנות עקריות אל תרי"ג המצות בקיומן או בביטולם, יען כי אין כח בנפש השכלית לקיים המצות על ידי תרי"ג איברי הגוף אלא באמצעות נפש היסודית המחוברת אל הגוף עצמו בסוד (ויקרא י"ז י"ד) כי נפש כל בשר דמ"ו בנפשו הוא, ולפיכך ענין המדות הרעות קשים מן העברות עצמן מאד מאד:

ל¹⁸ דברים עקב יא יח

ל¹⁹ **דברים פרק יא (יז) וְהָרָה אִף יָדוֹד בְּכֶם וְעֵצֶר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מִטֵּר וְהֶאֱדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ וְאֶבְדֶּתֶם מִהָרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטְּבָה אֲשֶׁר יָדוֹד נָתַן לְכֶם: (יח) וְשַׁמְתֶּם אֶת דְּבָרֵי אֱלֹהִים עַל לְבַבְכֶם וְעַל נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל יְדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם: רש"י (יח) ושמתם את דברי – אף לאחר שתגלו היו מצויינים במצות הניחו תפילין עשו מזוזות כדי שלא יהיו לכם חדשים כשתחורו וכן הוא אומר הציבי לך ציונים:**

ל²⁰ **הטשרינער רב** ציין ליומא עב: כי עיקר הדרשה היא שם אבל לא על הפסוק "ושמתם את דברי" אלא על הפסוק "אשר שם משה". וראה קדושין ל: "ושמתם" סם תם נמשלה תורה כסם חיים. ורבנו חיבר שתי דרשות. אמנם שילוב זה כבר נמצא בראשונים ראה רבינו בחיי (שמות כא, א), מחזור ויטרי (אבות א, יב), מגן אבות לרשב"ץ (אבות א, יג), ועוד

ל²¹ **יומא עב**: – אמר רבי יהושע בן לוי מאי דכתיב (דברים ד–מד) וזאת התורה אשר שם משה זכה נעשית לו סם חיים לא זכה נעשית לו סם מיתה והיינו דאמר רבא דאומן לה סמא דחייא דלא אומן לה סמא דמותא אמר רבי שמואל בר נחמני רבי יונתן רמי כתיב (תהילים יט–ט) פקודי ה' ישרים משמחי לב וכתיב (תהילים יח–לא) אמרת ה' צרופה זכה משמחתו לא זכה צורפתו (ביסורים ובהגם) ריש לקיש אמר מגופיה דקרא נפקא זכה צורפתו לחיים לא זכה צורפתו למיתה.

ל²² **תענית ז**. – תניא היה ר' בנאי אומר כל העוסק בתורה לשמה תורתו נעשית לו סם חיים שנאמר (משלי ג–יח) עץ חיים היא למחזיקים בה ואומר (משלי ג–יח) רפאות תהי לשרך ואומר (משלי ח–לה) כי מוצאי מצא חיים וכל העוסק בתורה שלא לשמה נעשית לו סם המות שנאמר יערף כמטר לקחי ואין עריפה אלא הריגה שנאמר (דברים כא–ד) וערפו שם את העגלה בנחל.

²³ יומא עב: זאת התורה אשר שם משה (דברים ד' מד) זכה נעשית לו סם חיים. ורבנו הביא דרשה זו עה"פ (דברים יא יח) ושמתם את דברי אלה. וראה קדושין ל: ושמתם סם תם נמשלה תורה כסם חיים. והשילוב הזה כבר נמצא בראשונים, רבינו בחיי (שמות כא/א) ועוד. ובתענית ז. כתיב יערף כמטר וכתיב תול כטל

²⁴ **הושע פרק יד (י) מִי חָכֵם וַיִּבֶן אֱלֹהִים נִבּוֹן וַיִּדְעֶם כִּי יִשְׁרִים דְּרָכָיו יְדוֹד וְצַדִּיקִים יִלְכוּ בָּם וּפְשָׁעִים יִכְשְׁלוּ בָּם:**

מצודות דוד (י) מי חכם – כהתימו דברי תוכחותיו אמר מי שהוא חכם יבין אלה הדברי' ואם הוא נבון להבין דבר מתוך דבר ידע וישכיל אשר דרכי ה' המה ישרים אין בהם נפתל ועקש וצדיקים ילכו בהם כדרך מהלכם מבלי כשלון אבל הפושעים יכשלו בהם כאלו היה בהם מקום נפתל ועקש כי יצר מחשבות לבם יסלף להם הדרכים ולא כן אל הצדיקים המיישרים ארחותם:

²⁵ **בענין הזה** שבכח הצדיק לצייר את האור, הביא הריצ"ח (שיעור ב) ראייה מתורה כט דאינא שם שאשה שדמיה מרובים אע"פ שיש מוזיק לה אבל אם הסתכל בו צדיק הוא ירפא אותה. **כי היין בוגר** דהיינו שגם הוא מצטייר ונעשה לכל אחד כפי כלי שלו כמבואר בגמ' שנקרא תירוש כי זכה נעשה ראש לא זכה נעשה רש. וכמו שמבואר לקמן לגבי התורה. נמצא שהיין הוא בחי' אור הבא מלמעלה שבא פשוט, ומצטייר לכל אחד כפי הכלי שלו, ומתבאר בתורה כט הנ"ל שיש בכח הצדיק ע"י שהוא טוב עין לצייר את האור הזה לטובה. וכמבואר שם בתורה כט שז' מחלפות ראשו דהיינו המחשבות החולפות בראשו הן לפי המדות, ממילא אצל הצדיק הן בחי' עמר נקי, בחי' לובן העליון, וממילא גם הראייה שלו שהיא ע"י ז' גלדי עינא ותלויה בלב דהיינו במדות, כמבואר שם בשם הזוהר שורינא דעינא בליבא תליא. נמצא שראייתו היא כפי המחשבה והמדות לכן יכול בהסתכלותו לצייר לטובה את האור הנשפע מכח היין. וידוע שיש גמט' ע' גמט' סוד ורומז לסוד ולע' פנים שבתורה.

²⁶ **צ"ע אע"פ** שבונה דבריו כאן עפ"י ההקדמה שהקדים בד' אותיות ראשונות של התורה, אבל כאן מחדש יותר שקליפת התאוות ניאוף שיש על פרי ההתגלות של תורה, לא רק מונעת ההתגלות כחבלי לידה, אלא גם מוזיקה ממש למי שלא שיבר אותה, כי אצלו ההתגלות של תורה תהפך לסם מוות. והטעם כי הלידה היא לידת התורה שנולדת אור פשוט כנ"ל אפילו שהצדיק הוא המוליד אותה.

דְּזָה הוּא כָּלל גְּדוּל, שֶׁאִ"א לְשׁוּם אָדָם לְהַשִּׁיג וּלְתַפּוֹס בְּדִיבּוּרוֹ שֶׁל הַצְּדִיק, אִם לֹא שְׂתִיקֵן תַּחֲלָה אוֹת בְּרִית קוֹדֶשׁ כְּרֵאוּי/מִדָּא, וְאִזִּי יוֹכֵל לְהַבִּין וּלְתַפּוֹס דִּיבּוּרוֹ שֶׁל הַצְּדִיק/מִהָא. עפ"י פשוטו נראה כי גם כל אדם שאומר תורה א"א שיאמר כל שבליבו והשגתו בעניין וצריך להבין דבר מתוך דבר את עומק כוונתו וכ"ש הצדיק שמוריד תורה גבוהה מאד וכמה שמצמצם אותה עדיין היא גבוהה מאד/מ"ו וצריכה הרבה ביאור ועמקות כדי להבין עומק העניין, כמו שאמר ראב"ן שהיה גאון וצדיק גדול שאולי עשר אלף שנים אחרי פטירתו יזכה להבין דברי רבינו כמו שרבינו השיג אותם, אבל גם מי שלא מבין את עומק העניין, אליו נאמרו הדברים לחזקו ביראת שמים והתעוררות לעבודת ה', כי הצדיק בוודאי דבוק בו ית', וכולו פנים אליו ית', וממילא כל דבריו פונים לאהבה ויראת שמים, לכן מי שבליבו רוצה יראת שמים ותיקון הברית אע"פ שלא מבין העומק, אבל מבין לאן פונים הדברים, כי גם הוא רצונו לפנות לשם/מ"ו, וגם עצם הביטול לצדיק שהוא מאן דנטר ברית זה בעצמו בחי' של תיקון הברית/מ"ו. אבל מי שבליבו טינא ושקוע בתאוות וליבו פונה לחיצוניות ולמילוי תאוותו אזי מוחו פגום בדמיון ומתפעל ונמשך רק לחיצוניות, לא יכול להבין את דברי הצדיק שכל מהותן פנמיות וחיפוש קרבת ה'.

ומבאר רבנו על פי הסוד מדוע א"א להבין את הצדיק בלא תיקון הברית, כי רק ע"י תיקון הברית זוכים למוחין, כי זה כוחו של תיקון הברית/מ"ו לעלות עד חכמה ובינה, **דאיתא בזוהר משפטים דף קי סלוקא דיסודא – עלית היסוד, היא עד אבא ואמא (י) נ"א, שהם בחי' חכמה ובינה, שהם רמוזים באותיות י"ה, שהם מוחין וכדי להבין דבור של הצדיק צריך מוחין.**

^{מ"ד} עיין פרפראות לחכמה אות ז' עד יא, ועיין לק"ה ק"ש ד' יג שואל כיון שמי שלא תיקן בריתו לא יכול להבין בדברי הצדיק למי כתב רבינו את ספרו וכן יש לשאול על משה למי הוריד תורה ולמי גילה האר"ז את כל סודות הקבלה עי"ש

^{מ"ה} נ"ל ביאור פשוט בזה כי גם כל דיבור של אדם פשוט אפשר להבין בכמה פנים וצריך להכיר האדם לדעת לאיזה כיוון פונים דבריו ולפ"ו לפרש דבריו היכן שסתם כי א"א בדיבור לבאר כל מה שבמוחו, וליבו. ק"ו אצל הצדיק שדבריו הם אלפי אלפים נמוך ממה ששיג וגם מה שאפשר לו לצמצם לדיבור נאמר בדרך קצה כצווי חז"ל באבות בבחי' מעט המכיל את המרובה. לכן רק אדם שבכל ליבו דבוק בהקב"ה דהיינו ששומר הברית עם הקב"ה הוא נקל לו להבין ולפרש את דברי הצדיק בפנים הנכונות שלהם כי הצדיק כולו אש להבה של יראה ואהבת ה' ולזה פונים כל פנמיות דבריו, אבל מי שבליבו מדות רעות וליבו פונה לתאוות נדמה לו שדברי הצדיק גם נאמרו בפנים כאלו.

^{מ"ו} חיי מוהר"ן – אות שט (כא) אמר איני אומר לכם מתורתך כי אם הפסלת והיא נמוכה אלפי אלפים ורבי רבבות מדרגות מכפי מה שאני משיגה, ואיני יכול לומר נמוך יותר ויבך נרשם מזה במקום אחר:

עיין הקדמת הליקוטי מוהר"ן – ...והנה אף על פי שהדברים גלויים ומובנים קצת על פי פשוטן של דברים אף על פי כן עוד דברים גגו. כי בפלים לתושיה, כי עדין פנימיות הדברים סתומים וסתומים מעין כל. כי הם דברים שפסה עתיק יומין. שצריכין לכסותם ולגלותם. כדי להכניסם בזה העולם. כי המכסה הוא הגלוי וכו'. וכמבאר מזה בכתבי האר"י, זכרוננו לברכה. וכאשר שמענו מפיו הקדוש, זכרוננו לברכה, שפעם אחת אמר שהתורה שהוא מגלה, היא נמוכה אלפים ורבבות מדרגות. מכפי מה שהשיגה במקומה העליון. והן הן גבורותיו. הן הן נוראותיו. אשר השיגה יד שכלו הקדוש הרם ונשא. להלביש ולהוריד. דברים גבוהים ונוראים כאלה. דברים קדושים ודקים ורוחניים מאד להלבישם בלבושים רבים וצמצומים, עד אשר יהיו דברים השונים לכל נפש. להודיע לבני האדם גבורותיו ותבנה, לגלות עצות ודרכים ונתיבות להגיע לעבודתו ותבנה באמת, "למען דעת כל עמי הארץ כי ה' הוא האלקים אין עוד".

^{מ"ז} עיין לק"ה ק"ש ד' אות ה' שהביטול לצדיק ומה שמחפש את האמת עי"ז יש כח בצדיק לצייר לו את האור לברכה. ויש לעיין בזה למה לא הביטול להקב"ה? ונראה שעיקר הכלי הוא שפלות וכמבואר בתורה יא ששפלות ותיקון הברית הם תלויים זה בזה. עי"ש עוד בלק"ה הנ"ל שמאריך בביאור עניין הציור לברכה ע"י הצדיק וע"י הקב"ה, והעניין שבלילה יותר בנקל לצייר האור לטובה לכן ק"ש בלילה כולו ואילו ביום רק ג' שעות עי"ש. ויצר אור ובורא חושך נמצא אור יצירה חושך בריאה ע"ש עומק המושג ומשם נמשך חשכות הלילה לכן בלילה הוא בחי' קמין וסתים לכן בנקל לציירו לטובה. עי"ש עוד.

^{מ"ח} עיין תורה כג שמי שחולק על חבירו המתוקן ממנו בברית מפילין אותו לפגם הברית, וידעת ההפכים אחת.

^{מ"ט} הכוונה שע"י תיקון ברית ממשיך חכמה ובינה קדושים, ואין הכוונה שפגם הברית לא ממשיך חכמה ובינה שהרי גם מי שפגום בברית מוליד אלא שממשיך חכמה ובינה פגומים דקליפה, לעצמו ולבניו.

^{נ'} עיין זוהר משפטים דף קי ועי"ש סוף ע"א ותחילת ע"ב עה"פ משכיל לאיתן האזרחי ובע"ח שער ט סוף פ"ג] ובזוהר הרקיע שם ועיין ביאור האיראד זוטא ק"ח. ובאוצרות חיים שער הנקודים סוף פ"ט ד"ה ועתה צריך לתת טעם בכל המ"מ האלה לא נזכר עד א"א אלא עד הדעת. וגם הלשון סילוקא דיסודא לא נמצא בשום ספר אלא כאן עוד עיין לעיל תורה כט אות ד' אות י'.

^{נ"א} זוהר משפטים דף קי. – פתח הסנדל ואמר מש"כ משכיל לאיתן האזרחי הנה אלו פתיב משכיל לדוד כדקאמרת היה כמו שאלמנת שמשכיל הוא היסוד המשכיל ומשפיע שפע אל המלכות הנקראת לוד, אבל מש"כ משכיל לאיתן פירושו כי אית משכיל ואית משכיל יש ב' ספירות הנקראות משכיל, אית משכיל לעילא ואית משכיל לתתא יש משכיל למעלה שהוא הדעת ויש משכיל למטה שהוא היסוד, לכן מש"כ משכיל לאיתן היינו בזמנא דההוא נהר קם בתיאובתא (ה"ג המ"ח) בזמן שהנהר שהוא היסוד קם בתסוקת היחוד עם המלכות, אז כל שיפין חדאן ומתחברין לגביה כל האנכים שמחיס ומתחברים ומתקשרים עמו, ואז (ה"ג המ"ח) ואיהו (דף קי:) סליק, וסליק עד מוחא עלאה הוא עולה לת"ת ועולה עד מוח העליון שהוא הדעת, אתפייס לגביה וחדדי לקבליה והדעת מתרלה אליו ושמחה לקראתו, (כמבאר כ"י בע"ח ש"ט סוף פ"ט). ויבין ואז שיד לומר משכיל לאיתן האזרחי פירושו משכיל ליה ואודע ליה על ידא דאברהם רחמימי הדעת משכלת את היסוד הנקרא איתן ומודיעה לו פי' ממשכת לו טפת היחוד הנקרא ידעיה, על ידי אברהם אברהם שהוא החסד הנקרא אוחיה, כי הטפה לריכה להתלבש בחסד של אברהם לפי שהחסד איתן מתעבה בידידתו למטה ואינו משתנה כלל, כל מה דאצטריך ומשפעת ליסוד כל מה שצריך לפי בחי' היחוד ולכך העולם, והרי וההוא מוחא עלאה זה המוח העליון של הדעת משכיל לאיתן הוא משכיל את היסוד ע"י שמשפעת לו כל צרכו.

נמצא כשתיקן אות ברית קודש כראוי, אזי המוחין שלו בשלימותו¹²¹, ויכול להבין דיבורו של הצדיק¹²². כפי התיקון הברית של כל א' כך הוא השגתו : כי כשזוכה למוחין חכמה ובינה מבין גדולת הצדיק ועד כמה הוא בעצמו רחוק מהשלימות של הצדיק במדות ובהשגות, ומתחזק באמונת חכמים ותלה כל חסרון הבנה בעצמו, ותיקון הברית הכוונה שמחובר להקב"ה בברית ממילא מחפש בדברי הצדיק עצות לקרבת ה' כי לשם פונים דברי הצדיק שהיא צדיק הוא השלם ביותר בשמירת ותיקון הברית.

אות ו

וזה הוא כלל גדול, כי מפי עליון לא תצא¹²³ [124] כי אם אור פשוט היינו אותיות פשוטים¹²⁵ [126]. אך לפי בחי' כלי המקבל את האור, כך נצטייר האור בתוכו, ונעשה הצירוף/127 אותיות לטוב או לרע אם הכלי הוא בשלימות שכל חפצו הוא להמליך את הש"י על עצמו, אזי הוא מקבל בבחי' מאורות [128] מלא לשון מאור שמאיר וממלא אותו בהשגה וכח וחיות להמליך את הש"י, ואם ח"ו הכלי אינו בשלימות דהיינו מדות נפולות ותאוות רעות, אזי הוא מקבל בבחי' מארת חסר ואו [129] לשון קללה, כיון שהכלי פגום האור מצטייר לפי מדותיו ותאוותיו, כמ"ש (משלי ג')¹³⁰ מארת ה' בבית רשע¹³¹ מארה לשון ארור (מצודות ציון שם) כמו שבלק ביקש מבלעם ארה לי את העם הזה.

¹²¹ צ"ע הראיה שמביא רבינו מהזוהר היא חידוש, כי בפשטות כוונת הזוהר שההולדה נמשכת מהמת, וכמ"ש בכ"מ שהבן נמשך ממוח האב, ואילו רבינו לומד את הזוהר שכוונתו שמי שמתקן הברית זוכה לחכמה ובינה. משמע שע"י שהיסוד העולה עד חכמה ובינה אין הכוונה רק לחכמה ובינה של האב כי טפה נמשכת מא"ס וכח היסוד למשוך חכמה ובינה עליונים אל מוחו וממוחו ליסוד.

¹²² מבואר שכדי להבין את דבורי הצדיק צריך חכמה ובינה דייקא. ונ"ל כוונת רבינו לומר שזה הכלי שרק על ידו אפשר להשיג השגות שהן למעלה ממדרגת האדם כי בוודאי הצדיק הדור גבוה מעל גבוה מדורו והוא בבחי' כתר דהיינו מדרגה מעולם אחר מבחי' מעל קומת הדור שרק עי"ז יש בכוחו לתקן את הדור כי הכלל שכל דבר אינו יכול להתקן אלא ממדרגה גבוהה ממנו שבה לא נעשה הקלקול כי אין חבוש מתיר עצמו וכו'. ודברי הצדיק הם בבחי' הארת הנשמה אל הנפש כנ"ל שבתורתו ממשין נשמתין חרותין, עמ"נ שעל ידי עצותיו ודבוריו יזדכך הדור ויתקרב אל הקב"ה. והכלי לזה הוא תיקון המוחין בבחי' חכמה ובינה דהיינו בינה שמאיר בה חכמה. כי כל השגה שהיא גבוהה מהמדרגה א"א להבין בה אלא ע"י כלי של ביטול, כי צריך תחילה לקבלם ואח"כ לנסות להבין ולהפנים בבחי' נעשה ונשמע. וחכמה ביאר רבינו בתורה לה ועוד שנקראת רחוק כי היא תפיסת הדברים בדרך השלילה דהיינו שהחכמה היא עד כמה שתופס שהוא רחוק מלתפוס. עוד גם חכמה מבואר במ"א שהיא בחי' כח מה דהיינו תפיסת מה כוחי דהינו ביטול. נמצא כל עצה שצדיק נותן צריך להיות חכם ומבין שאין לי תפיסה איך היא מועילה רק שבוודאי מועילה כיון שיצאה ממי שהוא במדרגה גבוהה של עולם שלם הגבוה ממני שהוריד אותה ממקום קדוש ואמיתי שאין לי תפיסה בו כלל. ולחכמה ובינה כזו זוכים רק ע"י תיקון הברית כי חסד מתגלה בפומה דאמה שהם כסופים עצומים אליו ית' שבכוחם לבטל כל ישות עצמית ולעלות עד בחי' ביטול הגמור שבכתר ולזכות לחו"ב.

¹²³ איכה ג' לח

¹²⁴ איכה פרק ג' (לו) מי זה אמר ותהי אדני לא צוה: (לח) מפי עליון לא תצא הרעות והטוב: (לט) מה יתאונן אדם חי גבר על חטאיו ו(חטאיו):

¹²⁵ רש"י (לח) מפי עליון וגו' – ואם באתי לומר לא מידו באה אלי הרעה הזאת מקרה היא שהיה לי, אין זאת, כי אם בין רעות בין טובות מי זה אמר ותהי אם ה' לא צוה ומפיו לא תצא הן רעה הן טובה אבל מה יש להתאונן אדם חי גבר על חטאיו כל איש ואיש יתאונן על חטאיו כי הם המביאים עליו הרעה, מפי עליון לא תצא אמר רבי יוחנן מיום שאמר הקב"ה (דברים ל') ראה נתתי לפניך את החיים ואת הטוב וגו' לא יצא רעה וטובה מפיו אלא הרעה באה מאליה לעושה רע והטוב לעושה טוב לפיכך מה יתאונן למה יתערעם האדם אם לא על חטאיו:

¹²⁶ כך הוא לשון הכתב יד רבנו בסוף התורה

¹²⁷ עיין לקמן בסוף התורה – היינו אותיות פשוטים. ועיין ספר הברית א' א' ב'. פשוט דהיינו לא מורכב.

¹²⁸ כך הוא לשון הכתב יד רבנו בסוף התורה

¹²⁹ בראשית א טו ויעש את שני המארת כתיב חסר וקרי מלא

¹³⁰ התורה נכתבה בדקדוק גדול וכל אות יתירה או חסרה מלמדת על כוונת הכתוב, ובתלית המאורות חמה ולבנה במעשה בראשית כתיב ויעש את המארת, כתיב חסר הרומז למארה שהוא לשון קללה (כמ"ש מארת ה' בבית רשע משלי ג' לג) אבל כשקוראים את התורה קוראים כאילו כתוב מאורות בכתיב מלא לשון אור.

¹³¹ בראשית פרק א (יד) ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים להבדיל בין היום ובין הלילה והיו לאתת ולמועדים ולמים ושנים: (טו) והיו למארת ברקיע השמים להאיר על הארץ והיו כן: (טז) ויעש אלהים את שני המארת הגדלים את המאור הגדל לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה ואת הפוכים:

¹³² פרש"י – (יד) יהי מארת – חסר וי"ו כתיב על שהוא יום מארה ליפול אסכרה בתינוקות הוא ששינוי בד' היו מתעני' על האסכרה שלא תיפול בתינוקות: (טו) והיו למארת – עוד זאת ישמשו שיאירו לעולם:

¹³³ עיין חולין דף ס: שם משמע שמארת חסר עדיין רומז למלכות לפני שנתמעטה ונקראה המאור הקטן.

¹³⁴ כמ"ש משלי פרק ג' (לג) מארת ידוד בבית רשע וגוה צדיקים יברך:

בחולין ס: מבואר שבפסוק זה "ויעש את שני המאורות הגדולים את המאור הגדול וכו'" שתחילה נבראו שוים והלבנה קטרגה א"א לשני מלכים בכתר אחד, ואזי נתמעטה/ס¹⁰, (הובא בפרש"י שם) ועניין זה הוא ממש עניין הנ"ל שבלי תיקון הברית א"א להבין דבור של הצדיק, כי רק ע"י תיקון הברית זוכה לחכמה ודעת להבין שאפילו אם הוא חכם וצדיק גדול ביותר, עדיין יש הבדל עצום בינו לצדיק האמת, כמו ההבדל בין שער המט לשער החמישים, שזה הבדל במהות, אע"פ שכלפי חוץ נראה דומה. ופגם זה נמצא גם בקטנים במעלה שנדמה להם שמבינים את הצדיק כי באיזה מקום בלב לא נתפס ההבדל הגדול ביניהם, ובפרט בחייו, כי הצדיק הגדול לא נראה ממנו כלפי חוץ קדושה מיוחדת כמבואר בתורה רמג (שם מביא דוגמא משיר השירים), ובתורה קטז תנינא (שם הדוגמא מארץ ישראל).

וזה הוא שנאמר על התורה, צדיקים ילכו בס"ה ופושעים ישלכו בהם, כי אור הפשוט הבא מלעיל, הוא בחי' קמיץ וסתים (ס¹⁰/ס¹⁰) בחי' אור פשוט בלא ציור כנ"ל. אך לפי בחי' הכלי המקבלים, הוא בחי' הניקוד צירי/ס¹⁰, שנצטייר האור לפי בחי' הכלי. הניקוד קמיץ פתח צירי רומזים לכתר חכמה ובינה, דהיינו אור הבא מלמעלה בכתר הוא קמיץ ונעלם ונפתח בחכמה להיות נמשך אל הבינה שם הוא מצטייר ומתגלה. ורבנו מדבר באופן של חכמה הבאה מלמעלה אור פשוט ומצטייר בלב מבין של המקבל לפי מדותיו.

וע"כ כתיב בבלעם כשביקש ממנו בלק לקלל את ישראל (במדבר כג/ס¹⁰) הנה בָּרַךְ לקחתי, בקמיץ, וּבְרָךְ ולא אשיבנו, בצירי, ומפרש רבנו שבלעם רצה להמשיך אור פשוט מלמעלה ולצייר אותו לקללה לפי המדות הרעות שלו ועי"ז להמשיך קללה על ישראל, אבל לא הצליח כי אפי' הלקיחה שהיא אז בדרך כלל בבחי' קמיץ וסתים, אז היא היתה בבחי' בָּרַךְ בצירה, דהיינו שהקב"ה כבר צייר אותה לברכה כדי שבלעם לא יוכל לקלל את ישראל. ראי' לזה, כי הוא היה רוצה להצטייר את האור שמוריד מלמעלה לפי בחי' הכלי הפגום שלו, שהיא בחי' קללה, ולא הי' יכול להשיב ולצרף ולהצטייר כלל לפי בחינתו. וזה וּבְרָךְ ולא אשיבנו. ומפני שהיה בשעת לקיחה הוא בחי' בִּירַךְ. נראה לבאר/ע"א עפ"י תוס' ע"ב ששואל מה אפשר לקלל ברגע? ותירץ שרצה לומר פָּלֵם, והקב"ה

מצודות דוד (לג) מארת ה' – ר"ל העושר אשר בבית הרשע קללת ה' היא כי שמורה לרעתו ותחשב א"כ לקללה. יברך – מוסב על ה' לומר שהוא יברך את אשר בונה הצדיקים ר"ל לברכה תחשב כי ישפיעו מטובם לדל ויקבלו גמול:
מצודות ציון (לג) מארת – מלשון ארור. ונוה – מדור כמו נוה איתן (ירמיה מט):

סג * כדאיחא בזהר בכמה מקומות וזהר בראשית יט: לג: מו: ועיין בראשית רבה (בובר) א יד. פסיקתא וזרתא (לקח טוב) בראשית א יד

סד עיין במפרשים כמה ביאורים נאמרו על פסוק זה והפוכים זה מזה עיין ראש שלא נבראו שוים כלל ועיין חת"ס שלא היה קטרוג ועוד והיינו כנ"ל שיש ע' פנים לתורה ובסוגיא זו ניכר ביותר.

טה בתשכט - [וכו']

סו עיין תיקון ע' ודף קכט: סתים כקמ"ץ

סז תיקוני זהר דף קכט: – קמ"ץ אתקרי בנקודה דא מסטרא דכתר עלאה דאיהו סתים כקמ"ץ, דאיהו סתים במחשבה, דלא ידע בר נש מה דאית בגויה, ומאן דאיהו לגו סתים במחשבה, עלת העלות קרינן ליה: ואתקרי פת"ח בנקודה דא מסטרא דחכמה, דבה אתפתח ואתגליא מחשבה סתימא, כגוונא דא לעילא כדיוקנא דא א', לתתא כדיוקנא דא א', ותרין נקודין אתגליאו באימא, בכתרא עלאה סתימין אינון, ואתעבדו צרי יוקק, עליהו אתמר וייצר ה', כי ב"ה ה' צור עולמים, צייר תרין עלמין עלמא דין ועלמא דאת:

סח עיין תורה מח – צירי זה פְּחִינָה וְיִצֵר, יְצִירָה לְטָב יְצִירָה לְבִישׁ, יְצִירָה לְשֹׂכֵר יְצִירָה לְעֵנֶשׁ (וזהו פְּרָאשִׁית כ"ו. ובבְּרָכוֹת ס"א). פְּחִינָה דִּין וְרַחֲמִים. וְזֶה פְּחִינָה בִּינָה, שְׁשֵׁם נֹצֵר הַגֶּלֶד, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (מְשָׁלִי ב'): "כִּי אִם לְבִינָה תִקְרָא". וְשֵׁם שְׁנֵי פְּחִינָה חֶסֶד וְדִין, כִּי מִשֵּׁם דִּינִין מִתְעָרִין.

סט במדבר פרק כג (יח) וַיֵּשֶׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר קוּם בְּלֶק וְשָׁמַע הָאֲזִינָה עָדִי בְּנוֹ צַפֹּר: (יט) לֹא אִישׁ אֶל וַיִּכְזַב וַיִּתְּנָם הַיְהוָה אִמֶּר וְלֹא יַעֲשֶׂה וְדָבָר וְלֹא יִקְיֶמֶה: (כ) הִנֵּה בָּרַךְ לְקַחְתִּי וּבְרָךְ וְלֹא אֲשִׁיבָנָה:

רש"י (כ) הנה בָּרַךְ לקחתי – אתה שואלני מה דבר ה' קבלתי ממנו לברך אותם (ס"א בָּרַךְ כמו לברך): וברך ולא אשיבנה – הוא בָּרַךְ אותם ואני לא אשיב את ברכתו:

מורחי על רש"י – (כ) הנה בָּרַךְ לקחתי אתה שואלני מה דבר ה'. קבלתי ממנו לברך אותם. הודיענו בזה, כי "הנה בָּרַךְ לקחתי" אינו דבק עם "ודבר ולא יקימנה" הסמוך לו, אלא עם מאמר "מה דבר ה'". ואמר "קבלתי" במקום "לקחתי", להורות שפירוש לקחתי קבלתי, לא שלקח ממנו כלום, כפירוש לקיחה בכל מקום.

ע בתשכט - בירך

ע"א (עפ"י הריצ"ח שיעור ב') וקצת צ"ע כי מהג"ל משמע שהכעס של הש"י בכל יום כמ"ש "אל זועם בכל יום", הוא שעושה את האור פשוט, וכשלא זועם אזי האור מצוייר. ועיין תורה יח שם הרחבנו קצת בזה, ונתבאר שם עפ"י הבן יהוידע שיש שני רגעי באפו ורגע ראשון

הפכו למלל. ולפי המבואר בסוף התורה שאור פשוט הוא אותיות בלא צירוף, נמצא שלמעלה הם אותיות כ. ל. מ. והוא רצה לעשות צירוף קללה, וכיון שהקב"ה לא כעס באותם ימים, לא היה אפשר לצייר את השפע לבחי' כעס וקללה, וזה הכוונה שמצא אותן כבר בצירוף של ברכה, דהיינו צירוף "מלך" שהוא ברכה כמ"ש (במדבר כג כא) לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל ידוד אלהיו עמו ותרועת מלך בו: ופרש"י תרועת לשון חבה וריעות. דהיינו שאותיות כ'ל'מ' נצטרפו למלך, מחמת החיבה שנתעוררה על ישראל דייקא מחמת שהרשע רצה לקלל, וזהו לא ראה ע'מ'ל' בישראל אותיות בלעם, שלא נתן לרע עין של בלעם להתעורר על ישראל, אלא אדרבה נתעורר חבה וריעות, ולא ראה שום רע בישראל ולא הביט על העבירות שלהם.

ומפני מה יכול היה הקב"ה לצייר את האור למעלה לטובה/ע"י לפי שהעיד עליהם הכתוב שישראל כשיצאו ממצרים נקראו [ע"י]/[ע"י] שבטי יה, כמו שפירשו"י [ע"י]/[ע"י] ז"ל – זכרונם לברכה במדרש (הובא בפרש"י) על החנוכי [ע"י]/[ע"י], שכשמנה הקב"ה את ישראל אחרי המגפה בשיטים שמתו כד אלפים משבט שמעון/א"י שנכשלו בבנות מואב בשיטים, כינה את שמות משפחות ישראל בתוספת אותיות ה' לפני וי' אחרי השם, דהיינו במקום לכתוב משפחת חנוך כתב משפחת החנוכי, לומר שמי י-ה מעיד עליהם על כל משפחה בישראל שלא פגמו הברית ונשארו מיוחסים אע"פ שהיו מאתים ועשר שנה בערות ארץ מצרים ומתוכם שמונים ושש/א"י שנה עבדים. ולכן נרמז דייקא ע"י שם י"ה"ג, שהוא בחי' מוחין י-חכמה ה-

הוא בחי' שכל הבריאה חוזרת לשרש הרצון ומיד מתחדש מעשה בראשית חדש, ואולי אפ"ל שעל כן ברגע זה נמשך האור הפשוט ביותר ואותו רצה בלעם לקחת. אמנם צ"ל שגם כל אור הבא מלמעלה תמיד הוא פשוט, אלא שאז הוא באופן יחסי, וכן משמע בלק"ה ק"ש ד' שע"י ק"ש של שחרית אנו מציירים את האור בתחילת היום לטובה ע"ש אותיות ד' ח' ט'.

ע"י תוספות על עבודה זרה דף ד: – רגע כמימרא. וא"ת מה היה יכול לומר בשעה מועטת כזאת ויש לומר היה אומר כלם והקב"ה הפכו ואמר מלך כדכתיב (במדבר כג) ותרועת מלך בו. ורבי אליהו היה מפרש שאין צריך רק להתחיל קללתו באותו רגע תדע שהיה רוצה להאריך בקללתו כדאייתא בחלק (טנהדרין דף קה:) מברכותיו של אותו רשע אתה למד מה היה בלבו:

ע"י עיין לקוטי תפלות שמוהר"ת מבקש תעשה עמי ניסים ותצייר את האור לטובה אצלי אע"פ שהכלים שלי פגומים. וצ"ע הרי לעיל ביאר שכל מהות האור הוא שהוא פשוט כשבא מלמעלה. ונראה שעיקר הכוונה לתורה של הצדיקים. שהרי כל התורה שלנו היא תורה שגילו צדיקים.

ועוד צ"ע מבואר כאן שכל הטעם שכבר היה מצויר למעלה אצל בלעם זה בגלל שישראל היו גדורים בעריות במצרים, ואיך א"כ מבקש מוהר"ת שגם אצלו יצטייר לטובה בכלים פגומים.

וגם צ"ע הרי מי שבא להוריד את האור זה בלעם ואיך יצטייר לפי הכלים של ישראל אם בלעם הוא זה שמוריד אותם.

ע"י תהלים קב ד'

ע"י **תהילים פרק קכב (ד) שָׁשָׁם עָלוּ שְׁבֵטִים שְׁבֵטֵי יְהוָה עֲדוּת לְיִשְׂרָאֵל לְהַדוֹת לְשֵׁם יְדוֹד:**

ע"י הגרסא בתשכס - (שפירשו) (שפרש"י)

ע"י מדרש משנת ר"א פרשה יח ד"ה בשלשה מקומות (ניו יורק תרצד דף פו.) ושיר השירים רבה ד' עה"פ גן נעול ועיין גם מדרש תהילים קב ילקוט שמעוני שיר השירים רמז תתקפח ד"ה גן נעול.

ע"י **ילקוט שמעוני שיר השירים רמז תתקפח –** גן נעול אחותי כלה. אלו הזכרים, גל נעול מעין חתום אלו הנקבות. ורבי נתן אמר גן נעול אלו הנשואות, גל נעול אלו הארוסות. דבר אחר גן נעול וגל נעול שתי ביאות, וכן הוא אומר ששם עלו שבטים שבטי יה וגו'. אמר הקב"ה שמי מעיד עליהם שלא נטמאו במצרים בזנות, ומנין שלא נחשדו על העריות שנאמר ויצא בן אשה ישראלית להודיע שבחן של ישראל שלא היה בהם אלא זו בלבד ופרסמה הכתוב.

ע"י במדבר כו ה'

במדבר פרק כו (א) ויהי אחרי המגפה ויאמר ידוד אל משה ואל אלעזר בן אהרן הפהן לאמר: (ב) שאנו את ראש כל עדת בני ישראל מן עשרים שנה ומעלה לבית אבתם כל יצא צבא בישראל: (ג) וידבר משה ואלעזר הפהן אתם בערבת מואב על ידן ורחו לאמר: (ד) מן עשרים שנה ומעלה באשר צנה ידוד את משה ובני ישראל היצאים מארץ מצרים: (ה) ראיבן בכור ישראל בני ראיבן חנוך משפחת החנכי לפלוא משפחת הפלאי:

רש"י (ה) משפחת החנכי – לפי שהיו האומות מבזין אותם מה אלו מתיחסין על שבטיהם סבורין הם שלא שלטו המצריים באמותיהם אם בגופם היו מושלים קל וחומר בנשותיהם לפיכך הטיל הקב"ה שמו עליהם ה"א מצד זה וי"ד מצד זה לומר מעיד אני עליהם שהם בני אבותיהם וזהו הוא שמפורש ע"י דוד (תהלים קכב) שבטי יה עדות לישראל. השם הזה מעיד עליהם לשבטיהם לפיכך כולם כתיב החנכי הפלואי אבל בימנה לא הוצרך לומר משפחת הימני לפי שהשם קבוע בו י"ד בראש וה"א בסוף:

כ"א מבואר במדרש (במד"ר כ כב) (ראה רבנו בחיי שם בשם תנחומא בלק יז) שבשיטים היה נחל שגורם לזנות, ועי"ש שפתי כהן שבכוונה הולך אותם משה רבנו לשם כדי להכניע את הזנות הזו, ורק הערב רב שהיו פגומים בזה נכשלו שם. וכן מבואר בזהוה שרק כ"ד אלף הערב רב שנתערבו בשבט שמעון נכשלו בזה (ראה חומת אנך להחיד"א ועיין זוהר תשא קצא קצב). והחיד"א הוסיף שכיון שהיה בארץ מואב וע"י בנות מואב, שהן עם שנוולד מזנות של בת לוט זה גרם להתגברות הניאוף שם. והרמ"ע מפאנו הובא בעמק המלך (ה' טט) כתב שכד אלף שמתו היו רק מהערב רב שנתערבו בשבט שמעון, והם היו גלגול של כד אלף שהרג שמעון בשכם, ואח"כ נתגלגלו בתלמידי ר"ע שמתו כי ר"ע היה גלגול של זמרי. וכובי היא אשת טורנוסרופוס שביקשה להכשיל את ר"ע בזנות והוא רק ושחך ובכה (בסוד נסתר עי"ש) וכשמת בעלה התגיירה ונישאה לר"ע.

כ"ב מפטירת לוי בן יעקב בשנת 2361 עד שהתחילו המכות בשנת 2447

בינה, לומר שזכו למוחין של חכמה ובינה, בחי' התגלות ע' פנים של התורה, ע"י שלא פגמו בבריית המצרים. והקב"ה רמוז זאת בתורה כדי לסתור טענת הגויים, כמ"ש בגמ"ד במדרש רבה (פ"ה/י"ג) שהעכו"ם היו אומרים אם בגופם היו מושלים קל וחומר בנשים וכו', לפיכך העיד הכתוב עליהם כנ"ל :

וזה שכתוב שמשח רבנו אומר לעם ישראל לפני כניסתם לארץ ישראל (דברים יא) ו"ו **ראה אנכי נותן לפניכם ברכה וקללה**, לפניכם דייקא, כי למעלה פ"ח {הוא} בבחי' קמין, אור פשוט שקמוץ וסתים, אבל לפניכם למטה, נצטייר האור לברכה או קללה לפי בחי' הכלי. דהיינו שמשח רבנו אומר שהברות והקללות שבפרשת בחקתי וכי תבא יבואו בארץ ישראל בהר עיבל וגריזים, וכל אחד תלוי בו לפי הכלים שלו יצטייר לברכה או קללה, כי ארץ ישראל אורא מחכים והשמים פתוחים כנגד היכל הספיר/ט"ו ורק הקב"ה משגיח עליה, ואפשר לזכות בה לחכמה ובינה מוחין נפלאים ונשמה חדשה, למי שהכין כלים של תיקון הברית, ולעומת זה יכול שיצטייר אצלו כל האור הנפלא הזה למ"ח וצ"ח קללות, כי מלמעלה יורד אור פשוט ומטייר אצל כל אחד לפי הכלים שלו ומי שיהיה דבוק בצדיקי הדור הם יציירו לו את האור לטובה ויזכה לברכות הנפלאות.

ובשביל זה יעץ בלעם לבלק להכשילם בדבר ערוה [צ"/כ"ג] ע"י בנות מואב שיצאו לקראתם לא צנועות וישבו באהלים מים המלח עד הר חרמון וקנה בחוץ וצעירה בפנים להכשילם בניאוף וע"ז של פעור,

^{פד} הגרסא בתשכ"ט – (בגמ') [במדרש]

^{היה} * שה"ש רבה ד' על פסוק יב (אות כ במה' וגשל)

^{פו} **שיר השירים** רבה פרשה ד' פסקא כ' (פרק ד' פסוק יב) גן נעול אחתי כלה, רבי יהודה ברבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי למלך שהיו לו שתי בנות אחת גדולה ואחת קטנה, ולא נפנה להשיאן, והניחן המלך שנים הרבה והלך למדינת הים, ועמדו הבנות מחו על עצמן והשיאו עצמן לאנשים, והייתה כל אחת מהן נוטלת חותם של בעלה וסימנטיין שלו, לאחר ימים בא המלך ממדינת הים ושמע קול הבריות מליזין אחר בנותיו ואומרים כבר ננו בנותיו של מלך, מה עשה הוציא פרוז ואמר כל עמאי יפקון לקמפון, בא וישב עליה בפרוזדור, אמר להן בנותי כך עשיתן וקלקלתן את עצמכן, מיד הוציאו כל אחת ואחת חותם בעלה וסימנטיין שלו, קרא לחתנו אמר לו למי את עשוי חתן, אמר לו אני חתנך הראשון לבתך הגדולה, אמר לו זה מה הוא, אמר לו זה חותם שלי וזה סימנטיין שלי, וכן לשני, באותה שעה אמר המלך בנותי גדורות מהערדה ואתם מליזין ומביזין אותם, חייכם אני עושה בכם דינין, כך הן האמות לפי שהיו מונין לישראל ואומרים (שמות א, יג): ויעבדו מצרים את בני ישראל, אם בעשיתן הן מכריזין כל שכן בגופן ובנשותיהם, באותה שעה אמר הקדוש ברוך הוא: אחתי כלה גן נעול, מהו גן נעול, אמר הקדוש ברוך הוא גנתי נעולה והיא מתגנניא, אמר רבי פנחס באותה שעה קרא הקדוש ברוך הוא למלאך הממנה על ההריון ואמר צא וצור אותן בכל קטורים של אבותן, עקר אבותיהן למי היו דומין לגדולי המשפחות, הדא הוא דכתיב לראובן (במדבר כו, ז): משפחת הראובני. אמר רבי הושעיא ראובן הראובני, שמעון השמעוני. אמר רבי מרינוס ברבי הושעיא הא כמנה דתימר ברוני סברוני סיבויי, רבי הונא בשם רבי אידי היא בראש התבה וי"ד בסופה, י"ה מעיד עליהם שהם הם בני אבותיהם.

^{פז} **דברים פרק יא** (כו) ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה: (כו) את הברכה אשר תשמעו אל מצות ידוד אלהיכם אשר אנכי מצוה אתכם היום: (כח) והקללה אם לא תשמעו אל מצות ידוד אלהיכם וסרתם מן הדרך אשר אנכי מצוה אתכם היום ללכת אחרי אלהים אחרים אשר לא ידעתם:

רש"י (כו) ראה אנכי נותן – ברכה וקללה. האמורות בהר גריזים ובהר עיבל:

שפתי חכמים על רש"י (א) רצונו לתרץ והלא הקללות נאמרו לעיל בפרשת בחוקותי (ויקרא כו, יד) ולקמן בפרשת כי תבוא (בכ, טו), ומתריך האמורות בהר גריזים וכו' ופירוש נותן מסדר לפניכם היום:

^{פח} הוספה של הסטנטינוב מתרלו

^{פט} ראה חסד לאברהם מעין ג' נהר ב'. ואע"פ שמבואר שם שזה התחדש בהקמת המשכן ע"י משה רבנו והלך עמהם במדבר ונעשה לו קבע רק כשבנה הבית. נראה דלא דמי הנהגת המדבר שהיתה מעל הטבע להנהגת ארץ ישראל שהיא בתוך הטבע ויותר צריך כל אחד השתדלות מצד עצמו. ועיי"ש גם נהר ג' שעיקר הפתח כנגד בית המקדש ומתרחב על כל ארץ ישראל. וכן מובא בספר טוב הארץ (לרבי נתן שפירא) (ד"ה והרב המקובל האלקי מוהר"ר משה קורדוירו) – חלק א"י עולה נקי ובר עד כסא הכבוד ופתח היכל הספיר מכוונת כנגדה, וכו'... ואור המלכות המשתרבת מכסא הכבוד דרך ההיכלות ושוכן בא"י בסוד סתר המדרגה הזאת. (הארכנו בזה בתורה קנב)

^צ במדבר כד יד פרש"י ד"ה לכה איעצר, עפ"י סנהדרין קו.

^{צא} **במדבר פרק כד** (יד) ועתה הנני הולך לעמי לכה איעצך אשר יעשה העם הזה לעמך באחרית הימים: פרש"י – לכה איעצר – מה לך לעשות ומה היא העצה אלהיהם של אלו שונה ומה הוא כו' כדאיתא בחלק תדע שבלעם השיא עצה זו להכשילם בזמה שהרי נאמר הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם:

וביאר האור החיים – טעם שהוצרך להודיעו דבר זה, לפי שבא ליעצו עצת הפקרת בנותיהם, כאומרם ז"ל (סנהדרין קו). בפירוש אומרם לכה איעצר, לזה חש שיאמר איך יתכן שיצאו נשיהם לעם בני ישראל הבאים לאבדם, הלא כל היוצא ידקר, לזה הודיעו כי לא ירעו ולא ישחיתו עם הזה לעמך ויכולין נשיהם לצאת למחנה ישראל לעצת:

סנהדרין דף קו. הנני הולך לעמי לכה איעצר אשר יעשה העם הזה לעמך עמך לעם הזה מיעבי ליה אמר רב אבא בר כהנא כאדם שמקלל את עצמו ותולה קללתו באחרים אמר להם אלהיהם של אלו שונא זימה הוא והם מתאווים לכלי פשתן בוא ואשיאך עצה עשה להן קלעים והושיב בהן זונות וקינה מבחוח וילדה מבפנים ומכרו להן כלי פשתן עשה להן קלעים מהר שלג עד בית הישימות והושיב בהן זונות וקינה מבחוח וילדה מבפנים ובשעה שישראל אוכלין ושותין ושמהין ויוצאין לטייל בשוק אומרת לו הזקינה אי אתה מבקש כלי פשתן וקינה אומרת לו בשוה וילדה אומרת לו בפחות שתיים ושלש פעמים ואחר כך אומרת לו הרי את כבן בית שב ברור לעצמך וצרצורי של יין עמוני מונח אצלה ועדיין לא נאסר (יין של עמוני ולא) יין של נברים אמרה לו רצונך שתשתה כוס של יין כיון ששתה בער

כדי לקלקל כליהם כנ"ל שעיקר פגם הכלים היא התאוה הידועה שהיא כלליות כל המדות הרעות ותכלית הסטייה מהקב"ה: ולפי המבואר לעיל משמע שארץ ישראל היא מוחין נפלאים והתגלות תורה ומוחין נפלאים כאלה שעל כן הקליפה עליה היא נוראה, ורק ע"י שנפלו לפי בחינתם לקליפה, והתגברו עליה, יכלו לזכות בפרי. ובאמת מבואר בזוהר/כ"ב שישאל לא נכשלו בזנות ולא בפעור, ורק הערב רב שנתערב בשבט שמעון נכשלו כ"ד אלף ומתו במגיפה/כ"ג.

וזה שכתבו חכמי הרפואות, שהסירוס רפואה למשוגע [כ"ג/כ"ג] כנראה שהשגוען הוא רבוי אור, והסירוס גורם שלא יעלה היסוד לעורר את החכמה ובינה, ובלק"ה משמע להפך שהשגוען הוא מרובי התאוה שמושך עוד ועוד טיפי מח עד שמתבש במוחו, והסירוס מונע מזה.

וזה הוא סילוקא דיסודא כח תיקון הברית לעלות **עד אבא ואמא** ולמשוך משם מוחין חכמה ובינה [כ"ג], **היינו בחי' שמי י-ה י'-חכמה ה'-בינה מעיד עליהם** נמצא שמי שיש לו חכמה ובינה שהיא שמו ית' זו עדות שתיקן את הברית:

עתה חוזר לבאר את הפסוק שבו פתח את התורה (תהילים כז ב) **בְּקֶרֶב עֲלֵי מְרַעִים לֹאכַל אֶת בְּשָׂרֵי צָרִי וְאֵיבֵי לִי הִמָּה כְּשֶׁלּוֹ וְנִפְלוּ:**

וזה בקרוב עלי מרעים, מרעים היינו תריין רעין/כ"ג דלא מתפרשין {זוהר ויקרא דף ד.}.

הם חכמה ובינה, היינו המוחין פירוש שכדי לקרב את השני רעים שלא מתפרשים/כ"ג דהיינו חכמה ובינה עליונים וליחד אותם כדי שיושפע מהם חכמה ובינה למלכות דהיינו למי שממליך על עצמו את הש"י, זה ע"י תיקון הברית שנקרא בשר. **ואכילתם** דהיינו חזוק המוחין חכמה ובינה כמו **שנאמר (ש"ה ה)/כ"ג אכלו רעים, היינו התחזקותם, הוא** [ע"י בשר קדש] [כ"ג/כ"ג] דהיינו לחבר את חכמה בינה הפנימיים כדי להוריד חכמה ובינה למטה, זה ע"י תיקון הברית שכוחו לעלות עד לחכמה בינה העליונים, **היינו לאכול את בשרי, שהוא בחי' סלוקא דיסודא, היינו תיקונו מגיע עד המוחין, שהם אבא ואמא** דהיינו חכמה ובינה. **והוא תיקון הכללי, שעל ידו, צרי ואויבי לי המה כשלו ונפלו,**

בו אמר לה השמיעי לי הוציאה יראתה מתוך חיקה אמרה לו עבוד לזה אמר לה הלא יהודי אני אמרה לו ומה איכפת לך כלום מבקשים ממך אלא פיעור והוא אינו יודע שעבודתה בכך ולא עוד אלא שאיני מנחתך עד שתכפור בתורת משה רבך שנאמר המה באו בעל פעור וינזרו לבשת ויהיו שקוצים באהבם וישב ישראל בשטים רבי אליעזר אומר שטים שמה רבי יהושע אומר שנתעסקו בדברי שטות ותקראן לעם לזבחי אלהיהן רבי אליעזר אומר ערומות פגעו בהן רבי יהושע אומר שנעשו כולן בעלי קריין.

כ"ב חומת אנך להחיד"א ועיין זוהר תשא קצא קצב.

כ"ג הרמ"ע מפאנו הובא בעמק המלך (ה' סט) שכד אלף שמתו היו רק מהערב רב שנתערבו בשבט שמעון, והם היו גלגול של כד אלף שהרג שמעון בשכם, ואח"כ נתגלגלו בתלמידי ר"ע שמתו כי ר"ע היה גלגול של זמרי.

כ"ד מעשה טוביה מעין חתום פ"א (במהד' וינציא תרסח דף קכו)

כ"ה עיין לק"ה קדושין הלכה ב אות ח' – רבם מתיים מתאודה זו, כמו שאמרו חכמי הרופאים, כמוכא בשלחן ערוך בהלכות צניעות. וכל המשגעים וחסרי דעה באים מזה פידוע לחכמי הרופאים, וכמוכא בדברי רבנו זכרוננו לברכה.

כ"ו הנ"ל באות ה'

כ"ז מתולדו - ריעין

כ"ח צ"ע איך אפשר לקרב שנים שמעולם לא נפרדים. ועיין בהקדמה הביאור עפ"י לק"ה ערובי תחומין ה' שם מבואר סוד כוונות ק"ש של האריז"ל עפ"י תורה ה' תנינא. ומבואר שבחכמה ובינה עליונים יש שני ייחודים יחוד פנימי תדיר של חכמה ובינה שלא תלוי בתחוננים ויחוד חיצוני של ישראל סבא ותבונה שתלוי בתחוננים. וא"כ שוב צ"ע מדוע נקראים רעין דלא מתפרשין, וצ"ל כיון שהם חיצוניות של החכמה ובינה בבחי' רגלין שלהם, לכן נקראים דלא מתפרשין.

כ"ט שיר השירים פרק ה (א) **בְּאֵתִי לִגְנִי אֶחֱתִי כְּלָה אֲרִיתִי מוֹרִי עִם בְּשָׂמִי אֶכְלֵתִי יַעֲרִי עִם דְּבַשִּׁי שְׂתִיתִי יֵינִי עִם חֲלָבִי אֶכְלוּ רַעִים שְׁתוּ וְשָׁכְרוּ דוֹדִים:**

כ"פ עיין תורה כג אות ה' ובסוף תורה ז' דהיינו ברית קודש

כ"ק **תורה כג אות ה' – באמת יש עוד תקון לתאות ממון, היינו שישתכל לשרש, שמשם בא כל הממון וכל ההשפעות. ועל ידי הסתכלותו שם, יתבטל תאוותו. כי שם בשרשה, השפע כלו אור צח ומצחצח, ותענוג רוחני, ואין מתאודה (נ"א מתעבה כת"י) אלא למטה. ומי הוא הפתי יסור הנה, להשליף תענוג רוחני, ולקח תענוג עב: אכל לזאת ההסתכלות, אי אפשר לבוא, אלא עד שיתקן בריתו, כמו שכתוב: 'מבשרי אהיה אלוהי'. שבתחלה צריך לתקן בשר קדש, ואז יוכל להסתכל באלקות.**

ועיין סוף תורה ז' – וזהו ששאל חגי הנביא (חגי ב): "הן ישא איש בשר קדש בכנף בגדו ונגע בכנפו אל הלחם", כי פגם הברית העדר הלחם, כמו שכתוב (משלי ו): "בעד אשה זונה עד כפר לחם".

שהם בחי' ע' לשונות שהן הביטוי של ע' מדות רעות. **וכשישבר התאווה הזאת, ממילא נופלים כל התאוות רעות** דהיינו כל צרי ואויבי:

(זאת התורה היא לשון רבינו ז"ל. ואמר שהיא סוד כוונות קידוש: ויתבאר במ"א אי"ה)

(ק"ב) : קיצור הכוונות שם הוא שצריך להמשיך למלכות מוחין מזעיר אנפין ועל שם זה נקרא קידוש כי חכמה נקראת קודש. וצריך לכוין שהוא בחי' ז"א והכוס מלכות והיין (גמט' ע') הוא המוחין שנמשך למלכות. ותחילה אוחז הכוס בשתי ידיו ומכוין ומכוין לג"פ יק שנמשך לה ממוחין דז"א דרך ג' ידים גדולה חזקה ורמה. ויק הנמשך מימין ושמאל הן במילוי יודין וביחד הם ע' (יוד הי יוד הי) ויק אמצעי הוא פשוט. ואח"כ אוחז הכוס בימינו ומכוין שכולן כלולות בה. ומכוין שהיין (גמט' ע') רומז לכתר דז"א המאיר בה כי ממקום עמידתה בחזה דז"א עד הכתר דז"א הם ז' ספירות כל אחת כלולה מעשר הן ע' גמט' יין. וכל הנ"ל הוא בחי' מעשה שעל ידו מאיר המוחין בבחי' אור פנימי, ואח"כ בויכולו והקדוש שהם ע' תיבות לה ולה ממשיך המוחין בבחי' אור מקיף ע"י דבור.

עוד כתב שם ואמנם ענין ל"ה תיבות שיש בויכולו תכוין בהם שהם ענין קבלת המלכות הארת המוחין דז"א כנוכר ולכן הם ל"ה תיבין כנגד ל"ב נתיבות חכמה והג' הם נה"י. והנה יש בו ג"פ אלהים וג"פ שביעי. ואמנם ג"פ אלהים הם מלמעלה למטה וג"פ שביעי הם מלמטה למעלה וסימנם שומר הברית והחסד כנו' בס"ה פרשה בראשית.

ונראה כוונת רבינו שע' פנים שבתורה מתגלית בבחי' חכמה ובינה ועי"ז נעשה חכם ונבון כמ"ש ביוסף והם בעצמם באים בחכמה ובינה עליונים כמבואר בפסוק בקרוב עלי מרעים וחכמה בוינה הפ יק והם ע' פנים שבתורה כמבואר שם שב"פ יק במילוי הם ע' והמוחין האלה הם לתיקון המלכות כמבואר בתורה שלנו שהעיצה זכות בהם היא קבלת עול מלכות שמים ובעצמת עינים להיות בזה מרכבה למלכות שהיא עולימתא שפירתא דלית לה עינין

ומה שאמר שעיקר המיין נוקבין שצריך להעלות לתרין רעין כדי ליחדם ולהמשיך חכמה ובינה זה תיקון הברית נקרא רמוז במה שאמר שג"פ שביעי שיש בויכולו והקידוש הם בחי' ממטה למעלה וסימנם שמירת הברית . ומה שבאר שהמוחין של המלכות הם היין גמט' ע' הם הע' פנים שבתורה שזכתה לקבל והם הארת הכתר דז"א דהיינו סודות התורה סוד גמט' יין גמט' ע' וכמבואר שם שז' ספירות מכתר עד החזה דז"א ששם מקום עמידתה הם כ"א כפול עשר גמט' ע' אורות. נמצא שהמוחין הם בחי' סודות התורה הארות הכתר שהם ע' אנפין נהירין ע' פנים שיש בתורה. שזוכה מי שממליך על עמו את הק"ב בתיקון הברית ומכניע הע' מדות רעות שהן הקליפה על התגלות זו.

אע"פ שכל התורה הנ"ל היא לשון רבנו/ק"ב, מוהרנ"ת מצא כתב ידו של רבנו בו כתב את השגתו הנ"ל בקיצור מאד, ואולי כתב יד זה הכין רבנו לעצמו לפני שאמר את התורה, וכתב בה כמה דברים שחסר בלשונו לעיל. אומר מוהרנ"ת **עוד מצאתי מכת"י קודש של אדמו"ר ז"ל מענין התורה הזאת בשינוי לשון קצת . והנייר הי' קרוע חציו ומה שנמצא כתוב על הנשאר העתקתי, וזהו).**

צפנת פענח דמגליין (ק"ד) צפנת פענח פירוש מפענח ומגלה צפונות, זה יוסף שע"י שעמד בנסיון של תאוות ניאוף שניסתה אשת פוטיפר להכשילו זכה לחכמה ובינה, כנ"ל שפרעה אמר לו אין חכם ונבון כמוך (**שבעים פנים**) (**תורה**) הם זה לעומת זה לשבעים לשון העמים שהם ביטוי לע' מדות רעות וכלליות המדות הרעות היא תאוות ניאוף (**סוד אחר כ"ש** במשלי [ק"ה]/[ק"ו] **וסוד אחר אל תגל פירוש סוד אחר** הכוונה פגם הברית שע"י גילוי עריות נקשר לאחר במקום לאחד. וזה גורם גלות לשכינה וזהו "אל תגל"

ק"ב עיין חיי מוהר"ן סימן שפז שיש אומרים שאמר זאת על מאמר בקרוב בס"י קא. כי באמת הלשון שם יותר קרוב ללשון האריז"ל בשער הכוונות דרוש א' דקדוש ליל שבת.

ק"ב תורה שכתוב בה שהיא לשון רבנו יש בשני אפנים או שרבנו שאמר למוהרנ"ת מה לכתוב, או שרבנו כתב בעצמו.

ק"ב בראשית מא מה צפנת פענח תרגום אונקלוס דמטמרן גלין ליה

ק"ב משלי כה ט

ק"ב **משלי פרק כה** (ח) אל תצא לרב מהר פן מה תעשה באחריתה בהכלים אתה רעה; (ט) ריבך ריב את רעה וסוד אחר אל תגל: **מצודות דוד** (ח) אל תצא – אל תתגרר במריבה מהר עד אשר תחקור אם יש בזה דבר אשמה על שכנגדך כי פן לא תדע מה תעשה באחרית המריבה בעת יכלים אותך רעך לומר הלא אין אשמה בידי והנה הסכלת עשו להתקוטט עד לא חקרת האמת: (ט) ריבך ריב – אף אם מצאת בו אשמה אחר החקירה מ"מ ריב ריבך רק עמו לבזות אותו לבד אבל לא תגלה סוד של אחר להטיל פגם באבותיו בדברים שאינם ידועים לכל כי מה לך להם לבזותם:

נטריקון אל תגרום גלות **כמובא בזוהר {תיקון לד ותיקון נו ותיקון סט}** [ק"י/ק"ח] שם מבואר **כשמפסיק הנקודה מהדלת של אחד** שבפסוק "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד" [ק"ט], **והנקודה היא אות ברית** [ק"י/ק"א] **אזי נעשה** [ק"י] **אחר** כמ"ש/ש"י "לא תשתחוה לאל אחר", ומבאר רבינו **היינו כשמכניס בריתו בזונה הנקראת מלכות הרשעה הנקרא אל אחר** [ק"י/ק"ט] כי נוקבא דקליפה המהות שלה שמופקעת מהתקשרות וברית עם בו זוגה, (וכל החיבור שלהם הוא תאוה שמוליד תאוה) וכל המתחבר אליה נקשר לאל אחר דהיינו לסטרא אחרא. כי מהות הברית דקדושה הוא ששנים מתחברים כדי לתת ולהשלים אחד את השני, אבל הסט"א החיבור שלהם הוא רק כי לקחת הנאה גשמית של תאוה.

אבל מי שמקדש א"ע – את עצמו **מזאת התאוה, אזי הוא נתקשר במלכות שמים קט"א** דהיינו בה' אל'קינו ה' אחד **הנקרא אני כ"ש** – כמו שכתוב [ק"י/ק"ח] **קדושים תהיו כי קדוש אני, ובכל מקום שאתה מוצא גדר ערוה תמצא קדושה** [ק"י/ק"ב] כי הערוה דהיינו פגם הברית הוא הגדר

ק"י לד – דף עז, נו – דף צ, סט – דף צט.

ק"ח **תיקוני זהר** דף עז: ולבתר נעת האולה דמתפשטין מנייהו מתייחדין בלהו ולא יתבוששו, ומתייחדין אבא עם אימא, אח עם אחתיה, אכל כען נגלות דערוה בינייהו כסקליפות חולת לחוח ציווג הקדוש לכן אית פרודא באתון דאינון יק"ק פלטיפי אללות, הדא הוא דכתיב כי המות סון הקליפות יפריד (בין אחים) ביני ובינך, אכל לעתיד לנוא לבתר דאתעבר עריות מנייהו כשיתבטלו הקליפות מהספירות, אז יהא יק"ק אחד ושמו אחד, ורזא דאחד אח ד', ערוה דתרווייהו אחר, בזמנא דאסתלק קוצא מן ד' מן אחד (ע"י עכוה דהיינו פנס היסוד), אשתאר אחר דהיינו אל אחר דהיינו סט"א, ועליה (על פנס היסוד) אתמר וסוד אחר אל תגל כי סוד הוא ניסוד, וסוד אחר היינו פנס היסוד, ופנס היסוד גורם לסלק קולא ללות ד' ועסקה מאחד אחר וגורם גלות הקנינה וחכו סוד אחר על תגל אל תגרמו גלות לשכינה:

ק"ט **דברים** ו' ד' שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד

ק"י עיין תיקון כא דף נו סוף ע"ב

ק"א **תיקון כא דף נו** – ובוה הנערה באה אל המלך, נערה ודאי באה אל המלך דאיש לא ידעה אלא בעלה, וכמה דבערב היא באה נערה בתולה ודאי, הכי נמי בבקר היא שבה נערה בתולה ודאי, ובה ערב ובקר פעמים קורין לישראל בעלה, וסהדין עלה דלא חליפת ליה היא ובנהא באחרא, ובגין דא ישראל אמרין בכל יומא שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, שמ"ע אח"ד, ש"ם א"ח ע"ד, א"ח נטיר לה, בגין דאח לצרה יולד, ועליה אתמר אתה סתר לי, ברוך אתה בבוואך, יהודה אתה יודוך אחיך, בגין דביה יק"ק וביה ד', ביה אידיה נטירא: ועליה אתמר ויהי אמן את הדסה, הוא אומן דילה ואידיה אמונה דיליה, ודא איהו דאתמר כאשר היתה באמנה אתו, ולא נגע בה נוכראה דאיהו אחר (גרסת הגר"א) הס"מ הנקרא אל אחר, בגין דאח שווא ז"ל עמה ודאי, וזו"א ח"א לס"מ נענת ואיהו סתיר לה מניה, במאי סתיר לה מניה בנקודה דאיהו קוצא דאת ד' מן אחד, א"ח שווא ז"ל נטיר ד' שווא המלכות, דלא יתקריב לגבה אחר, הדא הוא דכתיב (ישעיה מ"ב) אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן, שמי וכבודי הם כנויי המלכות והאי נקודה איהו אות ברית, דבה אשתלים א"ח לעשר כי ע"י הכנית מתחנך למלכות וגטלם לעשר ספיקות יחד עמה, ובה אתעביד י', ומאן דמשקר בברית מילה נזופ או ז"ל גרים לאסתלקא מניה [דף נח]. שכינתא, דאיהו יחודא דקודשא בריך הוא, ושליט עליה ש"ד דאיהו אחר.

ק"ב **שמות** לד יד לא תשתחוה לאל אחר

ק"ג **שמות פרק לד** (יד) כי לא תשתחוה לאל אחר כי ידוד קנא שמו אל קנא הוא:

ק"ד **זוהר ח"ב דף סא.**

ק"ט **זוהר חלק ב דף סא.** והאזנת למצותיו דא נצח לאסתמרא (דלא ישקר ביה), דלא יעול רשימא דא בבת אל נבר, ולא ישקר ביה בנצח, דכתיב (ש"א טו כט) וגם נצח ישראל לא ישקר, ומאן דנטיר האי, קיים מצותיו, דכתיב (שמות לד יד) כי לא תשתחוה לאל אחר.

ק"ט הגרסא מתורג' - (א)

ק"י ויקרא יט ב'

ק"ח **ויקרא פרק יט** (א) וידבר ידוד אל משה לאמר: (ב) דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדשים תהיו כי קדוש אני ידוד אליהם: **רש"י** – קדושים תהיו – הוו פרושים מן העריות ומן העבירה (ויקרא רבה) שכל מקום שאתה מוצא גדר ערוה אתה מוצא קדושה (ויקרא כא) אשה זונה וחללה וגו' אני ה' מקדשכם. (שם) ולא יחלל זרעו – אני ה' מקדשו. (שם) קדושים יהיו – אשה זונה וחללה וגו':

ועי"ש רמב"ן – שהתורה התירה הביאה איש באשתו ואכילת הבשר והיין, א"כ ימצא בעל התאוה מקום להיות שטוף בזמנת אשתו או נשיו הרבות, ולהיות בסובאי יין בזוללי בשר למו, וידבר כרצונו בכל הנבלות, שלא הזכיר איסור זה בתורה, והנה יהיה נבל ברשות התורה: לפיכך בא הכתוב, אחרי שפרט האיסורים שאסר אותם לגמרי, וצוה בדבר כללי שנהיה פרושים מן המותרות ימעט במשגל, כענין שאמרו (ברכות כב) שלא יהיו תלמידי חכמים מצויין אצל נשותיהן כתרנגולין, ולא ישמש אלא כפי הצריך בקיום המצוה ממנו.

ק"ט פרש"י שם עפ"י ויקרא רבה כד ו'

ק"ב **ויקרא רבה כד ו'** – אמר רבי יהודה בן פזי, מפני מה נסמכה פרשת עריות לפרשת קדושים, אלא ללמדך שכל מקום שאתה מוצא בו גדר ערוה, אתה מוצא קדושה, ואתה פקדא דרבי יהודה בן פזי, דאמר כל מי שהוא גודר עצמו מן הערוה נקרא קדוש. רבי יהושע בן לוי מיתי מן שונמית, קדא הוא דכתיב (מלכים ב ד, ט). ותאמר אל אישה הנה נא ידעתי כי איש אליהם קדוש הוא, אמר רבי יונה הוא קדוש ואין משרתיו קדושים, קדא הוא דכתיב (מלכים ב ד, כז): ויגש גיחזי להדפסה, אמר רבי יוסי בר חנינא שהדפסה בהוד יפיה, על דדיה. רבי איבון אמר מלמד שלא הביט בה מימיו. ורבנן אמרי שלא ראתה טפת קרי מימיה על סדין שלו. אמתיה דרבי ישמעאל בר רב יצחק אמרה אנא הוינא משמשא למנוי דמרי ולא מן ימוי חמית מלה בישא על מנוי דמרי. אמר רבי יהושע בן לוי מפני מה נסמכה פרשת עריות לפרשת קדושים, אלא ללמדך שכל מקום שאתה מוצא גדר ערוה אתה מוצא קדושה, ואית ליה קריין סגיין, (ויקרא כא, ז): אשה

והקליפה הסובב על הפרי שהוא החכמה ובינה, דהיינו קדושה, כי חכמה נקראת קודש ומתגלית בבינה : :
 זוהר מקץ {דף רד:}/קכא: אבל מאן דגלי עריין מי שעובר על גלוי עריות דהיינו פגם הברית הכי
 איהו אתגלי בין אינון קכב עריין דאינון אלקים אחרים:: תקונים {תי' נו} דף צג [קכג/קכד] :

ובשביל קיח'זה דהיינו כיון שנתבאר שפגם הברית הוא נקשר לאל אחר דהיינו עבודה זרה, לכן **מובא**
בזוהר {קדושים פר.}/קכז:} כד חזי ר' שמעון נשי שפירין כאשר ראה רשב"י נשים יפות אמר אל
תפנו אל אלילים [קכז/קכח] כי הפונה להסתכל באשה זרה, מיד נעשה איזה בחי' של התקשרות רעה/קכט].
 והרהור באשה זרה מושך את החיצונים הנקראים אלילים, ומיד שמסתכל באשה זרה גם בלא הרהור עובר על

זנה וחללה, (ויקרא כא, ח): וקדשתו כי את לחם אלהיך הוא מקריב. (ויקרא כא, יד טו): אלמנה וגרושה וחללה זנה וגו' ולא יחלל זרעו,
 והדין: דבר אל כל עדת בני ישראל.

קכא זוהר בראשית רד: - ובגין דא ולפי שצריך להתדבק בקדושה, לכן קדשא בריה הוא אהרן להו לישאל לאתקדשא הזהיר הקב"ה את ישראל
 להתקדש בשעת תשמיש דקתיב והייחוס קדושים פי' שתקדשו עצמכם בשעת תשמיש ועי"ז תמשיכו נשמות קדושות לזרעכם ממקום הקדושה כדמפרש ואזיל,
 פי קדוש אני ושואל מאן אני מי נקרא אני, ואמר דא קדשא בריה הוא מלכות שמים קדושה הוא הקב"ה היינו מלכות שמים הקדושה, שממנה צריך
 האדם להמשיך נשמות קדושות לזרעו, מלכותא אחרת אחר אבל מלכות האחרת של הסטרא אחרת נקראת אחר דקתיב פי לא תשתחוה לאל אחר
 פי יח"ה קנא שמו. ומפרש ואמר ותא חזי אני שלטנו דעלמא דין ועלמא דאתי וכלא ביה תליא בא וראה המלכות דקדושה הנקראת אני היא
 השולטת בעולם הזה ובעולם הבא והכל תלוי בה, כי מלת אני מורה שממשתלה תמידית לעדי עד ואין לה תכלה, כמ"ש אני ראשון ואני אחרון, אחר, סטרא
 מסאבא והמלכות דקליפה הנקראת אחר, היא צד הטומאה, ועוד אחר, סטרא אחרת מסאבא היא צד האחר בצד הטומאה, ושולטנו דיליה בהאי
 עלמא ולית ליה בעלמא דאתי כלום ושליטה שלה היא בעולם הזה ואין לה בעולם הבא כלום, כי מלת אחר מורה שתעבור ממשלתה אחר תום זמן גדולתה.
 ובגין דא מאן דאתדבק בהאי אני אית ליה חולקא בעלמא דין ובעלמא דאתי ובשביל זה מי שמתדבק בהשכינה נדבק בחיי העולם ויש לו חלק
 בעולם הזה ובעולם הבא, ואפילו שהקליפה הנקראת אחר שולטת עדיין עכ"ז יש חלק במציאות לאני שהיא השכינה, כי היא שולטת בעולם הבא וגם בעולם הזה,
 והקליפה הנקראת אחר אינה שולטת אלא בעולם הזה כדמסיק, ומאן דאתדבק בהאי אחר אתאביד מהאי עלמא ולית ליה חולקא בעלמא דאתי ומי
 שמתדבק בהקליפה הנקראת אחר הוא נאבד מזה העולם ואין לו חלק בעולם הבא, ואית ליה חולקא בהאי עלמא במסאבו ויש לו חלק בעולם הזה בטומאה,
 בגין דההוא מלכו אחרת לפי שאותה המלכות האחרת של הקליפה היא מלכות שלימה ויש בה שליטה והנהגה, על ידי כמה אינון תריסין גרדינין ממנו
 ביה לשלטאה בהאי עלמא כמה חיילים בעלי דינים שהם כחות חיצונים, שהם ממונים על ידה לשלוט בעולם בכל פרטי המציאות כולו.

קכב בתשכס - אנון

קכג בדפים שלנו דף צ.

קכד תיקון נו דף צ. - וכל אינון עריין אינון סמאל ונחש וכל עניני עריות הם הס"מ, ונחש שהיא בת זוגו, והם המפתים לבני אדם לחטוא, דתבעין
 למעבד דינין ואחר כך הם תובעים לין על החוטאים, ומגלין לון קדם הוי"ה ומגלים אותם לפני ה', ור"ל שמקטרגים עליהם לפני ה' עד שניתן להם כח
 לשלוט על החוטאים, ובגין דא אתקריאו עריות ולכן הקליפות נקראות עריות, כי ערוה היא לשון גילוי, דהיינו שמגלים את החוטאים לפני ה' כני"ל.
 ואמר דא איהו רזא וזהו סוד הכתוב וסוד אחר אל תגל כי גילוי סוד למו שאינו רלווי, גורם לחיות הקליפה במקום הקודש, דדא שזה המגלה סוד לאיש
 אחר, גרים גלות ואתגלי בין עממיא גורם גלות ועגלה בין העמים בחוץ לארץ. וכן מאן דגלי עריותיה תמן מי שמגלה העריות סס בין הגוים, ור"ל
 שכל על גויה, הכי איהו אתגלי בין עריין דאינון אלהים אחרים כך הוא נגלה בין העריות שהם הקליפות הנקראות אלהים אחרים, והם שולטים עליו,
 ומאן דכפי עליהו ומי שמכסה על העריות, ור"ל שמוכר את עצמו מעון עריות, הכי איהו אתכפי בינייהו כך הוא מתכסה בזינה, שלא יקטרגו עליו,
 ובגין דא וכשכיל זה נאמר ולא יגלה כנף אביו פי' לא יגרום גלות להשכינה הנקראת "כנף" לז"ל שהוא רצונו שבשמים, ומפרש דא שכינתא דגלת בין
 עממיא בגין חובא דא זו היא השכינה שגלתה בין העמים כשכיל עון עריות, כמה דאת אמר כמו שנאמר ובפשעיהם שלחה אפכם שהיא השכינה ששולחה
 נבלות כשפעהם של ישראל. (כ"מ ומפרש)

קכה הוספת מוהר"ן בתקופה

קכו זוהר ויקרא פג: - ותנין, אסיר ליה לבר נש לאסתכלא בשפירו דאנתתא, בגין דלא ייתי בהרהורא בישא, ויתערק ודף פר. למלה
 אחרת שלא יערק ממנו טפות לבטלה ויבוא לטומאה בליה. וכך הוה רבי שמעון עבדי, כד הוה אויל במתא, והוה חברייא אילין אבתריה, והמא לאינתו
 שפיראן, מאין עיניה, והוה אמר לחברייא אל תפנו אל האלילים, שלא תבואו להרהור רע שהוא המשכת החיצונים הנקראים אלילים, והמסתכל בנשים עובר על לאו זה מיד גם
 בלא הרהור, גורם שמא ירהר: וכל מאן דסתכל בשפירו דאנתתא ביממא, אתי להרהורי בליליא. ואי סליק ההוא הרהורא בישא עלויה, אעבר
 משום ואלהי מסכה לא תעשו לכם. תו, אי שמש באנתתיה בזמנא דסליק ביה ההוא הרהורא בישא, אינון בגין דאולידו אלהי מסכה
 אקרו. ועל דא בתיב, (ויקרא יט) אל תפנו אל האלילים ואלהי מסכה לא תעשו לכם. רבי אבא אמר, אסיר ליה לבר נש לאסתכלא
 באילי עבודה זרה, ובגני דעמין, ולא לאתהנייא מנייהו, ולא לאתרפאה בהו. דאסיר ליה לבר נש לאסתכלא באתרא דלא אצטריה:

קכז ויקרא יט ד'. ועיין לקמן תורה עב ודף פט.

קכח ויקרא פרק יט (ד) אל תפנו אל האלילים ואלהי מסכה לא תעשו לכם אני יודך אלהיכם:

עיינן סוף תורה עב - ובאמת מי שיש לו דעה, הוא אצלו שטות גדול, ואינו נחשב אצלו אפלו לשום מעלה, מה שאינו נופל עליו הרהור
 מנה, ואינו צריך כלל לזרק ולנענע ראשו כלל. וכמו שאצל רב בני אדם הוא שטות ושגועון אלו הרהורי עבודה זרה, פן אצלו שטות
 הרהורי זנות. ועל פן איתא בזהר (קדושים פ"ד): שרבי שמעון בר יוחאי כד חזא נשין שפירין, אמר: "אל תפנו אל האלילים". כי הם
 בחינת אלילים, וכמו שהרהורי עבודה זרה הם שטות נגלה לכל העולם, פן אלו הרהורי זנות הם שטות ושגועון:

קכט שכך נברא טבע העולם לצורך קיומו, וכשרצו חז"ל לבטל את הטבע הזה ראו שאין העולם מתקיים. כמבואר ביומא סט: - אמרו
 הואיל ועת רצון הוא נבעי רחמי איצרא דעבירה בעו רחמי ואמסר בידיהו אמר להו חזו דאי קטליתו ליה לההוא בליא עלמא חבשוהו
 תלתא יומי ובעו ביעתא בת יומא בכל ארץ ישראל ולא אשתכח אמרי היכי נעביד נקטליה בליא עלמא ניבעי רחמי אפלאג פלאג
 ברקיעא לא יהבי כחלינהו לעיניהו ושבקוהו ואהני דלא מיגרי ביה לאיניש בקריבתה.

לאו דאל תפנו אל האלילים (מתוק מדבש על זוהר קדושים הנ"ל/ק"ל). **כי ניאוף היא עריות אלקים אחרים מלכות הרשעה הנ"ל.**

ובשביל זה כיון שתאוות נשים היא עבודה זרה לכן **סגולה לבטל הרהורי ניאוף** זה ע"י התחזקות באמונת היחוד דהיינו **לקרוא שמע ישראל וברוך שם כבוד וכו' וכנ"ל שבפסוק שמע וכו' וברוך שם וכו' יש יב תיבות ומ"ט אותיות ובאמירתם נקשרים ליב שבט י-ה שהקב"ה העיד עליהם שהם מיוחדים, כמובא על פסוק ויקרב אל אחיו המדינית וכו' דף א' כנ"ל שכשזמרי הביא את כזבי אל משה להתיר לו לקחתה לו היה משה ואהרן ואנשיהם בוכים וקוראים את שמע כמבואר בתרגום יונתן שם :**

נמצא שעיקר הנסיון והצירוף שמנסין לאדם אין מנסין

קל וראה גם בעל שם טוב על התורה - פרשת עקב - אות נו. וסרתם ועבדתם וגו', מריב"ש, כתיב (ישעיה נ"ה) כי לא מחשבותי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי, פירוש, כי כאשר האדם מפריד את עצמו מהשם יתברך (מג) מיד הוא עובד ע"ז ר"ל, ולא יש דבר ממוצע, וזהו וסרתם ועבדתם, מכל מקום אמרו בגמרא (מכות דכ"ג ע"ב) ישב ולא עבר עבירה חשוב כאילו עשה מצוה, וזהו ולא דרכיכם דרכי: (צוואת הריב"ש ד"ט ע"א):

אותו אלא בניאוף [א] / [ב] שהיא כלולה מכל הרע של עין אומות שהוא¹ כלולה מסוד אחר אל אחר כי ע' אומות נשמותיהם מזויג הס"מ ונוק' לילי' / ד' שהמהות שלהם היא פניה מהקב"ה. **וכשצועק לאלקים כ"ש {תהלים מב} / י"ד כן נפשי תערוג אליך וצועק עין קלין לא פחות כמו יולדת שצועקת שבעים קולות קודם הלידה, כמבואר בזהר פנחס רמט: על הפסוק הזה סוד לידת המלכות שפע נשמות לעולם, אזי נפתחין לו סודות התורה דהיינו דמטמריין הטמיר ונעלם מגליין ליה ומוליד נפשין חדתיין כי מוליד תורה והתורה היא כלולה מנפשות ישראל כי נשמות ישראל מושרשות בתורה / ו' ומגלה הפנים של התורה דהיינו חלק תורה השייך לו והיה נעלם בנשמתו עתה מתגלה לו כי עד עכשיו קודם ששבר תאות ניאוף היתה סתומה בקליפין כי הקליפה של עין מדות רעות שכולן כלולות בניאוף קדמה לפרי דהיינו להתגלות הע' פנים של תורה.**

ויכול הצדיק להוריש / בתורתו שמחדש נשמתין, חדתיין לכל אחד מאנשי מקורביו המקושרים בתורתו כמובא בהזמר של ליל שבת למעבד נשמתין חדתיין בתרתין – בשתים ובתלתין – ובשלש היינו בהתורה המתחלת בבית ומסיימת בלמד ובתלתא שבשין – ובשלשה ענפים היינו אורייתא תליתאה – תורה משולשת הוא הצדיק עביד נשמתין ורוחין חדתיין.

^א לק"ה שלוחין ג כח

^ב לקוטי הלכות חו"מ שלוחין הלכה ג אות (כח) כי זה ידוע בספרים, ובפרט בספרי רבנו זכרוננו לברכה שעקר הנסיון והמשקל של האדם בעולם הזה הוא תאות נאוף שהאדם נשלח בעולם הזה בשביל נסיון ובחירה ועקר הנסיון אם יוכל לעמוד בנסיון בתאוה זאת וכל הערובים והבלבולים והמחלקת והשנאה והקנאה והקטגוריא שיש בעולם, הכל נמשך ונתגלגל על ידי תאוה זאת שמשם נמשכין כל המדות רעות וכל דעות האפיקורסים והכופרים והתועים שנגעקרו מה' יתברך לגמרי, הכל נמשך על ידי זאת התאוה ואפלו הקטגוריא שבין התלמידים חכמים ובין הצדיקים השלמים, ובפרט עכשו בדרות הללו שהס"מ (סמך מם) ערבב את את העולם מאד מאד בלי שעור וערך והכניס אפיקורסית גדול בעולם מה שלא היה בזאת מימות עולם. ואפלו בין בני ישראל הפשוטים הכשרים קצת ורוצים לילך בדרך החסידים הכניס ערובניא ובבלבול גדול ומחלקת עצום עד שאין אחד יודע היכן האמת במפרסם כל זה. וכל אלו הצרות והמחלקת ובבלבול הדעת שאין יודעין היכן האמת הם הם חבלו של משיח אשר כל קדמונינו רבותינו זכרונם לברכה היו מתיראים ומתפחדים מאד מזה, כמו שאמרנו רבותינו זכרונם לברכה, ייתי ולא אחמיניה וכו'. כי אין צרה גדולה מהצרות שיש עתה בדורותינו בעוונותינו הרבים שהאמת נעלם ונסתר מאד בעוונותינו הרבים. וכל זה נמשך רק מפגם תאות נאוף שנתפשט עכשו בעולם ביותר. ואפלו הרוצים להתנהג בדרך החסידים אינם נקיים מתאוה זאת, וקצתם הם בעלי עברות ממש, רחמנא לצלן, ואינם מסתכלים על עצמם לפל על פניהם ארצה ולהשתטח לפניו יתברך ולבקש מלפניו יתברך בכל יום ויום להנצל ממה שצריך להנצל כפי מה שיודע כל אחד ואחד את נגעי לבבו ומכאוביו ועושים מעשי זמרי ומבקשים שחר בפניחס, שרוצים להיות חסידים ולחקר חקירות בעבודת ה' יתברך ולהרהר ולדבר על צדיקים ובשרים אמתיים לומר זה נאה וזה אינו נאה. וכל זה נמשך מחמת רחוקם מאמת והפל על ידי פגם הברית שהוא פגם הדעת פגם האמת. כי שמירת הברית נקרא פלו זרע אמת, ופגם הברית נאמר עליו, "ואתם ילדי פשע זרע שקר וכו'". כי נאוף הוא פגם העינים, כמו שכתוב, "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם". כי העין רואה והלב חומד וכו', וכמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה בהתורה בקרב עלי מרעים (בסימן לו), שעקר הנאוף תלוי בעינים וכו', עין שם. כי העינים הם נמשכין מעיני השגחתו יתברך שיש עקר הבחירה, כי עקר הבחירה שהוא המציע בין קדם הבריאה לאחר הבריאה, כמבאר בהתורה אמר רבי עקיבא הני"ל, הוא העינים, שהם עקר סוד הבחירה שיש פח ביד האדם להסתפל בעיניו לכאן או לכאן הן בעיניו הגשמיים הן בעיניו שכלו, כי עינים על שם החכמה נאמר, כמו שכתוב, "ותפקחנה עיני שניהם וכו'". ועל פן הזהיר שלמה המלך עליו השלום, "עיניך לנכח ביטו ועפעפוך יישרו נגדך". כי עקר החבור וההכליות שביין אחדותו יתברך וביין הבריאה הוא על ידי ההשגחה שהוא בחינת עינים פני"ל ושם עקר הבחירה, כי הוא בחינת הממצע בין האחד והבריאה ששם הבחירה פני"ל. הינו כי יש פח באדם לבחור בטוב להסתפל בעיניו למעלה ולא למטה, בחינת 'והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וכו'', בזמן שישראל מסתפלין בפני מעלה, מתגברין, כמו שאמרנו רבותינו זכרונם לברכה, דהינו שיעצים את עיניו ולא יסתפל על תאות עולם הזה והבליו, והעקר שלא יטה עיניו אחר תאות נאוף רק יסתפל בעיניו לה' יתברך תמיד, כמו שכתוב, "עיני תמיד אל ה' כי הוא יוציא מרשת רגלי". וכמו שכתוב, "אלףך נשאתי את עיני הישבי בשמים". וכמו שכתוב, "הנה פני עיני עבדים וכו' בן עיניו אל ה' אלקיניו עד שיחננו". ובאתערותא דלתתא אתער לעלא כמו שהאדם מסתפל בעיניו תמיד לה' יתברך, כמו כן ה' יתברך משגיח בעיני השגחתו יתברך עלינו תמיד ועל ידי ההשגחה נכלל אחר הבריאה בקדם הבריאה פני"ל. וכן להפך, חס ושלום, שבשהוא מסתפל בעיניו למטה בנאוף ותאות, על ידי זה מסיר השגחתו מעליו ועל ידי זה נופל לכפירות וטעות של הטבע, ועל ידי זה נתרחק אחר הבריאה מאחד וכו'":

^א חתרו - שהיא

^ב חסד לאברהם (אזול) מעין ו' נהר ה' – והנה מיום שחלק י"י גבול העמים, אין אותה קליפה שהיא שורש לשריהם נוטלת נשמות קדושות מלמעלה מאוצר הקודש כלל, אלא יש להם נשמות מזויג לילי"ת וסמ"אל שרי הקליפות הנזכרים, והם מיוחדים עושים נשמות לשרים, ונותנים ומשפיעים להם, והם שורצים שרין נפש חיה טמאה לרוב....

^ג תהילים פרק מב (ב) כאיל תערג על אפיקי מים כן נפשי תערג אליך אלהים:

^ד כנ"ל ע' נפש של בית יעקב משרשים בע' פנים של תורה וראה שער הגלגלים תחילת הקדמה יז

^ה מה שנקט לשון ירושה עיין פל"ח אות ו' – ולעיל כתיב כי כשמוליד תורה היא כלולה מנפשות ישראל וכו' נראה לעניות דעתי שבתבניתו להוריש בתורתו וכו' מרמז למה שכתוב (דברים ל"ג) תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב היינו כנ"ל באת א', כי כל נפש מישראל היא מושרש בעין נפש של בית יעקב, ועין נפש של בית יעקב מושרשים בעין פנים של תורה וכו', ואחר כך באת ג' מבאר שיש נשמות של שנים עשר שבטי י"ק ויש נשמתין דערב רב, ורימו לנו הכתוב כאן שעל ידי התורה שצוה לנו משה בזה הוריש לנו נשמות קדושות שהם בחינת קהלת יעקב ואולי שזה רימונו רבותינו ז"ל (סוכה מ"ב) תינוק היודע לדבר אביו מלמדו פסוק תורה צוה לנו וכו' ופרק ראשון של קריאת שמע היינו כדי לכלול נשמות של קהלת יעקב וי"ב שבטים וכו'":

והתורה יש בה סם חיים וסם המוות זכה נעשה לו סם חיים לא זכה וכו', כ"ש ושמתם וכו' וכ"ש צדיקים ילכו בה" ופושעים יכשלו בה וכו', לכל אחד ואחד כפי שמקבל דהיינו שכפי המדות שלו כך מצטטירת התורה אצלו לטוב או לרע אבל מאתו לא תצא הרעות כ"ש {איכה ג} מפי עליון לא תצא הרעות אלא אור פשוט. והברכה והקללה נעשה אצל האדם כפי הכלי שיש לו כ"ש ראה אנכי נותן לפניכם ברכה וקללה, לפניכם דייקא היא נעשית לברכה או קללה כי מלפני הקב"ה יוצא אור פשוט היינו אותיות פשוטים בלא צירוף לטוב או רע ולפי האדם כן נעשה הצירוף אם הוא אדם טוב נעשה צירוף של ברכה ואם לאו להיפך וזה לפניכם ברכה וקללה דייקא כי לפני ה' עדיין אין ציור לצירוף הזה אם הוא ברכה אם לאו.

וזה שהתמיה א"ע-את עצמו בלעם על זה ואמר הנה בָּרַךְ לקחתי וּבִירַךְ ולא אשיבנו ברך בקמץ גם לקחתי משמע ברצונו לקח) כי ברצונו היה לצייר את האור הפשוט לפי מדותיו הפגומות ורוע לבו הטמא, אבל לא הצליח כי הקב"ה כבר צייר את האור לטובה במקום שבלעם לקח אותו. וכגון המבואר בתוס' ע"ז ד: שרצה לומר כלם ברגע שהקב"ה כועס, כי סבר שלמעלה הן אותיות בלא צירוף ובחר אותיות כ' ל' מ' ורצה להורידם למטה בצירוף רע לפי רוע לבו ולומר כלם לשון כליה לישראל, אבל הקב"ה כבר צייר לטובה ע"י שלא כעס על ישראל והסתכל על ייחוסם שעמדו בנסיון במצרים וצייר את האותיות לתיבת מלך, כמ"ש תרועת מלך בו, דהיינו שע"י שעמדו בנסיון של ערות מצרים זכו לתרין רעין דלא מתפרשים דהיינו לחכמה ובינה.

מבואר בכתב יד ד' דברים שלא נאמרו לעיל. א' שציור האור הכוונה לצרופי אותיות. וב' שתאוות ניאוף היא עבודה זרה. וג' שהצדיק אומר תורה הוא מוריש נשמה חדשה לשומעים לשון ירושה לא נזכר לעיל. ד' שמוריש בתורתו נשמה חדשה לאנשיו המקושרים בתורתו, לשון מקושרים לתורתו לא נזכר לעיל.

עד כאן ביאור חברותא לתורה לו